

**KOMMUNEDIREKTØRENS FORSLAG TIL
BUDSJETT 2023,
ØKONOMIPLAN 2023 — 2026**

Foto: Anne Louise Kaalstad

Innhold

Kommunedirektørens innledning	3
Innstilling til budsjettvedtak.....	6
Satsingsområder.....	12
Befolkningsutvikling	15
Investeringer i økonomiplanen	19
Hovedtallene i budsjettforslaget.....	30
Økonomisk utvikling i planperioden	39
Kommunens tjenesteområder	46
Formannskap.....	46
Oppvekst og kultur	54
Helse og omsorg.....	66
Teknisk utvalg.....	82
Interkommunale samarbeid og selvkostområder.....	100
Effektivisering og omstilling	102
Farsund kommune som arbeidsgiver.....	104

Kommunedirektørens innledning

Kommunedirektøren legger med dette fram sitt forslag til årsbudsjett 2023 og økonomiplan 2023 – 2026.

Perioden fra mars 2020 til høsten 2022 har vært annerledes for innbyggere og ansatte i Farsund kommune. Pandemien og krigen i Ukraina har påvirket hvordan vi skal leve livene våre, og påvirket kommunens tjenester og økonomi.

Det er usikkert hvordan krigen i Ukraina vil prege kommunens økonomi på lengre sikt. Det kan bety økende arbeidsledighet og økonomiske utfordringer for mange. Verden er blitt mer urolig, skifte fra stabilitet til usikkerhet har skjedd relativt raskt. Årene med pandemi har uansett vist at Farsund kommune kan håndtere krisesituasjoner.

2022 har altså vært nok et spesielt år. Pandemien preget kommunens virksomhet ved inngangen av året. Russlands invasjon og angrepskrig mot det fredelige og demokratiske nabolandet Ukraina 24. februar har deretter påvirket oss alle.

Energimangel i Europa, med dertil økende inflasjon, og økende rentenivå som et forsøk på å bremse inflasjonen har nogså gitt seg utslag i økonomien til kommunen. Våre utgifter til strøm er mer enn doblet i forhold til 2021, og rentenivået (flytende rente) er nesten firedoblet. Dette sammen med en generell prisstigning i løpet av de siste 12 måneder på ca 7 % medfører at kommunen for første gang på mange år ser ut til å gå mot et regnskapsmessig merforbruk.

Økonomirapport for 2. tertial skal behandles politisk høsten 2022. I rapporten er det utarbeidet en prognose som skal forsøke å vise hva det regnskapsmessige resultatet for 2022 blir. I opprinnelig budsjett var det lagt inn at en må bruke ca 7 mill fra kommunens disposisjonsfond for å få driften i balanse. Prognosen viser at en kan komme til å bruke ca 33 mill fra disposisjonsfondet for å oppnå balanse. I første halvår 2022 har tjenesteområdene hatt merutgifter knyttet til korona på ca.13,3 mill. Dersom kommunen får korona kompensasjon i nysaldering av statsbudsjett i november, slik som det er varslet, vil bruk av disposisjonsfond reduseres til ca 20 mill.

Økonomien i 2022 legger føringer på budsjett 2023 og økonomiplanen. Kommunedirektøren har foreslått at det innarbeides tiltak som reduseres kommunens driftsutgifter med ca 7 mill pr år fra og med 2023. Dette, sammen med økning i frie inntekter (skatt og rammetilskudd) gjør at en kan legge fram et forslag til driftsbudsjett for 2023 med et netto negativt driftsresultat på 6,4 mill. Tiltakene som foreslås innarbeidet er et resultat av oppfølging av politisk vedtak om at det i juni 2022 skulle fremlegges en komplett liste over konkrete effektiviseringstiltak som kunne innarbeides i rådmannens forslag til økonomiplan for 2023 – 2026. Etter anbudskonkurranse ble Telemarsksforskning valgt til å foreta utredning av mulige innsparingstiltak/ områder for innsparing. Arbeidet innbefattet samtidig en gjennomgang av kommunens administrative organisering. Telemarkforskning leverte i juni 2022 en rapport med forslag til organisatoriske endringer og mulige innsparingstiltak. Rapporten ble presentert på budsjettkonferansen i juni.

Den generelle samfunnsutviklingen bærer preg av at kommunene må tenke nytt og i betydelig grad rasjonalisere den kommunale tjenesteproduksjonen for å oppnå balanse mellom inntektene og utgiftene i årene fremover.

2023 bør bli et år som kommunen bruker til å stake ut den videre økonomiske kursen. I forslag til økonomiplan er det lagt inn en reduksjon i sektorenes netto driftsutgifter. Fra 2023 til 2024 er det foreslått at netto utgifter på sektor formannskap reduseres med 4 %, og for teknisk sektor med 11 %.

For Oppvekst sektor og Helse og sosialsektor er det foreslått reduksjon på 2,5 %. Fra 2024 til 2025 er det foreslått en ytterligere reduksjon i alle sektorenes netto utgifter på 2,5 %. Med disse tiltakene klarer en å legge fram en økonomiplan med negativt netto driftsresultat i størrelsesorden minus 5 - 6 mill for perioden 2023 – 2025. Resultatet for 2026 er budsjettet til minus 16,6 mill.

Farsund kommune vil ved utgangen av 2022 ha et disposisjonsfond på sannsynligvis minst 140 mill kroner. Kommunen har derfor økonomisk evne til å kunne dekke underskuddene i økonomiplanperioden. Fondet vil, selv med de ovenfor nevnte underskuddene, kunne være på ca 103 mill ved utgangen av 2026. Det sier seg vel imidlertid selv at det på sikt ikke er bærekraftig med en drift som går i underskudd hvert år. Organisasjonen må derfor allerede tidlig i 2023 intensivere arbeidet med å få til en drift som på sikt er i økonomisk balanse.

Bosetning av flyktninger

Farsund kommune har gjort en betydelig innsats i forbindelse med følgene av krigen i Ukraina. Farsund fikk anmodning om bosetning av 95 flyktninger i 2022, og har allerede nådd dette målet. Kommunen har god erfaring med bosetting og integreringsarbeid, og er rustet til å kunne ta imot noen flere flyktninger framover.

Befolkningsutvikling

Farsund er en kommune med en liten nedgang i folketallet. Demografien er en viktig premissegiver for det kommunale tjenestetilbudet. De neste årene blir det flere eldre mennesker, og levealderen øker. Økt etterspørsel etter helse og omsorgstjenester vil prege utviklingen i årene fram mot 2030 og videre.

En stor utfordring er tilgang på ansatte med faglig kompetanse for å møte denne utviklingen. Arbeidet med heltidskultur og rekrutteringer er i denne sammenheng viktig. Et annet viktig tiltak for alle tjenestene vil være å vurdere nivået på tjenestetilbudet, oppgavefordeling og bruk av teknologi. I budsjettet er det lagt inn tiltak for å styrke arbeidet med blant annet velferdsteknologi, digitaliseringen og ikt-infrastruktur.

Investeringer

Det er planlagt investeringer i 2023 på til sammen 116 mill kroner. Den største enkeltinvesteringen er utbygging av Vanse Skole. I 2023 er det budsjettet med 52 mill, og i 2024 med 20 mill, til sammen 72 mill til dette prosjektet. Utbyggingen er nødvendig for å tilfredsstille skolens arealbehov. Prosjektet er sendt ut på anbud og tilbudene ventes inn i senhøstes 2022. For hele perioden er det planlagt investeringer på ca 423 mill kroner.

Klima og miljø

Det er en nasjonal målsetting at Norge skal være et lavutslippssamfunn innen 2050. Norge har forpliktet seg til å redusere direkte klimagassutslipp med minst 50 prosent sammenlignet med nivået i 1990. Vi har

politisk vedtak på at Farsunds kommunes virksomhet skal utføres i henhold til FNs bærekraftsmål. Kommunen har gjennomført klimavennlige investeringer, som solcelleanlegg og biogassvarme anlegg, og denne utviklingen vil fortsette.

Avslutning

Organisasjonen Farsund kommune står overfor utfordringer fremover – både i forhold til økonomi, rekruttering og i forhold til at virksomheten skal være klima- og miljøvennlig. Med et fortsatt godt samarbeid mellom politikere, tillitsvalgte, ansatte og ledere bør dette være mulig å få til. Sammen kan vi bidra til at vi nærmer oss vårt mål om å bli: «Fristende, nyskapende og best på det gode liv»

Farsund 31.10.22

Ståle Manneråk Kongsvik

Kommunedirektør

Innstilling til budsjettvedtak

Kommunedirektørens innstilling:

- 1) Fremlagt forslag til handlingsplan for 2023-2026 for Farsund kommune godkjennes.
- 2) Driftsbudsjett for 2023 og driftsbudsjetttrammer for økonomiplanperioden 2023-2026 vedtas slik det fremgår av forskriftsskjema "§5-4 Bevilgningsoversikter – drift (1A)" og «§5-4 Sum bevilgninger drift, netto (1B)».
- 3) Investeringsbudsjettet for 2023 og i økonomiplanperioden 2023-2026 vedtas slik det fremgår av forskriftsskjema i "§5-5 Bevilgningsoversikter - investering(2A)" og "Bevilgningsoversikter - investering (2B)".
- 4) Kommunedirektøren gis fullmakt til å fordele midler fra den avsatte lønnsreserven, på de enkelte tjenesteområdene.
- 5) Kommunedirektøren gis fullmakt til å fordele midler fra den avsatte potten til utgifter knyttet til flyktninger på de enkelte tjenesteområdene.
- 6) Låneopptak:
  - Kommunestyret vedtar å oppta lån med inntil kr 73 000 000 til dekning av utgifter på investeringsbudsjettet. Nedbetalingstiden settes til reglene for minimumsavdrag jf. kommuneloven med tilhørende forskrifter.
  - Kommunestyret vedtar et innlån fra Husbanken på inntil kr 15 000 000 for videre utlån gjennom startlånsordningen for 2023.
- 7) Forskuddsskatt innkreves etter maksimalgrensene Stortinget fastsetter.
- 8) Vedtak om eiendomsskatt for 2023:
  - a) I medhold av eiendomsskatteloven §§2 og 3 skal det for skatteåret 2023 skrives ut eiendomsskatt på faste eiendommer i hele kommunen. (Jfr. K.st. vedtak 18/7)
  - b) Kommunen skriver ut skatt på næringsdelen (bygning og grunn) i tidligere skattlagte verk/bruk (annet ledd i overgangsregel til esktl. §§ 3 og 4).
  - c) Det skrives ut skatt på det særskilte skattegrunnlaget redusert med fem syvendedel i 2023 (overgangsregel til §§ 3 og 4 første ledd første pkt).
  - d) Generell eiendomsskattesats settes til 5,5 promille (esktl. § 13).
  - e) Skattesatsen på det særskilte skattegrunnlaget er 7 promille (overgangsregel til esktl. §§ 3 og 4, første ledd siste pkt.)
  - f) Satsene differensieres ved at den sats som skal gjelde for boliger og fritidseiendommer settes til 3,0 promille (esktl. § 12 a).

g) Etter Eiendomsskatteloven § 7a, fritas "Eigedom åt stiftingar eller institusjonar som tek sikte på å gagna ein kommune, eit fylke eller staten, og etter § 7 b, fritas "Bygning som har historisk verdi» iht kommunestyrevedtak 06/63 (" Bygning fredet av Fylkeskonservatoren).

h) Eiendomsskatten betales i minimum to terminer (esktl. § 25).

9) Priser og betalingssetser vedtas som det fremgår av forslag i vedlegg til budsjettdokumentet

§ 5-4 Bevilgningsoversikter - drift (1A)

Beløp i 1000

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Rammetilskudd	-339 749	-335 607	-363 408	-363 035	-363 168	-363 723
Inntekts- og formuesskatt	-282 688	-275 228	-289 638	-292 165	-292 369	-292 549
Eiendomsskatt	-38 876	-37 230	-36 216	-35 277	-34 339	-34 339
Andre generelle driftsinntekter	-14 849	-12 061	-41 936	-42 251	-35 303	-32 817
Sum generelle driftsinntekter	-676 163	-660 126	-731 198	-732 728	-725 179	-723 428
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	589 815	621 627	707 002	701 095	681 051	681 215
Avskrivninger	50 705	46 803	51 981	50 698	49 692	49 254
Sum netto driftsutgifter	640 519	668 430	758 983	751 793	730 743	730 469
Brutto driftsresultat	-35 644	8 304	27 785	19 065	5 564	7 041
Renteinntekter	-5 779	-11 263	-25 339	-24 019	-21 098	-19 121
Utbytter	-4 221	-4 400	-22 249	-20 749	-12 663	-7 900
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	11 662	24 555	39 914	42 811	42 833	43 050
Avdrag på lån	34 463	36 169	38 276	38 552	40 940	42 787
Netto finansutgifter	36 126	45 061	30 602	36 595	50 012	58 816
Motpost avskrivninger	-50 705	-46 803	-51 981	-50 698	-49 692	-49 254
Netto driftsresultat	-50 223	6 562	6 406	4 962	5 884	16 603
Disponering eller dekning av netto driftsresultat						
Overføring til investering	1 949	0	0	0	0	0
Avsetninger til bundne driftsfond	18 307	0	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	-9 006	0	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	38 972	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	0	-6 562	-6 406	-4 962	-5 884	-16 603
Dekning av tidligere års merforbruk i driftsregnskapet	0	0	0	0	0	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	50 223	-6 562	-6 406	-4 962	-5 884	-16 603
Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	0	0	0	0	0

§ 5-4 Sum bevilgninger drift, netto (1B)

Beløp i 1000	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Formannskap	61 770	57 727	62 582	60 186	58 701	58 701
Oppvekst og kultur	224 878	232 097	249 059	245 308	239 311	239 311
Helse og omsorg	310 569	308 798	358 368	350 090	341 531	341 531
Teknisk utvalg	51 614	53 395	66 747	59 272	58 072	58 072
Sentralt plasserte budsjettposter	-4 453	10 393	18 004	32 714	28 979	28 751
Frie inntekter og finans	0	0	0	0	0	0
Interkommunale samarbeid og selvkostområder	4 289	4 173	4 223	4 223	4 149	4 103
Sum bevilgninger drift, netto	648 667	666 583	758 983	751 793	730 743	730 469
Herav:						
Avskrivninger	50 705	46 803	51 981	50 698	49 692	49 254
Overføring til investering	1 073	0	0	0	0	0
Avsetninger til bundne driftsfond	18 291	0	0	0	0	0
Bruk av bundne driftsfond	-9 006	0	0	0	0	0
Avsetninger til disposisjonsfond	223	0	0	0	0	0
Bruk av disposisjonsfond	-2 435	-1 847	0	0	0	0
Korrigert sum bevilgninger drift, netto	589 815	621 627	707 002	701 095	681 051	681 215

§ 5-5 Bevilgningsoversikter - investering (2A)

Beløp i 1000

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Investeringer i varige driftsmidler	85 257	123 530	114 240	136 490	101 710	64 480
Tilskudd til andres investeringer	423	0	0	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	1 626	1 700	1 700	1 700	1 700	1 700
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	87 306	125 230	115 940	138 190	103 410	66 180
Kompensasjon for merverdiavgift	-12 832	-14 174	-13 070	-20 830	-12 766	-11 080
Tilskudd fra andre	-15 258	0	0	-10 000	0	0
Salg av varige driftsmidler	-9 608	-3 100	-4 000	-3 000	-3 000	-3 000
Salg av finansielle anleggsmidler	-128	0	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-794	0	-444	0	0	0
Bruk av lån	-44 308	-107 576	-73 426	-104 360	-87 644	-52 100
Sum investeringsinntekter	-82 928	-124 850	-90 940	-138 190	-103 410	-66 180
Videreutlån	12 285	15 000	15 000	15 000	15 000	15 000
Bruk av lån til videreutlån	-12 285	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Avdrag på lån til videreutlån	5 229	5 000	5 000	5 000	5 000	5 000
Mottatte avdrag på videreutlån	-10 369	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Netto utgifter videreutlån	-5 140	0	0	0	0	0
Overføring fra drift	-1 949	-380	0	0	0	0
Avsetninger til bundne investeringsfond	5 661	0	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	-2 000	0	0	0	0	0
Avsetninger til ubundet investeringsfond	0	0	0	0	0	0

Budsjett 2023, økonomiplan 2023-2026

	Regnskap 2021	Oppr. budsjett 2022	Budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Bruk av ubundet investeringsfond	-949	0	-25 000	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	763	-380	-25 000	0	0	0
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	0	0	0	0	0	0

§ 5-5 Bevilgningsoversikter - investering (2B)

1. Investeringer i varige driftsmidler

Beløp i 1000

	Oppr. budsjett 2022	Budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Formannskap					
IKT - hele kommunen	700	600	700	500	500
Lista fyr - nytt service anlegg	0	400	15 000	0	0
Lundevågen industriområde og Kjellsviga	1 000	2 000	10 000	28 000	0
Kai ved Jansens Plan	1 450	0	0	0	0
Servicebygg i Lundevågen - Havnevesenet	12 000	12 000	0	0	0
Lauervik - stormskade, oppgradering av flytebrygge	5 000	0	0	0	0
Lista Fyr - Mulighetsstudie	500	0	0	0	0
Sum Formannskap	20 650	15 000	25 700	28 500	500
Oppvekst og kultur					
Datautstyr alle skoler	1 000	750	750	500	500
Borhaug barnehage	400	100	0	0	0
Farsund barneskole - belegg	200	0	300	200	200
E k k o - div. oppgradering	100	0	700	2 000	1 500
Borhaug skole	300	0	4 500	1 000	0
Lista Ungdomsskole	0	0	550	600	0
Vanse skole - utvidelse	38 000	52 000	20 000	0	0
Ny barnehage i Vanse	0	0	0	1 000	39 000
Datamaskiner ungdomsskole	1 100	1 100	1 000	1 000	1 000
Chromebook/nettbrett barneskolene	2 500	1 500	500	500	500
IKT-oppgradering kommunale barnehager	200	250	100	100	100
Borhaug skole - oppgradering klasserom	300	0	200	0	0
Vanse skole - oppgradering klasserom i GAIA og REME bygget	200	300	0	0	0
Bibliotekplan - fellessatsing skolebibliotek	500	0	700	200	100
Dagsturhytta	300	0	0	0	0
Kyststien/stier	300	0	200	200	200
Farsund barneskole - solavskjerming	0	0	200	0	0
Meråpent bibliotek - adgangskontroll	0	250	0	0	0
Farsund barneskole - Ombygging av klasserom	0	0	0	700	0
Sunde barnehage - uteområde	0	250	250	0	0
Borhaug skole - nærområdet	0	0	0	2 000	0
Sum Oppvekst og kultur	45 400	56 500	29 950	10 000	43 100
Helse og omsorg					

Budsjett 2023, økonomiplan 2023-2026

	Oppr. budsjett 2022	Budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
FOS signalanlegg til institusjon/trygghetsalarm hjemmetj.	200	0	0	0	0
Omsorgssenteret oppgrad. inventar og utstyr	0	600	300	300	300
Omsorgssenteret	120	0	0	2 500	0
Innovasjonsprosjekter	600	300	300	300	300
Oppgradering av hjelpemidler - Helse	400	730	400	400	400
Listahallen boliger - trinn 2	1 000	1 300	36 000	35 000	0
To store ovner - Kommunal kjøkkenservice	300	0	200	0	0
Fos - Renovering/oppgradering felleskjøkken	1 000	570	0	1 130	0
Fos - Ombygging/oppgradering	300	600	0	0	0
Bytte av pasientjournalssystem	0	0	1 500	1 500	0
Ladestasjoner - Helse	0	0	200	200	200
Elbil - varebil til transport av hjelpemidler	0	700	0	0	0
Hurtignedkjølings skap	0	150	150	0	0
Aktivitetstilbud/bolig utvidelse - nye lokaler	0	300	10 000	10 000	0
Sum Helse og omsorg	3 920	5 250	49 050	51 330	1 200
Teknisk utvalg					
Kommunale boliger	500	500	500	500	500
V a n n	6 000	2 000	3 000	3 000	3 000
A v l ø p	5 000	2 000	3 000	3 000	3 000
Asfaltering	0	0	500	500	500
Gatelys	300	300	300	300	300
Trafikksikkerhetstiltak	400	0	500	500	500
Maskiner og utstyr	1 500	1 000	1 700	1 700	1 700
Vanse skole	600	0	0	0	0
Listahallen	0	0	0	0	7 100
Alcoa miljøpark	150	0	1 000	0	0
Lundevågsveien (brederobygget- gnr 5 bnr 4)	4 200	7 800	0	0	0
Opprusting av kirkebygg/anlegg	160	780	1 240	480	180
Enøktiltak	200	0	500	500	500
Ladestasjoner - tilrettelegging og etablering	1 000	0	0	0	0
Effektiviserings tiltak i bygg (roboter, tilh.spesial utstyr m.m)	200	0	200	200	200
Høygård II - plan/prosjekt	0	10 000	0	0	0
Parkeringsplasser til friluftsliv Vita Velo	200	0	0	0	0
Skjærgårdsparken, Ny båt	600	0	0	0	0
Oppgradering Høydebassenget	12 000	1 000	11 000	0	0
Vaktmester biler	350	500	500	500	500
Lista herredshus - nye vinduer og brannkrav	0	0	3 000	0	0
Gabriel Lunds gate 27	0	0	0	0	1 000
Farøy brygge - riving	2 000	1 660	0	0	0
Lekeapparater til lekeplasser	200	500	500	500	500
Parkering i Farsund	13 000	0	0	0	0
Opprusting av kirkebygg/anlegg - drenering	0	3 000	0	0	0
Spind gravplass					
Opprusting av kirkebygg/anlegg - skifertak	3 000	0	0	0	0
Vestbygda kapell					
Bobil camp - Vanse	2 000	0	0	0	0
Ombygging av tidligere Lista VGS	0	4 950	0	0	0
Sundeveien 12 - membran dekke parkering	0	100	0	0	0
Gåseholmen - renovering av serviceanlegg	0	0	150	0	0
Huseby renseanlegg	0	1 000	0	0	0
Åpta - oppgradering av vann og avløp	0	0	2 000	0	0

Budsjett 2023, økonomiplan 2023-2026

	Oppr. budsjett 2022	Budsjett 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Tjørvehavn - renovering av småbåthavn	0	200	200	200	200
Badehuset - handicap rampe	0	200	0	0	0
Lomsesanden - vann og avløp (ikke var området)	0	0	2 000	0	0
Sum Teknisk utvalg	53 560	37 490	31 790	11 880	19 680
Investeringer i varige driftsmidler	123 530	114 240	136 490	101 710	64 480

2. Tilskudd til andres investeringer

Beløp i 1000

	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Tilskudd til andres investeringer	0	0	0	0	0

3. Investeringer i aksjer og andeler i selskaper

Beløp i 1000

	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Klp - egenkapitalinnskudd	1 700	1 700	1 700	1 700	1 700
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	1 700	1 700	1 700	1 700	1 700

4. Utlån av egne midler

Beløp i 1000

	Oppr. budsjett 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026
Utlån av egne midler	0	0	0	0	0
Sum del 1-4	125 230	115 940	138 190	103 410	66 180

Satsingsområder

Visjon

Fristende, nyskapende - best på natur og det gode liv!

Visjonsbeskrivelse

Visjonen: **Fristende, nyskapende – best på natur og det gode liv!** peker fremover og uttrykker et ønske om at Farsund skal være innovativ og kontinuerlig på jakt etter bedre løsninger på de utfordringer kommunen til enhver tid står overfor. Den inkluderer alle innbyggere og uttrykker respekt for vårt rike naturmangfold.

Fristende, nyskapende beskriver et kommunesamfunn som ser framover, er åpen for nye ideer og løsninger, men som også evner å utnytte sin historie, erfaring og identitet i jakten på vekst og utvikling.

Best på natur og det gode liv beskriver et kommunesamfunn som tar klimautfordringen på alvor, er seg bevisst sitt unike naturmangfold og har god balanse mellom bruk og vern av naturressursene. Det gode liv i Farsund gir uttrykk for et mangfoldig kommunesamfunn som tar grep om levekårs- og likestillingsutfordringen, og som er attraktiv for ny kompetanse og tilflyttere

Levekår - Det gode liv i Farsund

Målgruppen er kommunens innbyggere og potensielle innflytter.

Mål for kommunen

Hovedmål	Delmål
En kommune i vekst med gode levekår, trygge oppvekstvilkår, mangfold og god livskvalitet for alle.	L1: Farsund er en mangfoldig og inkluderende kommune
	L2 : Farsund kommune har et målrettet folkehelse- og likestillingsarbeid. <u>Innbyggerne har et verdig livsgrunnlag og opplever mestring i eget liv.</u>
	L3 : Farsund er en positiv tilflytningskommune, særlig for unge mennesker og barnefamilier
	L4 : I Farsund deltar barn og unge aktivt i samfunnsutviklingen
	L5 : Farsund kommune har trygge oppvekstvilkår med et godt barnehagetilbud og en god skole for alle
	L6 : Farsund har et rikt kulturtilbud der alle innbyggerne har mulighet til å delta
	L7 : Farsund er ledende i Agder på naturforvaltning og omstilling til lavutslippssamfunnet

Næringskommunen - Fristende og nyskapende

Målgruppen er eksisterende næringsliv og potensielle nyetablerere.

Mål for kommunen

Hovedmål	Delmål
Et næringsliv som tilbyr fremtidsrettede og inkluderende arbeidsplasser.	N1: Kommunen har gode og forutsigbare rammebetingelser for videreutvikling av eksisterende og etablering av ny næringsvirksomhet.
	N2: Farsund er fylkets største jordbrukskommune, med et bærekraftig og innovativt landbruk
	N3: Farsund er ledende innen blå vekst
	N4: Farsund utvikler bærekraftige næringer basert på sine rike natur- og kulturverdier
	N5: Farsund har høy kompetanse innen reiseliv-, kultur- og opplevelsesnæringen
	N6: Farsund er anerkjent for sin ledende og omstillingsdyktige prosessindustri
	N7: Kommune-organisasjonen er et anerkjent kompetansemiljø

Kommunens organisasjon og virksomhet

Mål for kommunen

Hovedmål	Delmål
Et omdømme som fremmer kommunens attraktivitet og konkurranseevne	Farsund kommune er en attraktiv arbeidsgiver med et felles verdigrunnlag og et anerkjent kompetansemiljø.
	Farsund kommune setter innbyggeren og brukeren i sentrum gjennom god innbyggerdialog og brukermedvirkning
	Kommunen har en bærekraftig økonomi som sikrer handlefrihet og dermed fremtidens velferdstjenester
	Kommunen har god oversikt over beredskapsmessige utfordringer, og et lavt omfang av uønskede hendelser

Overordna arealstrategier

Samfunnsdelens satsingsområder med mål og strategier beskriver en ønsket utvikling av kommunesamfunnet. Dette får også betydning for arealbruken. Arealstrategiene nedenfor gir overordna føringer for arealbruken i et langsiktig perspektiv.

Det alt vesentligste av bosetting og næringsaktivitet er konsentrert i et belte fra Vestbygda til Farsund by slik som vist nedenfor. Farsund er fylkets største jordbrukskommune, og de store sammenhengende jordbruksarealene ligger også i dette beltet. Både målet om et bærekraftig landbruk og omstilling til lavutslippssamfunnet tilsier at storparten av ny utbygging skjer gjennom fortetting i tilknytning til tettstedene. Dette vil både bidra til å bevare dyrka jord og å redusere transportbehovet.

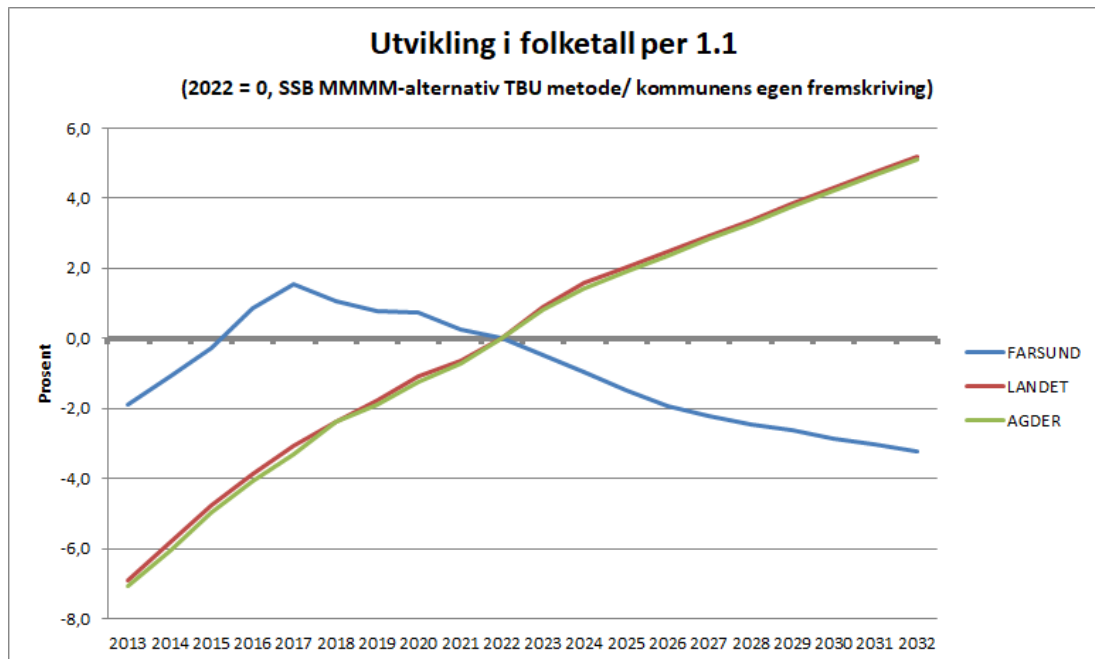
Kommunen har behov for vekst og tilflytting av yngre mennesker. I den forbindelse må arealplanleggingen legge til rette for en attraktiv bo- og næringskommune basert på kommunens særlige fortrinn og muligheter.

Arealstrategier:

- Stimulere til bærekraftig vekst i folketall og arbeidsplasser gjennom å tilrettelegge for næringsutvikling, funksjonelle sentra og tettsteder og et attraktivt og variert botilbud
- Redusere transportbehovet gjennom samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging
- Utvikle sentrene funksjonelt og estetisk til gode møteplasser for handel og service, kultur og aktiviteter, og videreutvikle Farsund som en av de historiske byene på Sørlandet.
- Videreutvikle tettstedene gjennom fortetting med kvalitet og bærekraftige løsninger slik at eldre kan bo hjemme lengst mulig
- Legge til rette for eksisterende og ny næringsvirksomhet
- Utvikle gode og sammenhengende gang- /sykkel- og kollektivløsninger
- Fremme helse, miljø og samfunnssikkerhet og ivareta klimahensyn
- Ta vare på naturmangfoldet, landbruksressursene, kulturlandskapet og kulturmiljøet
- Sikre og videreutvikle viktig grønnstruktur og rekreasjonsområder

Befolkningsutvikling

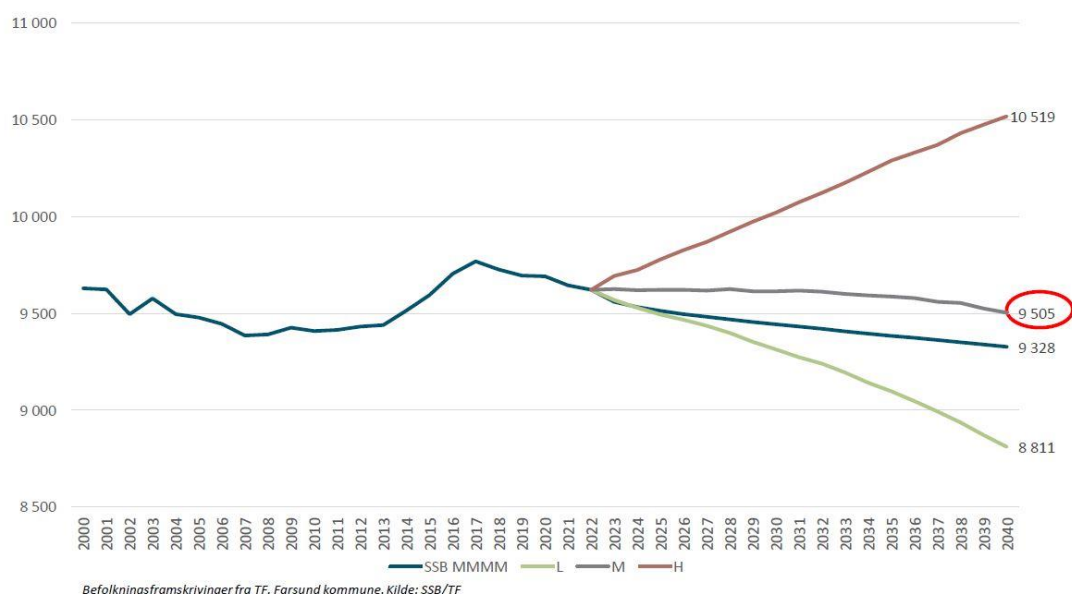
Befolkningsframskrivninger fra SSB viser at folketallet i Farsund kommune er forventet å gå ned selv om befolkningen både for landet og samlet for Agder øker. Prognosene anslår vekst i de største byene. Linjediagrammet nedenfor viser forventet utvikling i folketallet i de neste 10 årene.

Ifølge prognosene fra SSB står Farsund i likhet med resten av regionen ovenfor store endringer i befolkningssammensetningen i årene fremover. Andelen eldre øker og det er forventet færre barn. Dette medfører endret etterspørsel og behov for tjenester. Langsiktig planlegging og tilrettelegging av tjenestene er nødvendig for å møte utviklingen. Næringsutvikling og nye arbeidsplasser kan gi en annen utvikling enn den statistiske fremskrivningen.

Telemarksforskning i sin analyse rapport utarbeidet etter bestilling fra Farsund kommune presenterer flere scenarier for framtidig befolkningsutvikling.

Befolkningsframskrivinger fra Telemarksforskning

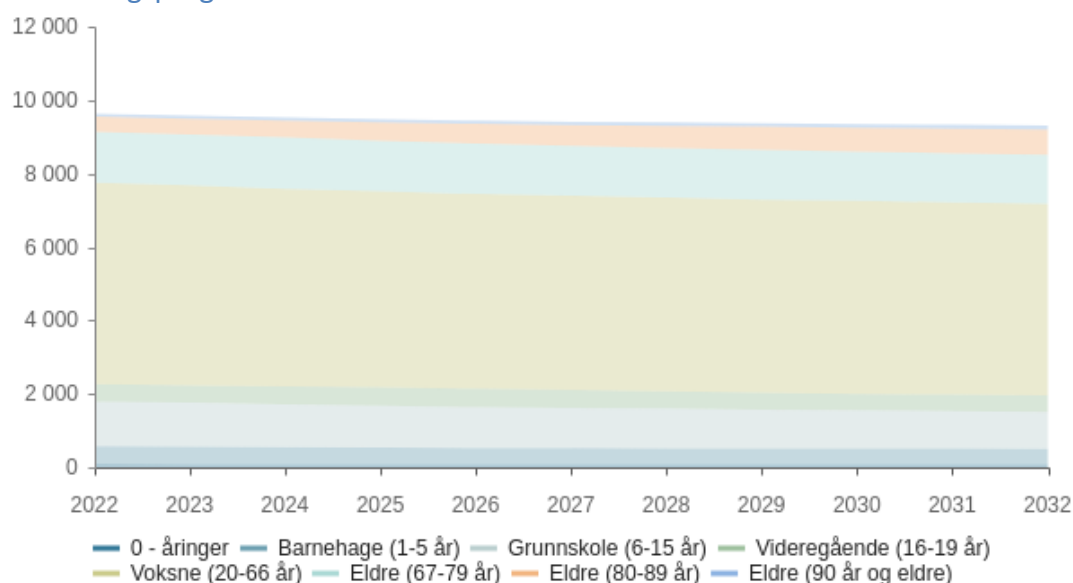

Oppsummert er det anslått betydelig økte utgifter knyttet til den eldre delen av befolkningen, og analysene viser at framtidige økte demografikostnader i all hovedsak vil være knyttet til tjenestoområdet pleie og omsorg.

- I alle scenariene er det anslått en lavere andel barn og unge og en høyere andel eldre.
- Framskrivningene viser at forsørgerbyrden vil øke betydelig i årene framover. Det vil altså bli færre personer i yrkesaktiv alder bak hver pensjonist.
- Framskrivningene viser at behovet for årsverk innen barnehage og grunnskole vil endres relativt lite fram til 2030 og 2040, mens behovet for årsverk innen pleie og omsorg vil øke uansett scenario.

Demografi

Befolkningsprognose

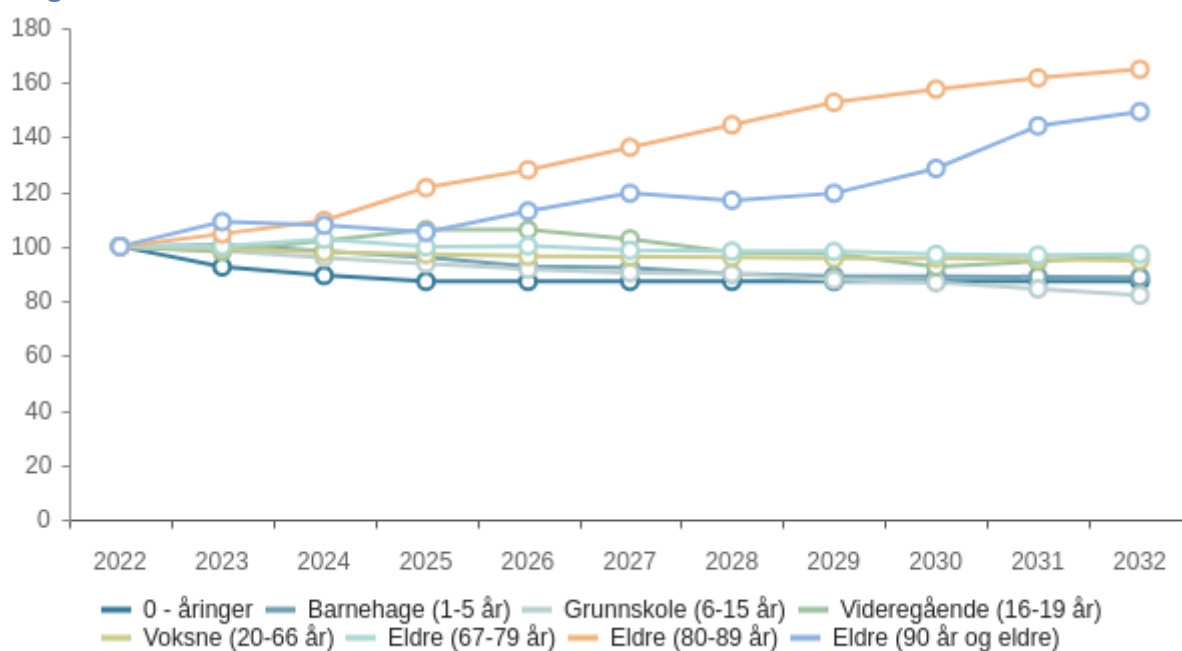

Budsjett 2023, økonomiplan 2023-2026

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
0 - åringar	94	87	84	82	82	82	82	82	82	82	82
Barnehage (1-5 år)	480	482	472	461	445	443	432	428	428	427	426
Grunnskole (6-15 år)	1 211	1 193	1 162	1 135	1 110	1 095	1 090	1 063	1 051	1 023	995
Videregående (16-19 år)	475	466	485	504	504	488	465	462	440	449	460
Voksne (20-66 år)	5 493	5 450	5 375	5 335	5 298	5 284	5 276	5 256	5 258	5 234	5 211
Eldre (67-79 år)	1 379	1 381	1 415	1 377	1 382	1 360	1 355	1 354	1 339	1 335	1 340
Eldre (80-89 år)	413	432	452	502	529	563	597	631	651	668	681
Eldre (90 år og eldre)	77	84	83	81	87	92	90	92	99	111	115
Total	9 622	9 575	9 528	9 477	9 437	9 407	9 387	9 368	9 348	9 329	9 310

Prognose type : Middels nasjonal vekst. Prognose periode : 10

Prognose vekst

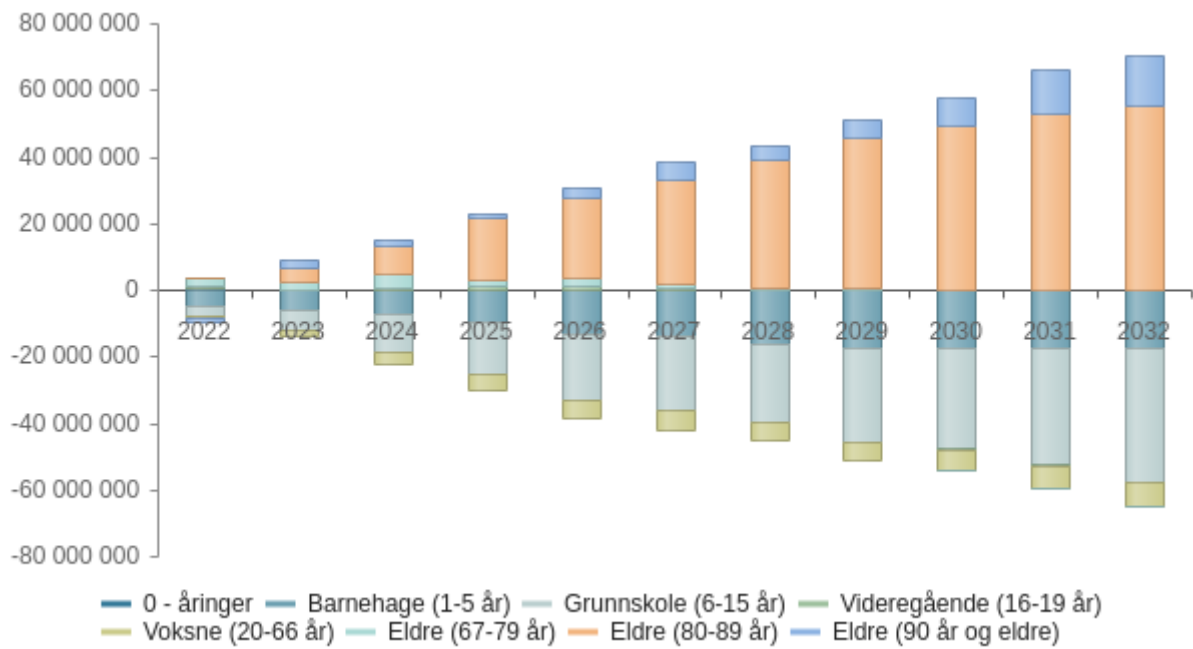

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032
0 - åringar	100,0 %	92,6 %	89,4 %	87,2 %	87,2 %	87,2 %	87,2 %	87,2 %	87,2 %	87,2 %	87,2 %
Barnehage (1-5 år)	100,0 %	100,4 %	98,3 %	96,0 %	92,7 %	92,3 %	90,0 %	89,2 %	89,2 %	89,0 %	88,8 %
Grunnskole (6-15 år)	100,0 %	98,5 %	96,0 %	93,7 %	91,7 %	90,4 %	90,0 %	87,8 %	86,8 %	84,5 %	82,2 %
Videregående (16-19 år)	100,0 %	98,1 %	102,1 %	106,1 %	106,1 %	102,7 %	97,9 %	97,3 %	92,6 %	94,5 %	96,8 %
Voksne (20-66 år)	100,0 %	99,2 %	97,9 %	97,1 %	96,5 %	96,2 %	96,0 %	95,7 %	95,7 %	95,3 %	94,9 %
Eldre (67-79 år)	100,0 %	100,1 %	102,6 %	99,9 %	100,2 %	98,6 %	98,3 %	98,2 %	97,1 %	96,8 %	97,2 %
Eldre (80-89 år)	100,0 %	104,6 %	109,4 %	121,5 %	128,1 %	136,3 %	144,6 %	152,8 %	157,6 %	161,7 %	164,9 %
Eldre (90 år og eldre)	100,0 %	109,1 %	107,8 %	105,2 %	113,0 %	119,5 %	116,9 %	119,5 %	128,6 %	144,2 %	149,4 %
Total	100,0 %	99,5 %	99,0 %	98,5 %	98,1 %	97,8 %	97,6 %	97,4 %	97,2 %	97,0 %	96,8 %

Prognose type : Middels nasjonal vekst

Prognose periode : 10

Demografiutgifter

	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	Totalt	
0 - åringer	778 428	-605 444	-259 476	-172 984	0	0	0	0	0	0	0	-259 476	
Barnehage (1-5 år)	-	-1 186 853	-1 167 106	-2 311 249	-3 499 174	-475 170	-2 613 435	-950 340	0	-237 585	-237 585	-	
Grunnskole (6-15 år)	4 796 554	-3 091 572	-5 324 374	-4 637 358	-4 293 850	-2 576 310	-858 770	-4 637 358	-2 061 048	-4 809 112	-4 809 112	17 475 051	
Videregående (16-19 år)	2 748 064	-242 565	434 343	499 935	-14 576	-364 420	-557 333	-66 279	-557 104	209 769	283 107	-46 008	
Voksne (20-66 år)	329 115	-933 189	-1 798 205	-871 930	-751 709	-178 902	32 138	-410 640	53 214	-600 864	-603 845	-7 075 428	
Eldre (67-79 år)	1 011 496	124 294	2 112 998	-2 361 586	310 735	-1 367 234	-310 735	-62 147	-932 205	-248 588	310 735	-124 294	
Eldre (80-89 år)	2 299 439	206 329	3 920 251	4 126 580	10 316 450	5 570 883	7 015 186	7 015 186	4 126 580	3 507 593	2 682 277	55 502 501	
Eldre (90 år og eldre)	206 329	-817 158	2 860 053	-408 579	-817 158	2 451 474	2 042 895	-817 158	817 158	2 860 053	4 902 948	1 634 316	14 708 844
Total	-817 158	-	844 975	-2 283 819	-355 880	-226 217	4 096 045	1 889 893	1 705 580	3 489 490	2 724 161	-740 107	5 384 160
	5 759 961												

Investeringer i økonomiplanen

Samlet er det i økonomiplanperioden lagt opp til å investere for kr ca 423 mill.

Investeringer i anleggsmidler knyttet til vann og avløp dekkes av brukerne, da dette er et selvkostområde. Det er lagt opp til en samlet investering innenfor vann og avløp på kr 37 mill. i perioden og kr 6 mill. kroner i 2023.

Overføring fra driften

Kommunene har anledning til å øke egenfinansieringen av investeringene og begrense gjeldsveksten gjennom å overføre driftsmidler til investeringsbudsjettet. I årets budsjettforslag er overføringsposten satt til null.

Momsrefusjon investeringer

Forventet momsrefusjon knyttet til investeringsprosjekter utgjør kr 13 mill. i 2023.

Salg av eiendommer

Kommunedirektøren har vurdert det som realistisk å selge eiendommer for kr 4 mill. i 2023. Her inngår salg av tomter i boligfelt Høygård 2.

Bruk av ubundne fond

Det er budsjettet med bruk av ubundne investeringsfond i 2023 med kr 25 mill.

Låneopptak

I årsbudsjettet for 2023 foreslås bruk av lånemidler til investeringer med 73,4 mill., herav kr 20 mill. ubrukte lånemidler fra 2022. Samlet låneopptak til investeringsformål i perioden 2023-2026 blir tilsammen kr 298 mill.

Midler til utlån fra Husbanken er foreslått med 15 mill.

Investeringstabell for kommunen samlet

Formannskap

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Økonomiplan				Sum 2023-26
	2023	2024	2025	2026	
Andre investeringer					
IKT - hele kommunen	600	700	500	500	2 300
Klp - egenkapitalinnskudd	1 700	1 700	1 700	1 700	6 800
Lista fyr - nytt service anlegg	400	15 000	0	0	15 400
Sum Andre investeringer	2 700	17 400	2 200	2 200	24 500

Budsjett 2023, økonomiplan 2023-2026

Investeringsprosjekter	Økonomiplan				Sum
	2023	2024	2025	2026	2023-26
Selvkost					
Lundevågen industriområde og Kjellsviga	2 000	10 000	28 000	0	40 000
Servicebygg i Lundevågen - Havnevesenet	12 000	0	0	0	12 000
Sum Selvkost	14 000	10 000	28 000	0	52 000
Sum	16 700	27 400	30 200	2 200	76 500

Oppvekst og kultur

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Økonomiplan				Sum
	2023	2024	2025	2026	2023-26
Andre investeringer					
Bibliotekplan - fellessatsing skolebibliotek	0	700	200	100	1 000
Borhaug barnehage	100	0	0	0	100
Borhaug skole	0	4 500	1 000	0	5 500
Borhaug skole - nærområdet	0	0	2 000	0	2 000
Borhaug skole - oppgradering klasserom	0	200	0	0	200
Chromebook/nettbrett barneskolene	1 500	500	500	500	3 000
Datamaskiner ungdomsskole	1 100	1 000	1 000	1 000	4 100
Datautstyr alle skoler	750	750	500	500	2 500
E k k o - div. oppgradering	0	700	2 000	1 500	4 200
Farsund barneskole - belegg	0	300	200	200	700
Farsund barneskole - Ombygging av klasserom	0	0	700	0	700
Farsund barneskole - solavskjerming	0	200	0	0	200
IKT-oppgradering kommunale barnehager	250	100	100	100	550
Kyststien/stier	0	200	200	200	600
Lista Ungdomsskole	0	550	600	0	1 150
Meråpent bibliotek - adgangskontroll	250	0	0	0	250
Ny barnehage i Vanse	0	0	1 000	39 000	40 000
Sunde barnehage - uteområde	250	250	0	0	500
Vanse skole - oppgradering klasserom i GAIA og REME bygget	300	0	0	0	300
Vanse skole - utvidelse	52 000	20 000	0	0	72 000
Sum Andre investeringer	56 500	29 950	10 000	43 100	139 550
Sum	56 500	29 950	10 000	43 100	139 550

Helse og omsorg

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Økonomiplan				Sum
	2023	2024	2025	2026	2023-26
Andre investeringer					
Aktivitetstilbud/bolig utvidelse - nye lokaler	300	10 000	10 000	0	20 300
Bytte av pasientjournalssystem	0	1 500	1 500	0	3 000
Elbil - varebil til transport av hjelpemidler	700	0	0	0	700
Fos - Ombygging/oppgradering	600	0	0	0	600
Fos - Renovering/oppgradering felleskjøkken	570	0	1 130	0	1 700
Hurtignedkjølings skap	150	150	0	0	300
Innovasjonsprosjekter	300	300	300	300	1 200
Ladestasjoner - Helse	0	200	200	200	600
Listahomein boliger - trinn 2	1 300	36 000	35 000	0	72 300
Omsorgssenteret	0	0	2 500	0	2 500
Omsorgssenteret oppgrad. inventar og utstyr	600	300	300	300	1 500
Oppgradering av hjelpemidler - Helse	730	400	400	400	1 930

Budsjett 2023, økonomiplan 2023-2026

Investeringsprosjekter	Økonomiplan				Sum
	2023	2024	2025	2026	2023-26
To store ovner - Kommunal kjøkkenservice	0	200	0	0	200
Sum Andre investeringer	5 250	49 050	51 330	1 200	106 830
Sum	5 250	49 050	51 330	1 200	106 830

Teknisk utvalg

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter Andre investeringer	Økonomiplan				Sum
	2023	2024	2025	2026	2023-26
Alcoa miljøpark	0	1 000	0	0	1 000
Asfaltering	0	500	500	500	1 500
Badehuset - handicap rampe	200	0	0	0	200
Effektiviserings tiltak i bygg (roboter, tilh.spesial utstyr m.m)	0	200	200	200	600
Enøktiltak	0	500	500	500	1 500
Farøy brygge - riving	1 660	0	0	0	1 660
Gabriel Lunds gate 27	0	0	0	1 000	1 000
Gatelys	300	300	300	300	1 200
Gåseholmen - renovering av serviceanlegg	0	150	0	0	150
Høygård II - plan/prosjekt	10 000	0	0	0	10 000
Kommunale boliger	500	500	500	500	2 000
Lekeapparater til lekeplasser	500	500	500	500	2 000
Lista herredshus - nye vinduer og brannkrav	0	3 000	0	0	3 000
Listahallen	0	0	0	7 100	7 100
Lomsesanden - vann og avløp (ikke var området)	0	2 000	0	0	2 000
Lundevågsveien (brederobygget- gnr 5 bnr 4)	7 800	0	0	0	7 800
Maskiner og utstyr	1 000	1 700	1 700	1 700	6 100
Ombygging av tidligere Lista VGS	4 950	0	0	0	4 950
Opprusting av kirkebygg/anlegg	780	1 240	480	180	2 680
Opprusting av kirkebygg/anlegg - drenering Spind gravplass	3 000	0	0	0	3 000
Sundeveien 12 - membran dekke parkering	100	0	0	0	100
Tjørvehavn - renovering av småbåthavn	200	200	200	200	800
Trafikksikkerhetstiltak	0	500	500	500	1 500
Vaktmester biler	500	500	500	500	2 000
Sum Andre investeringer	31 490	12 790	5 880	13 680	63 840

Selvkost

Avløp	2 000	3 000	3 000	3 000	11 000
Huseby renseanlegg	1 000	0	0	0	1 000
Oppgradering Høydebassenget	1 000	11 000	0	0	12 000
Vann	2 000	3 000	3 000	3 000	11 000
Åpta - oppgradering av vann og avløp	0	2 000	0	0	2 000
Sum Selvkost	6 000	19 000	6 000	6 000	37 000
Sum	37 490	31 790	11 880	19 680	100 840

Formannskap

Farsund Sykkelklubb - Forskuttering av spillemidler og mva.komp.

Rentefritt lån til Farsund sykleklubb til bygging av Pumtrack. Lånet tilsvarer Farsund sykleklubb sitt estimat av mva kompensasjon (spillemidlene på kr 687 000 ble mottatt i 2022). Restkrav utgjør kr 444 000 (mva).

IKT - hele kommunen

Prosjektet dekker det løpende behovet for sentral ikt - infrastruktur for hele organisasjonen, samt større utskiftninger i pc-maskinparken. Ressursbehovet er forholdsvis stabilt over år, men med noen mindre svingninger avhengig av statusen i våre mange ikt - utviklingsprosjekter.

Klp - egenkapitalinnskudd

Det er satt opp årlige bevilgninger til innskutt egenkapital i KLP ettersom det er vanlig ved medlemskap her. Eksakt beløp blir ikke kjent før et stykke ut i budsjettåret.

Lista fyr - nytt service anlegg

Prosjektering, bygging av utstilling/infrastruktur. Samarbeid med andre aktører på området; Kystverket, Fylkeskommunen og Besøksenter Våtmark. Mulig regionalt spleiselag.

Selvkost

Lundevågen industriområde og Kjellsviga

Utvidelse av industriområde i Lundevågen. Prosjektering, evt kjøp i år 2023. En full utbygging antas å være betydelig større enn 40 mill, forutsatt full utbygging med kaianlegg osv.

Servicebygg i Lundevågen - Havnevesenet

Servicebygg i Lundevågen. Havnevesenet. Uklart når det blir oppstart, men "ønsket" omfang av bygg er betydelig større enn 12 mill.

Oppvekst og kultur

Bibliotekplan - fellessatsing skolebibliotek

Bibliotekplan - fellessatsing. Innføring av planen vil kreve en del ekstra midler for å bedre tilbudet ved bibliotekene, både i forhold til bøker, digitale ressurser og også inventar om vi finner rom for det innenfor den økonomiske rammen. Midlene vil derfor i hovedsak bli brukt til dette, men der er et behov for å frikjøpe noe tid hos ansatte for å få en god start på satsingen. Her vil vi benytte bundne midler. Den største oppgraderingen vil være sentrert til 2024 mens summen for 2025 og 2026 er tenkt brukt på videre oppdatering/fornyng av utstyr/bøker/medier. Ved å realisere planen, løfter vi frem skolebibliotekets plass i skolen og gir skolebiblioteket en enda mer sentral plass i læring og sosialisering.

Borhaug barnehage

Oppstillingsplass til sovevogner

Borhaug skole

Ny takteking på den gamle skole bygningen i år 2024 kr 4 mill. Ny takteking av tak Vrimlehall i år 2024 kr 500 000. Vinduer i år 2025 kr 1 000 000.

Borhaug skole - nærområdet

I plan for idrett og kultur 2022-2025 er nærmiljøet ved Borhaug skole prioritert som tiltak og det er derfor satt 2 mill. til tiltaket på år 2025.

Borhaug skole - oppgradering klasserom

Oppgradere 3 klasserom slik at innredning, inventar og utstyr gjør det enklere\bedre og organisere undervisningen\gruppen på en mer hensiktsmessig måte, jf Fagfornyelsen.

Chromebook/nettbrett barneskolene

Digital enhet - alle elever. Innføring av Ipad og Chromebook i barneskolen.

Datamaskiner ungdomsskole

Innkjøp av PC - årlig nye 8. klasser.

Datautstyr alle skoler

Oppgradering av skolens IKT-utstyr, eksempelvis undervisnings skjermer og infrastruktur.

E k k o - div. oppgradering

Oppgradering lyd i sal 1 og ny prosjektor og lyd i sal 2. Oppgradering av kinosal seter.

Farsund barneskole - belegg

Utskifting/oppgradering av gammelt gulvbelegg i gamle delen.

Farsund barneskole - Ombygging av klasserom

Ombygging av klasserom til grupperom og arbeidsrom på Farsund barneskole. Det må gjøres rom messige endringer: Ombygging av ventilasjon, diverse sensorer, omlegging av strøm, tett vegg over himling. Dør ut til gang. Brann, lyd demping, ny himling, ny vegg, dele opp varmstyring.

Farsund barneskole - solavskjerming

Solavskjerming på noen klasserom.

IKT-oppgradering kommunale barnehager

Behov for et IKT-løft i barnehagene. Større oppgradering i år 2022 og deretter en avsatt pott for årene 2023 og framover. (Jf. fellessatsing på IKT i kommunen.)

Kyststien/stier

Utvikling av Kyststien og andre stier for å øke tilgjengeligheten. Det er positivt for både folkehelsen og reiselivet.

Lista Ungdomsskole

År 2024 kr 150 000: Utvendig solskjerming for klasserom som vender mot Nesheimvannet. Dette klasserommet kom ikke med innenfor de økonomiske rammene da utvendig solskjerming ble montert ved skolen i år 2019.

År 2024 kr 400 000 og år 2025 kr 600 000: Skolegård: I Plan for idrett og kultur 2022-2025 er Lista ungdomsskole sitt uteområde prioritert med tilsammen 1 mill. Det fordeles med kr 400 000 i år 2024 og kr 600 000 i år 2025. "Tuftepark" og volleyballbane er blant det som skal bygges for å øke trivselen og aktivitetsmuligheter for elever i skoletiden og nærmiljøet på fritiden.

Meråpent bibliotek - adgangskontroll

Ferdigstille trinn 3 i meråpent-løsning: Adgangskontroll med kamera Farsund og Borhaug. (Kultur)

Ny barnehage i Vanse

Mulig etablering av kommunal barnehage i Vanse. Utarbeidet barnehagebehovsplan i 2020 i påvente av behov.

Sunde barnehage - uteområde

Sunde barnehage - uteområde. Uteområde Sunde bhg. 1. Gummidekke ved rutsjebane. 2. Kunstgress rundt bakken ved rutsjebane, og ved nytt område, humper. 3. Asfaltering helt opp til port, ca 120 kvadrat

Vanse skole - oppgradering klasserom i GAIA og REME bygget

Oppgradere 4 klasserom slik at innredning, inventar og utstyr gjør det enklere\bedre og organisere undervisningen\gruppen på en mer hensiktsmessig måte, jf Fagfornyelsen.

Vanse skole - utvidelse

Nødvendig utbygging for å tilfredsstille skolens arealbehov. Er i henhold til evalueringsrapport. Prosjektet er sendt ut på anbud og tilbudene ventes inn i månedsskiftet okt/nov.

Helse og omsorg

Aktivitetstilbud/bolig utvidelse - nye lokaler

Må ses i sammenheng med bolig sosial handlingsplan, kontorlokaler, aktivitetstilbud, samt Listaheimen (planlagt utbygging 16 plasser. prosjekt 90006212.)

Bytte av pasientjournalssystem

Bytte av pasientjournalssystem.

Elbil - varebil til transport av hjelpemidler

Behov for større bil til utkjøring og innhenting av hjelpemidler pga mengde/ kapasitet men også HMS.

Fos - Ombygging/oppgradering

Nytt vaktrom: Rebudsjettert fra år 2022. kr 400 000.

Farsund Omsorgssenter, solavskjerming i 9 pasientrom. (3 rom ved avd C+ 6 rom ved avd B.): Kr 200 000.

Fos - Renovering/oppgradering felleskjøkken

Utbygging av utslitte felleskjøkken ved institusjon og Omsorgsboliger. Rebudsjettert fra år 2022, kr 1 300 000.

Utvidelse av kjøkken på B og kjøkken ved aktiviteten på FOS. Kr 400 000

Utskifting av to kjøkken i 2023, benytte delene fra disse to kjøkkenene til å forbedre de 4 gjenstående, og at det legges opp til at de 4 siste byttes ut i 2025.

570 000,- i 2023 og kr 1 130 000,- i 2025.

Hurtignedkjølings skap

Vi har 2 nedkjølingskap på kjøkkenet som er fra bygget var nytt i 2002. De er nå ustabile og fryser maten når de står på over natten. De skal slå over til kjøletemperatur etter at nedkjølt temperatur er oppnådd. Denne funksjonen virker ikke. Dette gjør at vi må vente på at maten blir avkjølt før vi kan gå hjem, eller gå tilbake på jobb å gjøre dette.

Innovasjonsprosjekter

Tiltak er i tråd med satsningsområder vedtatt i Helse og Omsorgsplan, 2017-2027. Implementering av velferdsteknologi i tjenesteutøvelse. Web basert applikasjon for pasientoversikt, pasientlogistikk for bruk på veggskjermer (Imatis tavle), pc og nettbrett. Dersom mulig vil det parallelt bli søkt om eksterne midler og behov for investeringsmidler vil reduseres.

Ladestasjoner - Helse

Til prosjektledelse og utprøving av teknologi for innovasjon i tjenesten.

Listaheimen boliger - trinn 2

Trinn 2. Opprinnelig planlagt seksten leiligheter i henhold til Helse og sosial plan. Skal gjøres en revurdering av behov for heldøgntjeneste i løpet av 2022. Prosjektering i år 2023. Gjennomføring i år 2024/2025. Ses i sammenheng med behov for økt areal til aktivitetstilbud. Oppstart og slutføring av kartlegging der behov for aktivitetstilbud fremgår. Revurdering av behovet pågår hos Helse og Omsorg nå. Vurdering av tidsrom og kostnad er vanskelig på dette tidspunktet.

Omsorgssenteret

Støpe nye plattinger til 16 leiligheter for bedre fremkommelighet for funksjonshemmede og forenkle vedlikeholdet i år 2022. Kr 120 000. Omteking tak i år 2025. Kr 2 500 000.

Omsorgssenteret oppgrad. inventar og utstyr

Utslitt inventar etter lang tids bruk ved korttids avdelingen: kontormøbler, sittegrupper med bord og stoler, nye tv til pasientrom, sofa nattbord, lamper, lys, do, dusjstoler og personløftere. Avgjørende oppgradering for videre drift.

Oppgradering av hjelpemidler - Helse

Jfr. Helse og omsorgsplan 2017-2027. Bruk av hjelpemidler og teknologi er en viktig forutsetning for å kunne lykkes med kommunenes strategi og mål at innbyggerne skal kunne ha et selvstendig, aktivt liv og kunne bo lengst mulig i eget hjem. Det er nødvendig å ha tilstrekkelig med hjelpemidler og teknologi for til enhver tid kunne gi riktig helsehjelp. Kommunen er pålagt å ha lager med oppgraderte og tilgjengelige hjelpemidler til enhver tid. I 2023 er det i tillegg behov for oppdatering av utstyr til å kunne monitorere pasienter ift. respirasjonsfrekvens, O2 metning, blodtrykk, puls etc.

To store ovner - Kommunal kjøkkenservice

To store ovner. Pris mellom 130 000 og 150 000 pr.stk. Ovnene er fra 2002. Usikkert hvor lenge de varer, men ut fra normal levetid kan det bli behov i 2023.

Teknisk utvalg

Alcoa miljøpark

År 2024: Alcoaparken varmebatteri. Tid for fornyelse, minker effekt. kr 1 000 000.

Asfaltering

Asfaltering av grusveier for å redusere vedlikeholdsbehov.

Badehuset - handicap rampe

Badehuset - Handicap rampe

Effektiviserings tiltak i bygg (roboter, tilh.spesial utstyr m.m)

Roboter og andre tiltak for effektivisering. Redusere kostnader.

Enøktiltak

Separate enøk tiltak alle bygg (SD anlegg, solcellepanel på institusjon/skole og andre mindre tiltak.) I henhold til nytt reglement.

Farøy brygge - riving

Miljø sanering. Rebudsjettert fra år 2022.

Gabriel Lunds gate 27

Gabriel Lunds gate (Barnevernet). Ny takteking. Langt overskredet levetid.

Gatelys

Årlig oppgradering

Gåseholmen - renovering av serviceanlegg

Serviceanlegget trenger oppgradering.

Høygård II - plan/prosjekt

Utbygging av første del av regulert boligfelt Høygård 2 som omfatter 31 stk boligtomter. År 2023 kr 10 000 000, herav kr 3 000 000 rebudsjettert fra år 2022.

Kommunale boliger

Oppgradering av kommunale boliger. 1 -2 stk pr år. Stor slitasje på kommunale bygg.

Lekeapparater til lekeplasser

Nye lekeapparater på kommunale og private lekeplasser. Levetid for lekeapparater er ca 10 år.

Lista herredshus - nye vinduer og brannkrav

År 2024: Nye vinduer Herredshuset. 32 vinduer i 1-2 etg. 12 vinduer i 3. etg. 9 vinduer i kjelleren og i annekset. Kr 3 000 000.

Listahallen

År 2026: Bytte fasadeplater og takrenner: 2,1 mill

År 2026: Ny takteking. Langt overskredet levetid: 5 mill.

Lomsesanden - vann og avløp (ikke var området)

Vann og avløp til Lomsesanden turistanlegg.

Lundevågsveien (brederobygget- gnr 5 bnr 4)

År 2023: Ny takteking på bygget: Kr 7 500 000.

År 2023: Bredero porter. Porter har store kostnader med reparasjon og må fornyes: Kr 300 000.

Maskiner og utstyr

Hjelpemidler for bedre utnyttelse av arbeidskraften. Nødvendig oppgradering. Rullerende utskiftning av kjøretøyer: Biler, traktor. m.m.

Ombygging av tidligere Lista VGS

Farsund kommunestyre bevilger inntil kr 2,2 Mill kr til ombygging av deler av areal ved tidligere Lista VGS til 20 kontorer for Lister PPT. Investeringen finansieres ved bruk av disposisjonsfondet. Rebudsjettert kr 4 950 000 fra år 2022 til år 2023.

Opprusting av kirkebygg/anlegg

2023:

Kr 420 000 varmestyring

- Tilskudd fra kommune: kr 420 000

Kr 360 000 Vanse kirke klimaskall

- Finansiering Vanse kirke klimaskall:
  - Totalt finansieringsbehov: kr 1 500 000,-
  - Eksternt tilskudd (forutsetter 40% egenfinansiering) : kr 900.000,-
  - Tilskudd fra kommune: kr 360.000,-
  - Ubrukte investeringsmidler: kr 240.000,-
- ENØK-utredning
  - Ubrukte investeringsmidler: kr 120.000,-

ENØK-utredning for ytterligere kunne få ned energiforbruket i kirkene. Dette kan finansieres av ubrukte investeringsmidler

2024:

Kr 500 000 Orgel Vanse kirke

Kr 200 000 Skifte ut søppelbøtter for kildesortering

Kr 140 000 Oppgradering av utstyr (gressklipper)

Kr 400 000 Omregulering av de gamle gravplassene

2025:

Kr 180 000 Oppgradering av utstyr (ATV)

Kr 300 000 Søppel og avfallshåndtering (oppstillingsplass for containere)

2026:

Kr 180 000 Parkeringsplasser

Opprusting av kirkebygg/anlegg - drenering Spind gravplass

Det har lenge vært kjent at det er utfordringer knyttet til Spind gravplass. Gravplassen består av flere parseller hvorav noen fungerer svært tilfredsstillende og andre mindre tilfredsstillende.

Det synes som om det her er nødvendig å iverksette tiltak.

Med heving av terrenget kan den nye delen av gravplassen benyttes til kistegraver. Rambøll har i 2021 estimert kostnadene for dette til ca 2,1 mill kr, eksklusiv utarbeidelse av gruset sti. Med tillegg for gruset sti, prisstigning og mva. vil totalbeløpet kunne bli ca 3 mill kroner.

Sundeveien 12 - membran dekke parkering

Gulvet i parkeringshuset lekker.

Tjørvehavn - renovering av småbåthavn

Molo bygget på sandgrunn og derfor utvasking av fundamenter.

Trafikksikkerhetstiltak

Årlig oppgradering.

Vaktmester biler

Utskifting av gamle, over 10 år. (Begynner å bli kostbare reparasjoner). I henhold til nytt reglement el.bil.

Selvkost

Avløp

Årlig oppgradering. Redusert fra 5 mill til 2 mill i år 2023 for å redusere lånebelastning og økte rentekostnader på drift og redusert til 3 mill pr år i år 2024 -2026.

Huseby renseanlegg

Ny slam rensing. Full rensing i henhold til ny utslippstillatelse. Jobber for å beholde dagens anlegg og utslippskrav, men dette er ikke avklart. (Avklaring ligger hos Statsforvalteren.)

Oppgradering Høydebassenget

Høydebassenget på Varbakk lekker og må totalrenoveres.

Vann

Årlig oppgradering. Redusert fra 6 mill til 2 mill i år 2023 for å redusere lånebelastning og økte rentekostnader på drift og redusert til 3 mill pr år i år 2024-2026.

Åpta - oppgradering av vann og avløp

Utvidelse av eksisterende vann og avløpsanlegg.

Investeringsprosjekter som ikke er innarbeidet i kommunedirektørens forslag

Beløp i 1000 kr

Eiende avdeling	Investering	Beløp	Beløp	Beløp	Beløp
		2023	2024	2025	2026
Teknisk utvalg	Engøy og Gåseholmen	300	0	0	0
Teknisk utvalg	Farsund rådhus	400	3 300	500	0
Teknisk utvalg	Lauervik - Oppgradering fortau og autovern	0	3 000	0	0
Teknisk utvalg	Mosvoldtjern - tilrettelagt rasteplass/badeplass	0	300	0	0
Teknisk utvalg	Opparbeidelse av turvei, Ulgjell - Indremyra	0	500	0	0
Teknisk utvalg	Parklamper promenaden	0	500	0	0
Teknisk utvalg	Snarveier	300	0	0	0
Teknisk utvalg	Vita Velo (Sykkelparkering, rasteplasser, utleie osv.)	500	0	0	0
Totalsum		1 500	7 600	500	0

Engøy og Gåseholmen

Plastring av veifylling mellom Gåseholmen og Engøy.

Farsund rådhus

Nye engelske skyvevinduer i hele Festsalen og Kommunestyre salen. Oppgradering av toaletter og garderobe i kjeller i første etasje i «gamle bygget» år 2023: Kr 400 000 og År 2024: Kr 1 500 000.

Renovering murfasade og kledningsfasade. År 2024: kr 500 000 og år 2025: kr 500 000.

Husan, nye vinduer: År 2024: Kr 1 000 000.

Husan, nødaggregat når det er beredskap senter: År 2024: Kr 300 000.

Lauervik - Oppgradering fortau og autovern

Utvidelse av fortau og oppgradering av autovern.

Mosvoldtjern - tilrettelagt rasteplass/badeplass

Flytebrygge til bading og skøyter.

Opparbeidelse av turvei, Ulgjell - Indremyra

Opparbeidelse av turvei fra Ulgjell til Ingebjørgs myra (forbindelse til vindmølle veiene).

Parklamper promenaden

Fornyelse av lamper på promenaden fra broa til Gåseholmen og til kompass rosen.

Snarveier

Oppgradering og merking av snarveier.

Vita Velo (Sykkelparkering, rasteplasser, utleie osv.)

Samarbeidsprosjekt for økt tilrettelegging for sykling: Sykkel prosjekt sammen med VAF og Statens vegvesen. Tiltak iht. studie innebærer tilrettelegging av traseer for tursykling, sykkelparkering, rasteplasser, formidling, skilting osv.

Oversikt Investering og finansiering

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Investeringer i varige driftsmidler	114 240	136 490	101 710	64 480
Tilskudd til andres investeringer	0	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	1 700	1 700	1 700	1 700
Utlån av egne midler	0	0	0	0
Sum finansieringsbehov	115 940	138 190	103 410	66 180
Kompensasjon for merverdiavgift	-13 070	-20 830	-12 766	-11 080
Tilskudd fra andre	0	-10 000	0	0
Salg av varige driftsmidler	-4 000	-3 000	-3 000	-3 000
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-444	0	0	0
Bruk av lån	-73 426	-104 360	-87 644	-52 100
Videreutlån	15 000	15 000	15 000	15 000
Bruk av lån til videreutlån	-15 000	-15 000	-15 000	-15 000
Avdrag på lån til videreutlån	5 000	5 000	5 000	5 000
Mottatte avdrag på videreutlån	-5 000	-5 000	-5 000	-5 000
Overføring fra drift	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	0	0	0	0
Avsetninger til ubundet investeringsfond	0	0	0	0
Bruk av ubundet investeringsfond	-25 000	0	0	0
Sum finansiering	-115 940	-138 190	-103 410	-66 180
Sum finansieringsbehov	115 940	138 190	103 410	66 180
Sum finansiering	-115 940	-138 190	-103 410	-66 180
Udekket finansiering	0	0	0	0

Hovedtallene i budsjettforslaget

Sentrale inntekter

Beløp i 1000

	Regnskap 2021	Oppr. bud. i fjor 2022	Økonomiplan			
			2023	2024	2025	2026
Rammetilskudd	-339 749	-335 607	-363 408	-363 035	-363 168	-363 723
Inntekts- og formueskatt	-282 688	-275 228	-289 638	-292 165	-292 369	-292 549
Eiendomsskatt	-38 876	-37 230	-36 216	-35 277	-34 339	-34 339
Andre generelle driftsinntekter	-14 849	-12 061	-45 386	-42 251	-35 303	-32 817
Sum sentrale inntekter	-676 163	-660 126	-734 648	-732 728	-725 179	-723 428

Rammebetingelser Farsund kommune

Regjeringens kommuneopplegg for 2023

Regjeringens forslag til statsbudsjett ble lagt fram den 6. oktober. I kommuneopplegget anslås realveksten i *frie inntekter* for kommunene til 1,7 mrd. kr (dvs. 0,6 %), mens det i kommuneproposisjonen i mai ble signalisert en vekst i intervallet 1,2-1,5 mrd. kr. Oppjusteringen må ses i sammenheng med at anslaget for demografikostnader som finansieres med frie inntekter, er økt med 0,9 mrd. kr som følge av SSBs nye befolkningsframskrivninger fra juli 2022. Ved beregning av realvekst i kommunesektorens inntekter for 2023 er det lagt til grunn en kostnadsvekst (deflator) på 3,7 % (fordelt med 4,2 % som årslønnsvekst og 3,1 % som prisvekst). Det er ikke knyttet forventninger til at statlige satsinger og prioriteringer skal finansieres innenfor realveksten i 2023.

Realveksten på 0,6 % er regnet fra inntektsnivået i 2022 slik det ble anslått etter behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett 2022. Når veksten regnes fra anslag på regnskap for 2022, blir inntektsveksten fra 2022 til 2023 lavere, siden veksten regnes fra et oppjustert nivå sammenlignet med nivået i revidert nasjonalbudsjett 2022. Oppjusteringen for i år har sammenheng med økt skatteinntektsanslag for kommunene med 1,980 mrd. kr. Skatteinntektene for i år er nå anslått å øke med 7,8 % nominelt for kommunene. På kostnadssiden bør spesielt merkes at deflatoren for inneværende år er oppjustert fra 3,7 prosent i RNB til nå 5,3 prosent. Økt prisvekst betyr også at realverdien av inntektsveksten for 2023 blir lavere. Deflatoren for 2023 er altså anslått til 3,7 prosent.

Regjeringen foreslår at den kommunale skattøren for personlige skattytere for 2023 settes opp med 0,2 prosentpoeng. Denne justeringen har sammenheng med et makroøkonomisk styringsmål om at skatteinntektsandelen (inkl. eiendomsskatt) skal utgjøre 40 pst. av de samlede inntektene. Ordinær skatt på inntekt og formue (inkl. naturressursskatt) for 2023 anslås å bli 0,5 % høyere for kommunene samlet, sammenlignet med det sist justerte nivåanslaget for i år. Rammetilskuddet for kommunene foreslås økt med 7,7 %. Sum frie inntekter anslås etter dette å øke med 3,5 % nominelt.

I kommunedirektørens budsjettforslag for 2023 er frie inntekter (ordinær skatt og rammetilskudd) satt til **653,046 mill. kr**, som er 76.000 kr lavere enn i beregningene fra KDD. Kommunedirektøren legger per nå til grunn **623,898 mill. kr** som frie inntekter i år. Korrigerer vi med -447.000 kr, som er summen av såkalte oppgaveendringer i kommuneopplegget, får vi 623,451 mill. kr i oppgavekorrigerte frie inntekter 2022. I *kommunedirektørens budsjettforslag legges derfor til grunn en nominell vekst i frie inntekter på 29,595 mill. kr eller 4,7 %*. Lokalt skatteanslag er i disse beregningene i utgangspunktet basert på

Budsjett 2023, økonomiplan 2023-2026

gjennomsnittlig skatteandel siste tre år (2019-21). For 2022 er det i tillegg hensyntatt hvordan utbytteinntekter fordeler seg mellom kommunene.

Oppgaveendringene over rammetilskuddet omfatter følgende innlemminger, korreksjoner og regelendringer: Beløpet i hver av linjene viser kommunens andel av den enkelte korreksjonen (fordelt etter aktuell delkostnadsnøkkel) – og som kan brukes i beregningen/dokumentasjonen av rammeendringer for aktuelle tjenesteområder.

	I makro	Farsund
Samlet korreksjon i rammetilskuddet 2022 (1000 2022-kr)	-208 319	-447
Statlige og private skoler endring elevtall	-102 496	-197
Gratis deltid SFO 1. trinn fra høsten 2022	767 000	1 471
Redusert makspris barnehager og gratis barnehage 3. barn.	722 792	1 194
Redusert pensjonspåslag for private barnehager	-51 100	-84
Gratis barnehage tiltakssonen	74 446	0
Diverse korrigeringer økonomisk sosialhjelp	60 152	230
Barnevernsreformen	479 986	847
Samværsplan barnevernlov	30 376	50
Godtgjøring av sakkyndige og tolk ny barnevernlov	-18 322	-30
Likeverdsreformen. Barne-koordinator	80 000	150
Ny oppgave- og ansvarsdeling i barnevernet – avvikling av forsøk	-20 400	0
Økt basistilskudd fastleger	462 874	871
Ekstraordinære bevilgninger koronatiltak 2022	-913 450	-1 621
Rest-korrigerering merskattevekst 2022 - utbytter	-1 734 500	-3 242
Diverse korreksjoner	-45 677	-85

Kommunedirektøren har for de øvrige årene i planperioden (2024-26) budsjettet med en årlig realvekst over kommuneopplegget på 2,0 mrd. kr eller 0,5 % (dvs. noe utover demografikostnadene i makro), og forutsatt den samme relative veksten på skatt og rammeoverføringer. Fra 2024 legges det opp til at den kommunale delen av grunnrenteskatten skal komme i tillegg til den ordinære veksten i frie inntekter. Mao at realveksten framover blir høyere enn ellers. Oppsummert for årene i økonomiplanperioden opereres derfor med følgende anslag for frie inntekter (i 1000 2023-kr):

	2022	2023	2024	2025	2026
Rammetilskudd (fast del)	271 356	317 221	318 206	318 323	318 867
Skatt	296 820	289 638	292 165	292 369	292 549
Inntektsutjevning	55 722	46 187	44 829	44 845	44 856
Sum frie inntekter	623 898	653 046	655 200	655 537	656 272
%-endring		4,7	0,3	0,0	0,1

I prognosekjøringen (basert på KS-modellen) er det i utgangspunktet lagt til grunn framskrevne innbyggertall både for kommunen og landet. Innbyggertall totalt og fordelt på aldersgrupper per 1. juli påvirker innbyggertilskuddet og utgiftsutjevningen det påfølgende året, mens innbyggertall totalt per 1.1. påvirker inntektsutjevningen aktuelt år. Innbyggertall for Farsund kommune er satt til 9.700 per 1.1.23 og i hele perioden fram til 2026. Det er lagt til grunn endring i alderssammensetning lik SSB MMMM.

Ordinært skjønn fra Statsforvalteren (710.000 kr i 2023) er satt til 500.000 kr for årene 2024, 2025 og 2026.

Rammetilskudd

Utgiftsutjevningen omfordeler innbyggertilskuddet mellom kommunene ved hjelp av behovsindeksen. På den måten omfordeles midler fra kommuner med lavt beregnet utgiftsbehov til kommuner med høyere behov. Målet med ordningen er å gi kompensasjon for forskjeller i utgiftsbehov som kommunene ikke kan påvirke selv.

Behovsindeksen forteller noe om hvor dyr en kommune er å drive i forhold til landsgjennomsnittet. Den samlede behovsindeksen er beregnet ved hjelp av et sett kriterier og vekter som sier noe om hvorfor kommunenes utgifter varierer. Indeksen brukes videre til å beregne kommunens trekk eller tillegg i utgiftsutjevningen. Ordningen er en ren omfordeling og et null-sum spill mellom kommunene.

For Farsund kommune viser utviklingen av behovsindeksen at kommunen er blitt relativt dyrere å drive i 2023 sammenlignet med 2022.

Tabellen nedenfor viser utgiftsutjevningen i 2023 (og endring 2022-23) fordelt på sektorområder:

Farsund	2023			Endr. 2022-2023	
	Vekt	Utgifts- behovs- indeks	Tillegg/trekk i utgiftsutjevn. (1000 kr)	Utgifts- behovs- indeks	Tillegg/trekk i utgiftsutjevn. (1000 kr)
Barnehage	0,1588	0,9247	-7 326	2,9 %	2 011
Administrasjon	0,0796	1,0123	599	-0,1 %	-2
Landbruk	0,0021	2,2070	1 517	6,5 %	171
Grunnskole	0,2545	1,0738	11 507	2,2 %	4 118
Pleie og omsorg	0,3457	1,1342	28 408	-1,1 %	-359
Kommunehelse	0,0564	1,0533	1 841	0,1 %	184
Barnevern	0,0457	0,9176	-2 306	0,8 %	28
Sosialtjeneste	0,0573	0,8385	-5 666	0,8 %	-287
Kostnadsindeks	1,0000	1,0467	28 589	0,7 %	5 912

Eiendomsskatt

Kommunestyret må hvert år ta stilling til hvilke skattesatser som skal benyttes ved utskrivning for det enkelte budsjettår.

I gjeldende budsjett for 2022 er den generelle satsen for eiendomsskatt 5,5 %. Skattesatsen på det særskilte skattegrunnlaget er 7 %. Skattesatsen for boliger og fritidseiendommer er 3 %.

I kommunedirektørens budsjettforslag for 2023 er skattesatser fra 2022 videreført.

EIENDOMSSKATT I ØKONOMIPLAN 2022 - 2025	Skattegrunnlag	Skattesats 2023	2023	2024	2025	2026
			Eiendomsskatt energianlegg	1 651 583	5,5	9 084
Eiendomsskatt Næring og annen fast eiendom	1 120 208	5,5	6 161	6 161	6 161	6 161
Eiendomsskatt Særskilt grunnlag i hht overgangsord.	670 472	7	1 877	938		
Eiendomsskatt boliger og fritidseiendommer (inkl red.f	6 365 510	3	19 094	19 094	19 094	19 094
Sum eiendomsskatt i perioden			36 216	35 277	34 339	34 339

Endring i eiendomsskatteloven fra 2019 innebar at eiendomsskatt på produksjonsutstyr er falt bort. Det særskilte grunnlaget trappes ned over 7 år fra 2019. For 2023 utgjør eiendomsskatt fra produksjonsutstyr 1,9 mill. Særskilt grunnlag

Kompensasjonsordningen for inntektstapet er fra 2020 innlemmet i rammetilskuddet som vist i tabellen nedenfor:

tall i 1000 kr	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Kompensasjon endring reglverk eiendomsskatt prod.utstyr	1 567	1 595	1 296	860	402	0	0

Skattesatsen for særskilt skattegrunnlag har hjemmel i overgangsregelen til eiendomsskatteloven og ble vedtatt med 7 promille i 2019. Satsen beholdes ut år 2024 uavhengig av skattesatsen for de skattepliktige eiendommer ellers.

Andre generelle driftsinntekter

Integreringstilskudd

Kommunen mottar ulike tilskudd fra staten for å dekke kommunale utgifter som følger av bosetting av flyktninger. Den største tilskuddsposten er integreringstilskuddet.

Integreringstilskuddet skal bidra til rask bosetting av flyktninger, og gi en rimelig dekning av kommunens gjennomsnittlige merutgifter ved bosetting og integrering i bosettingsåret og de fire neste årene. Kommunen kan selv påvirke utgiftsnivået gjennom effektiv ressursbruk og godt integreringsarbeid. Tilskuddene regnes derfor som frie inntekter.

For 2023 er det budsjettert med kr 36 mill. i integreringstilskudd. Budsjettet bygger på forutsetning om 95 bosettinger i 2022 og 40 bosettinger i 2023. Budsjettposten er trappet ned i økonomiplanperioden 2024-2026.

Vertskommunetilskudd asylmottak

Farsund kommune er vertskommune for asylmottak med 150 plasser. Kommunen har ansvar for å gi lovpålagte tjenester til beboerne - helsetjenester, grunnskoleopplæring, barnevernstjenester, mm.

Vertskommunene får tilskudd fra staten for å sikre at beboerne får de tjenestene de har krav på. Tilskuddet skal dekke kommunenes gjennomsnittlige utgifter for de tjenester de skal gi. Satsene for tilskuddsordningen fastsettes årlig, i forbindelse med vedtak av statsbudsjettet.

For 2022 er satsene følgende: Grunnsats per kommune per år, uavhengig av antall mottaksplasser kr 719 186. Satser per plass per år kr 11 038. Tilskuddet er budsjettert med kr 2,4 mill.

Rente- og avdragskompensasjon fra Husbanken

Kommunen mottar kompensasjon fra Husbanken for renter og avdrag tilknyttet omsorgsboliger og sykehjem samt rentekompensasjon for skolebygg og kirkebygg. Prognose lagt inn i budsjett 2023 og videre i økonomiplanen er basert på beregning mottatt fra Husbanken og utgjør om lag kr 1,4 mill. per år.

Utbetaling fra Havbruksfond

Stortinget besluttet i 2015 å opprette et havbruksfond. Fiskeridirektoratet har ansvar for utbetalingene. Havbruksfondet fordeler kommunal sektors andel av inntektene fra vekst i oppdrettsnæringen og inntekter fra avgiften på produksjon av laks, ørret og regnbueørret.

For 2023 er det budsjettert med kr 550' i utbetaling fra Havbruksfond. Det er stor usikkerhet knyttet til denne prognosen. Fra 2022 40 % av salgs- og auksjonsinntekter vil komme i tillegg til produksjonsavgiften. Størrelsen på inntekten er vanskelig å anslå.

Inntekt fra avgift på landbasert vindkraft

Særavgiften på landbasert vindkraft trådte i kraft fra 1. juli 2022. Avgiften utgjør 1 øre per kWh produksjon. Inntektene fra avgiften tilfaller staten, men skal fordeles til vertskommunene. I statsbudsjettet 2023 foreslår regjeringen å øke produksjonsavgiften fra 1 øre per kWh produksjon til 2 øre per kWh produksjon. Avgift på landbasert vindkraft på 2 øre per kWh for Farsund kommune vil medføre en ekstra inntekt på ca kr 4,6 mill. per år. Det er budsjettert med kr 1,1 mill. i inntekt i år 2023 og kr 4,6 mill. videre i økonomiplanperioden.

Sentrale utgifter

	Regnskap 2021	Oppr. bud. i fjor 2022	Økonomiplan			
			2023	2024	2025	2026
Lønnsreserve	0	5 204	17 815	17 815	17 815	17 815
Pensjon - sentrale poster	-7 611	-18 622	-26 750	-11 166	-13 754	-13 754
Fordelte utgifter	-3 180	-3 984	-3 830	-3 830	-3 830	-3 830
Motpost VAR	-12 142	-13 037	-16 989	-16 580	-16 795	-16 631
Sum sentrale utgifter	-22 932	-30 439	-29 754	-13 761	-16 564	-16 400

Lønnsreserve

Anslag på deflator for 2023 er 3,7 prosent (hvorav 4,2 på lønn og 3,1 på pris). Lønnsoverhenget inn i 2023 for arbeidstakere i kap. 4 har KS har beregnet til 1,0 %.

Lønnsvekst i tråd med statsbudsjettets prognoser ut over overhenget utgjør 3,2 %. Lønnsvekstreserven på 17,8 mill. er avsatt sentralt og fordeles på enhetene etter at oppgjørene er kjent. Anslått helårseffekt av lønnsoppgjøret i 2022 er innarbeidet i sektorrammene.

Pensjon - sentrale poster

Sentral pensjonsavsetning skal dekke forskjellen mellom premien som betales til pensjonsleverandør og systemsatsen som belaster pensjonskostnad på tjenesteområdene. Arbeidsgivers andel belastet tjenesteområdene utgjør 18% for KLP og 10,59% for SPK. Samlet kostnad justeres mot pensjon - sentrale poster. Det samme gjelder premieavvik.

Premiefond

Premiefond er et fond i pensjonsordningen som står i forsikringsselskapets regnskap og kan kun anvendes til å dekke fremtidig pensjonspremie. Saldo premiefond pr. 1.1.22 var kr. 38 mill. Det er i 2022 tilført fondet kr 18,7 mill. fra overskudd i KLP. For 2022 benyttes kr 24,7 mill. av premiefondet til å betale pensjonspremien. Anslått saldo på premiefond pr. 31.12.22 er kr. 32 mill. Videre i økonomiplanperioden er det lagt til grunn bruk av fond med kr. 6,16 mill. per år.

Premieavvik

Bruk av premiefond påvirker premieavviket siden betalt premie blir redusert. Farsund kommune har gjennomført 1-årig amortisering av premieavviket. Det innebærer at fjorårets avvik mellom innbetalt pensjonspremie og beregnet pensjonskostnad blir tilbakeført påfølgende år. I motsetning til de fleste andre kommuner er det akkumulerte premieavviket for utgiftsføring kun for et år i balansen. Bruk av 24 mill. av premiefondet i 2022 reduserer premieavviket som skal amortiseres i 2023 og reduserer pensjonskostnaden i 2023 med kr 10,5 mill. ift kostnaden lagt inn i økonomiplan 2022-2025.

Fordelte utgifter

I økonomiplan 2023-2026 avsettes det en sentralpott på kr 2,25 mill. for å kunne dekke utgifter knyttet til bosetting av flyktninger. Potten fordeles på slutten av året iht regnskapsførte utgifter på enhetene. Alle utgifter i regnskapet skal føres på eget prosjektnummer. Kommunedirektøren foreslår i budsjettvedtaket at fordelingen av potten fra sentralt plasserte budsjettposter til de enkelte resultatenheter delegeres til kommunedirektøren.

Motpost VAR

Motpost kapitalkostnader er en kalkulatorisk finansinntekt knyttet til kapitalkostnadene som beregnes i selvkostkalkylen for vann og avløpsgebyrer. Kapitalkostnaden er sammensatt av et avskrivningselement og et renteelement på kommunens vann- og avløpsinvesteringer. Kalkylerenten fastsettes etter nasjonalt regelverk og består av 5-års swaprente + 0,5%, beregnet som årsgjennomsnitt.

I beregningen av kalkulatorisk rente er brukt følgende rentesatser (KBN 02.09.2022):

	Oppdatert 30/8/22		
Ar	Gjennomsnitt 5 år swap rente	Påslag selvkost	Selvkostrente, oppdatert september 2022
2023	3,72	0,5	4,22
2024	3,57	0,5	4,07
2025	3,47	0,5	3,97
2026	3,44	0,5	3,94

Finansinntekter og -utgifter

Beløp i 1000

	Regnskap 2021	Oppr. bud. i fjor 2022	Økonomiplan			
			2023	2024	2025	2026
Renteinntekter	-5 779	-11 263	-25 339	-24 019	-21 098	-19 121
Utbytter	-4 221	-4 400	-22 249	-22 249	-12 663	-7 900
Renteutgifter	11 662	24 555	40 414	42 811	42 833	43 050
Avdrag på lån	34 463	36 169	38 276	38 552	40 940	42 787
Netto finansinntekter/finansutgifter	36 125	45 061	31 102	35 095	50 012	58 816
Finansutgifter i tjenesteområdene	8 264	9 940	8 445	8 445	8 445	8 445
Totale finansutgifter	44 390	55 001	39 547	43 540	58 457	67 261

Renteinntekter

Renteinntekter er budsjettet med utgangspunkt i betingelsene i kommunens hovedbankavtale: 3mNIBOR + 0,55 %. Det er brukt følgende 3mNIBOR anslag fra Kommunalbanken per september: 2023 - 3,65%, 2024 - 3,4%, 2025- 3,25%, 2026 - 2,95%

Utbytter

Farsund kommune eier 1,299 % av aksjene i Agder Energi. Samlet eier kommunene på Agder 54,5% av aksjene.

I utgangspunktet er det 70 % av underliggende iFRS resultat i 2021 som legges til grunn for utbetaling i 2023. Resultatet for 2021 var kr 1 923 mill. Farsunds andel som utbetales i 2023 er anslått til kr 17,486 mill. Videre i økonomiplanperioden fom år 2025 er det lagt til grunn utbytte på nivå med år 2020, dvs. kr 7,9 mill. per år.

Det forventes at eierne vil få 1,1 mrd i ekstrautbytte etter fusjon med Glitre Energi AS, fordelt på utbetalinger i årene 2023, 2024 og 2025. Farsund sin andel av tilleggs-utbyttet er kr 4,76 mill. og er innarbeidet i økonomiplanen.

Renteutgifter

Per 30.09.2022 utgjør kommunens lånegjeld kr 1,036 mill. inkl. startlån med 99,6 mill. Om lag 30 % av låneporteføljen er sikret mot renteendringer i form av fastrente og rentebytteavtaler.

I økonomiplanperioden (2023-2026) er det planlagt låneopptak med 298 mill., mens avdrag er budsjettet til 175 mill. Låneopptaket er dermed kr 123 mill. høyere enn nedbetaling av gjeld. De største investeringene i økonomiplanperioden er utbygging av Vanse skole og Listaheimen boliger trinn 2.

Renteutgiftene i perioden er beregnet ut fra gjeldende betingelser knyttet til låneporteføljen. Renteestimatene er basert på rentebanen til Norges Bank pr. pengepolitisk rapport 3/22. Følgende kredittmarginer benyttes:

Budsjett 2023, økonomiplan 2023-2026

- PT/avdragslån: 3 mnd Nibor + 0,60%
- Obligasjoner (lengre lån): 3 mnd Nibor + 0,50%
- Sertifikater (korte lån): 3 mnd Nibor + 0,25%

Budsjettrenteestimat	2023	2024	2025	2026
Budsjettrente lengre lån	3,91 %	3,84 %	3,54 %	3,46 %
Budsjettrente korte lån	3,66 %	3,59 %	3,29 %	3,21 %
Budsjettrente Nibor	3,41 %	3,34 %	3,04 %	2,96 %
Budsjettrente PT rente	4,01 %	3,94 %	3,64 %	3,56 %
Budsjettrente Husbanken	3,12 %	3,00 %	2,70 %	2,62 %

Kommunedirektøren vil presisere at det er betydelig usikkerhet knyttet til rentenivået i planperioden.

"Rentemarkedet svinger voldsomt for tiden", skriver Kommunalbanken i oktober 2022. Det er særlig makroøkonomiske nøkkeltall som inflasjon, arbeidsledighet, ledige stillinger og krig i Ukraina som forårsaker endringene. Energisituasjonen for vinteren 2023 er også en viktig premissleverandør for hvordan renteforventningene 12 – 24 måneder fremover endrer seg.

Avdrag på lån

Kommuneloven stiller krav til hvor mye kommunen skal betale i avdrag på sine innlån samlet sett. Dette betegnes som minimumsavdraget. Det er ikke anledning til å beregne lavere årlige avdrag enn at gjenstående løpetid for kommunens gjeldsbyrde ikke overstige den veide levetiden for kommunens anleggsmidler ved siste årsskifte.

Driftsbudsjettet i økonomiplanperioden er belastet med beregnet minimumsavdrag

Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner

	Regnskap 2021	Oppr. bud. i fjor 2022	Økonomiplan			
			2023	2024	2025	2026
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	41 199	-4 715	-6 406	-4 962	-5 884	-16 603
Netto avsetninger	41 199	-4 715	-6 406	-4 962	-5 884	-16 603
Netto avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner i tjenesteområdene	8 148	-1 847	0	0	0	0
Totale avsetninger	50 223	-6 562	-6 406	-4 962	-5 884	-16 603

I budsjett 2023 er det lagt inn bruk av disposisjonsfond med kr. 6,4 mill. for å komme i balanse. Totalt i økonomiplanperioden er det budsjettet bruk av fond med kr 33,9 mill.

Årsprognose 2022

Utgangspunkt for økonomiplan 2023-2026 bygger på dagens drift. Tabellen under viser prognoser utarbeidet etter 2.tertial 2022.

	Årsprognose 2022
Rammetilskudd	-327 911
Inntekts- og formueskatt	-296 820
Eiendomsskatt	-37 230
Andre generelle driftsinntekter	-30 578
Sum Frie disponible inntekter	-692 539
Lønnsreserve	9 404
Pensjon - sentrale poster	-15 802
Fordelte utgifter	-5 874
Motpost VAR	-15 276
Sum Sentrale utgifter	-27 548
Renteinntekter	-11 263
Utbytter	-9 810
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	2 400
Renteutgifter	25 145
Avdrag på lån	37 074
Sum Finansinntekter/-utgifter	43 546
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	-34 740
Overføring til investering	3 143
Netto avsetninger	-31 597
Til disposisjon	-708 138
Formannskap	59 823
Oppvekst og kultur	238 532
Helse og omsorg	345 621
Teknisk utvalg	64 162
Sum disponering	708 138
sum	0

Økonomisk utvikling i planperioden

Kommunen har ansvar for å drive en virksomhet som sikrer bærekraftig utvikling av fellesskapets verdier.

Delmål i kommuneplanens samfunnsdel for 2018-2030:

Kommunen har en bærekraftig økonomi som sikrer handlefrihet og dermed fremtidens velferdstjenester.

Kommunenes ansvar for å ivareta egen økonomi og handlingsrom på lang sikt er også nedfelt i Kommuneloven. Kommunestyrene har ansvar for helhetlig økonomistyring der finansielle måltall skal være ett av verktøyene. Kommunelovens bestemmelser stiller overordnede krav til styring og forvaltning av kommunenes virksomhet og økonomi over tid. Fokuset på langsiktig bærekraft betyr økt fokus på strukturelle endringer innenfor tjenesteområdene, og dermed hvordan budsjettmidlene fordeles i kommunen.

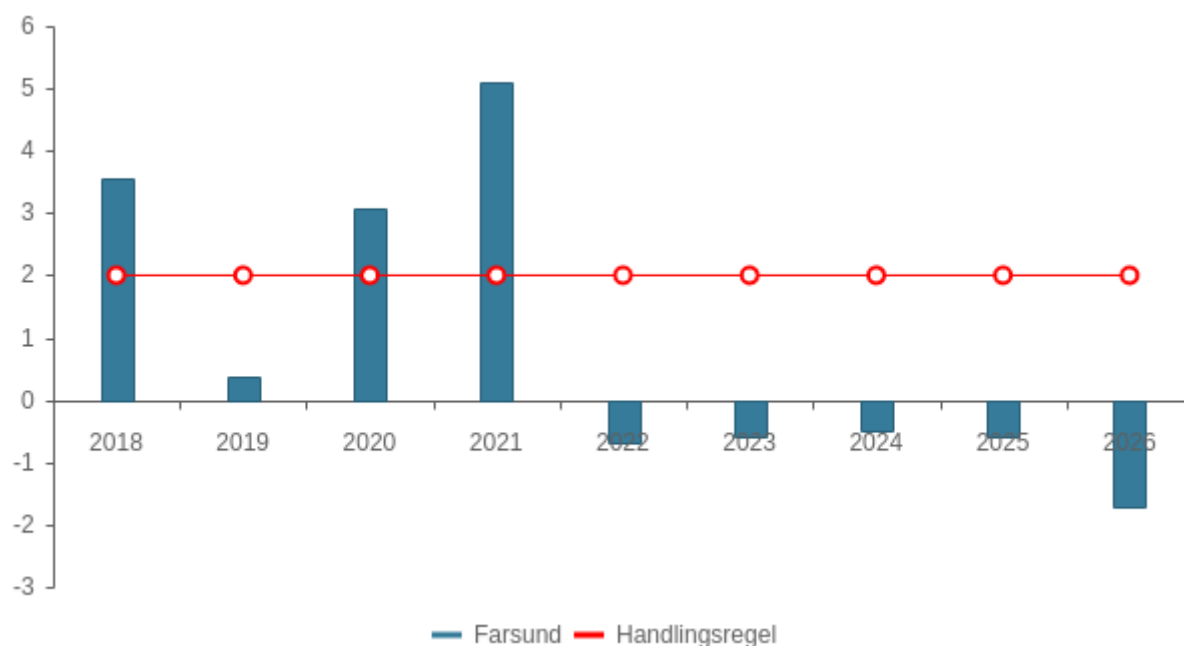
Finansielle måltall og handlingsreglene

Kommunestyret vedtok 11.6.2020 finansielle måltall som skal følges i forbindelse med utarbeidelsene av budsjett og økonomiplan. Målene skal bidra til å sikre økonomisk utvikling i tråd med kommuneplanens delmål om bærekraftig økonomi.

Tabellen oppsummerer de fire nøkkeltallene som er valgt som verktøy for å sikre riktig langsiktig utvikling:

	Lite handlingsrom	Moderat handlingsrom	Større handlingsrom	Status 2021
Netto driftsresultat i % av driftsinntektene:	< 1,75%	1,75% - 2%	>2%	5,1 %
Disposisjonsfond i % av driftsinntektene:	< 7%	7%-10%	>10%	17,1 %
Netto lånegjeld i % av driftsinntektene:	>100%	100%-80%	<80%	86,1 %
Gjeld som betjenes av frie inntekter i % av driftsinntektene:	>75%	75%-70%	<70%	69 %

Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter

Tabell	KOSTRA 2018	KOSTRA 2019	KOSTRA 2020	KOSTRA 2021	Budsjett 2022	Økplan 2023	Økplan 2024	Økplan 2025	Økplan 2026
Farsund	3,6 %	0,4 %	3,1 %	5,1 %	-0,7 %	-0,6 %	-0,5 %	-0,6 %	-1,7 %
Handlingsregel	2,0 %	2,0 %	2,0 %	2,0 %	2,0 %	2,0 %	2,0 %	2,0 %	2,0 %

Netto driftsresultat viser hvor mye av løpende inntekter som er igjen når løpende utgifter er trukket fra. Finansinntekter og finansutgifter inngår også i resultatbegrepet. Netto driftsresultat kan benyttes til finansiering av investeringer eller avsettes til senere bruk, og gir dermed en indikasjon på kommunens økonomiske handlefrihet.

Handlingsregel og måltall for langsiktig utvikling av netto driftsresultat for Farsund kommune er å oppnå over 2 %. Målet vil medføre større handlingsrom.

I budsjett 2023 og økonomiplanperioden er det utfordrende å oppnå et positivt netto driftsresultat. Resultat på nivå med målet på 2 % er dermed ikke realistisk på kort sikt med de forutsetningene årets økonomiplan bygger på.

For budsjettåret 2023 er netto driftsresultatet i forslaget negativt og utgjør -0,6 % av brutto inntekter. I kroner utgjør resultatet - 6,4 mill. Også videre i økonomiplanperioden er resultatet negativt. Det er foreslått bruk av disposisjonsfond for å oppnå balanse.

Vurdering av den økonomiske utviklingen

Beløp i 1000

	Budsjett 2022	Økonomiplan			
		2023	2024	2025	2026
Sum inntekter	-925 614	-998 736	-1 000 096	-993 747	-991 996
Sum utgifter	928 438	1 027 325	1 019 158	1 000 130	1 000 779
Brutto resultat	2 824	28 589	19 062	6 383	8 783
Netto finansutgifter og inntekter	50 541	29 798	36 598	49 193	57 074
Motpost avskrivninger	-46 803	-51 981	-50 698	-49 692	-49 254
Netto resultat	6 562	6 406	4 962	5 884	16 603
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-6 562	-6 406	-4 962	-5 884	-16 603
Årsresultat	0	0	0	0	0
Netto resultat i prosent av sum inntekter	-0,7 %	-0,6 %	-0,5 %	-0,6 %	-1,7 %

Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter

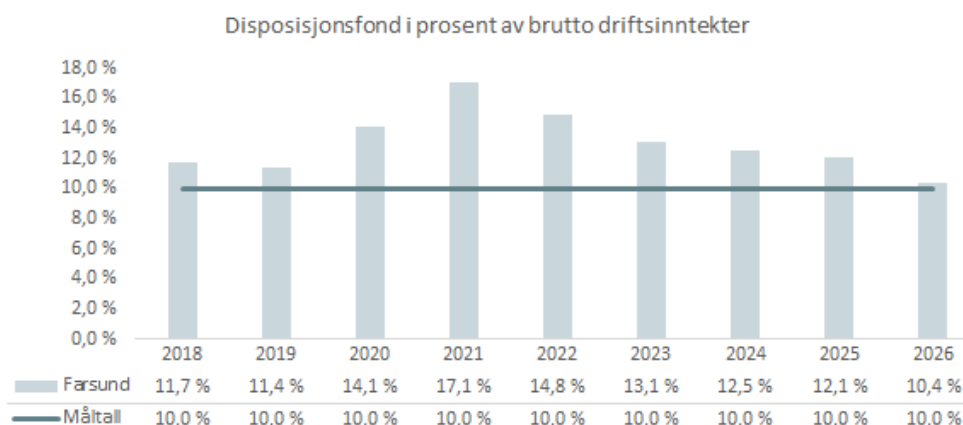
Disposisjonsfond er kommunens «buffer» til å møte uforutsette hendelser som svikt i inntekter eller økte utgifter uten å måtte korrigere dramatisk i tjenestenivået i takt med svingningene.

Flere år med gode resultater har medført at disposisjonsfondet har økt fra 9,4 % i 2017 til 17,1 % i 2021. Samlede disposisjonsfond ved utgangen av 2021 er på 170,5 mill.

I økonomiplanperioden er det lagt inn bruk av disposisjonsfond for å komme i balanse, til sammen kr 33,9 mill.

I budsjettet for 2022 er det vedtatt bruk av disposisjonsfond med kr 9 mill. Prognoser for 2022 utarbeidet ved 2.tertial viser at det kan forventes et merforbruk i forhold til budsjettet på ca 23,3 mill.

Dersom fondet brukes som anslått, vil kommunens samlede disposisjonsfond ved utgangen av 2026 utgjøre ca. 103 mill. , tilsvarende 10,4 % av brutto driftsinntekter i 2023 -kroner. Fondet vil fortsett være på nivå med kommunens måltall som er 10%.

Lånegjeld

Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter

Kommunens gjeldsbelastning påvirker den fremtidige økonomiske handlefriheten. Høy lånegjeld binder opp driftsmidler til renter og avdrag og kan dermed gi begrensninger i fremtidig økonomisk handlingsrom. Grafen nedenfor viser nivået på Farsunds lånegjelden i % av driftsinntektene.

Netto lånegjeld er langsiktig gjeld (eks pensjonsforpliktelser) minus utlån og ubrukte lånemidler.

Handlingsregelen for netto lånegjeld i % av driftsinntektene er satt til 80%.

Farsund kommunes netto lånegjeld i % av driftsinntektene ved utgangen av 2021 er på 85,5 % og øker i økonomiplanperioden til 99,1 % i 2026.

Lånegjeld betjent av frie inntekter i % av driftsinntektene

Langsiktig gjeld inkluderer startlån, lån med rentekompensasjon fra staten, lån som betjenes av gebyrinntektene i VAR-sektoren samt lån knyttet til havnekassen. Det er låneopptakene som kommunen selv må finansiere ved hjelp av frie inntekter som er kritiske i forhold til kommunens fremtidige handlingsrom.

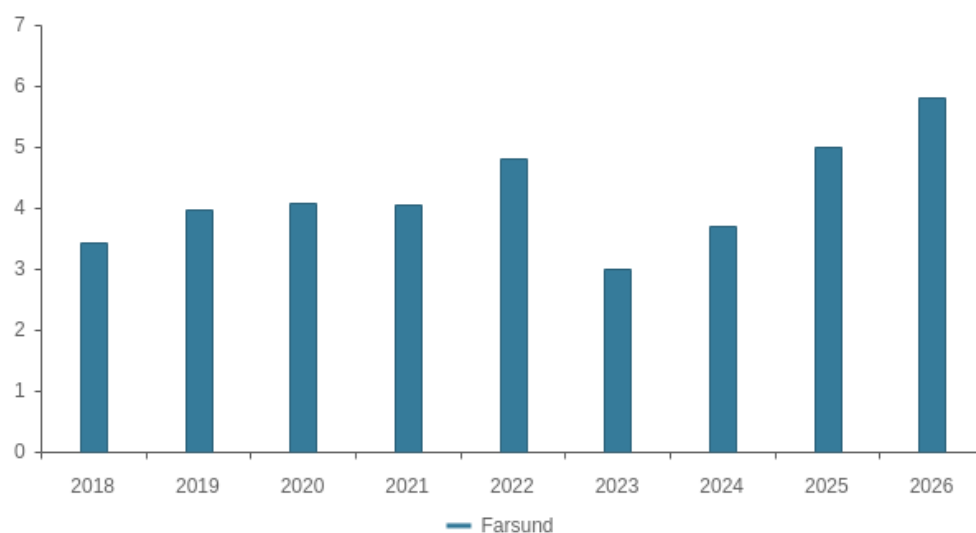
Tabellen nedenfor viser lånegjeld betjent av frie inntekter i kommunedirektørens forslag til økonomiplan. Lånegjeld som belaster driftsbudsjettet ved utløp av perioden er beregnet til 783 mill.

Budsjett 2023, økonomiplan 2023-2026

kroner som tilsvarer 79 % av beregnede brutto driftsinntekter. Handlingsregelen innebærer mål om gjeldsgrad på under 70 %.

Utvikling langsiktig lånegjeld tall i 1000 kr	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Budsjett/prognose 2022	ØP 2023	ØP 2024	ØP 2025	ØP 2026
Beregnet samlet lånegjeld	1 001 562	1 048 757	1 036 000	1 098 793	1 171 872	1 224 658	1 238 965
Utlån og ubrukte startlån	94 762	96 176	100 000	110 000	120 000	130 000	140 000
Lån knyttet til selvkostområdene i kommunen	196 502	198 744	206 194	203 781	214 368	212 003	209 956
Havnevesenets lån - storhavn	59 523	58 470	68 101	79 744	86 989	111 075	106 074
Lånegjeld som belaster driftsbudsjettet	650 775	695 367	661 705	705 268	750 515	771 580	782 935
Gjeldsgrad - lån som bel. kommunekassen	69	69	71	71	75	78	79

Netto finans og avdrag i % av brutto driftsinntekter

Tabell	KOSTRA 2018	KOSTRA 2019	KOSTRA 2020	KOSTRA 2021	Budsjett 2022	Økplan 2023	Økplan 2024	Økplan 2025	Økplan 2026
Farsund	3,4 %	4,0 %	4,1 %	4,1 %	4,8 %	3,0 %	3,7 %	5,0 %	5,8 %

Likviditet

Forholdet mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld kalles likviditetsgraden. Nøkkeltallene forteller noe om kommunens evne til å dekke de løpende betalingsforpliktelsene etter hvert som de forfaller.

Likviditetsgrad 1

Likviditetsgrad 1 viser alle omløpsmidlene i forhold til kortsiktig gjeld. Her bør nøkkeltallet være større enn 2, fordi noen av omløpsmidlene kan være mindre likvide. Tabellen nedenfor viser utviklingen i likviditetsgrad 1 de siste årene.

Likviditetsgrad 2

Likviditetsgrad 2 tar utgangspunkt i de mest likvide omløpsmidlene. Nøkkeltallet være større enn 1. De mest likvide omløpsmidlene er kasse og bank samt markedsbaserte plasseringer som er klassifisert som omløpsmidler, og som raskt kan omgjøres i kontanter.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Likviditetsgrad 1	2,7	2,3	2,6	2,9	3,1	3,5
Likviditetsgrad 2	2,3	1,9	2,1	2,4	2,5	2,8

Av tabellen fremgår at kommunen har både likviditetsgrad 1 og 2 som ligger over den anbefalte normen.

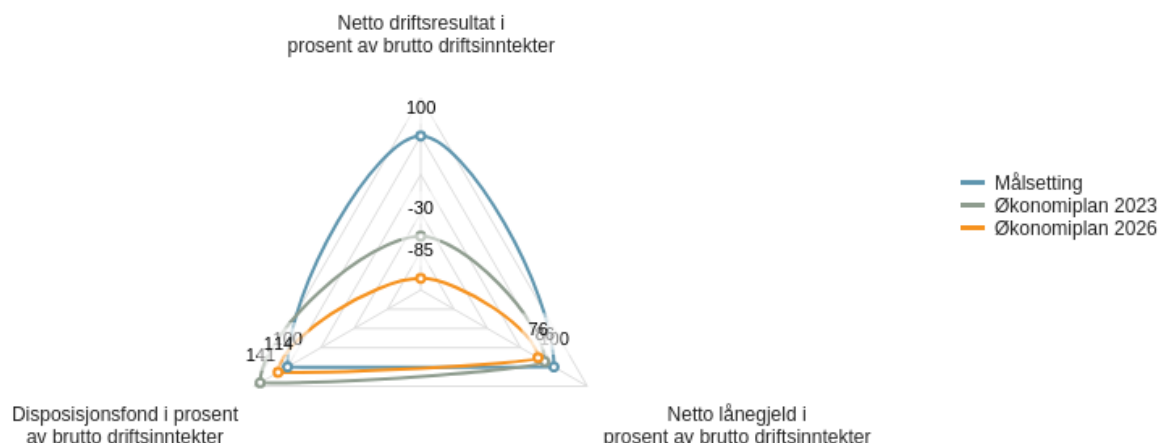
Tabellen nedenfor viser strukturen i driftslikvidene. Likvider for ordinær drift er positiv, men vil reduseres betydelig dersom ubundne og bundne fond anvendes til sitt formål.

	2018	2019	2020	2021
Kontantbeholdning	283 609	328 660	364 274	416 389
Ubrukte lånemidler	19 560	39 742	37 059	71 466
Bundne fond investering	6 447	13 705	15 447	19 108
Ubundne fond investering	82 594	83 154	86 664	85 715
Driftslikvider	175 008	192 059	225 104	240 100
	2018	2019	2020	2021
Driftslikvider	175 008	192 059	225 104	240 100
Bundne driftsfond	18 116	20 028	36 041	45 342
Likvider for ordinær drift	156 892	172 031	189 063	194 758

Tabellen ovenfor viser utvikling i driftslikvider fra 2018 til 2021. Regnskapsresultatet de siste årene har gitt avsetning til frie disposisjonsfond og bidratt til likviditeten. Langsiktige finansielle aktiva inngår i beholdningen ovenfor.

Kommunaløkonomisk bærekraft (KØB)

Grafen viser avviket mellom vedtatte mål for de tre viktigste finansielle indikatorene som skal bidra til kommunaløkonomisk bærekraft (KØB). Verdiene i trekanten er relative, og målet er omregnet til 100 for alle tre indikatorer. Verdi under 100 indikerer behov for ytterligere tilpasning for å nå målsettingen.

Virkelige verdier

Indikatornavn	Målsetting	Økonomiplan 2023	Økonomiplan 2026
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	2,0 %	-0,6 %	-1,7 %
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter	80,0 %	91,3 %	99,1 %
Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter	10,0 %	14,1 %	11,4 %

Relative verdier

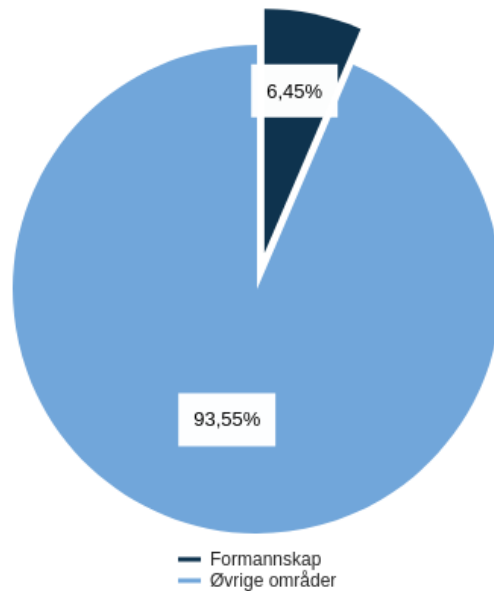
Indikatornavn	Målsetting	Økonomiplan 2023	Økonomiplan 2026
Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	100,0 %	-30,0 %	-85,0 %
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter	100,0 %	86,0 %	76,0 %
Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter	100,0 %	141,0 %	114,0 %

Grafen viser avviket mellom vedtatte mål for de tre viktigste finansielle indikatorene som skal bidra til kommunaløkonomisk bærekraft.

Kommunens tjenesteområder

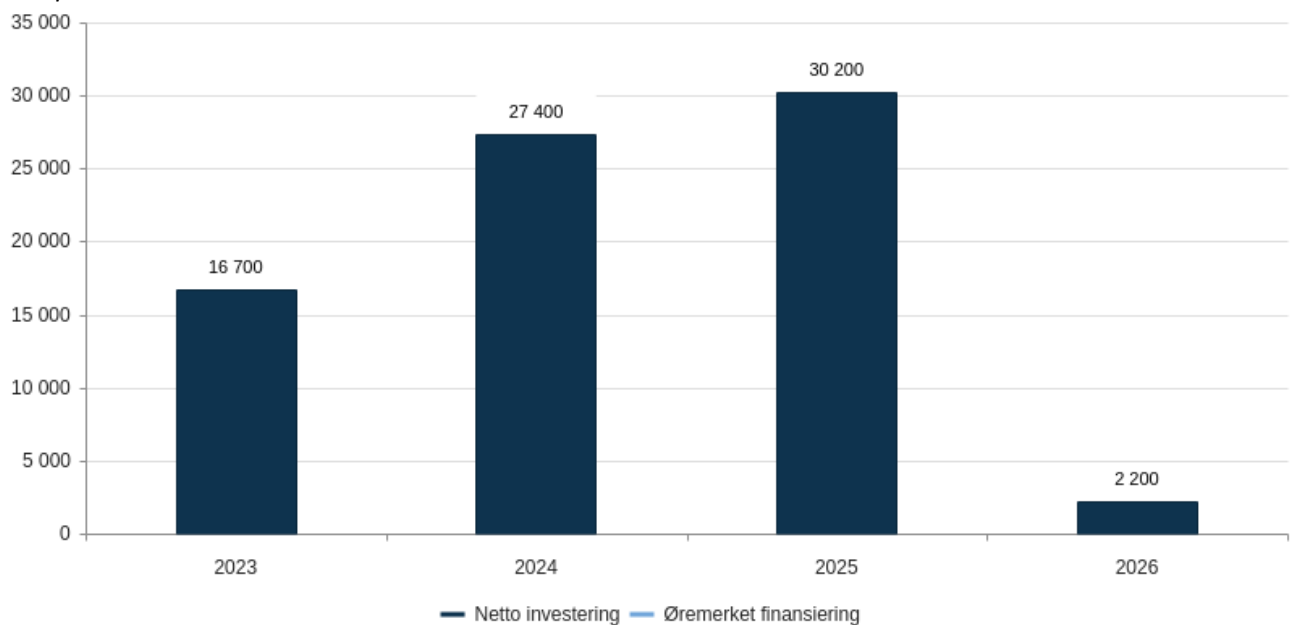
Formannskap

Brutto utgifter i % av kommunens totale brutto utgifter

Brutto investeringer per år (graf)

Beløp i 1000 kr

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Tiltakstype	Økonomiplan			
		2023	2024	2025	2026
Vedtatt budsjett		56 929	56 929	56 929	56 929
Sum Vedtak forrige periode		-515	-1 165	-765	-1 165
Sum Budsjettendring i år		2 010	1 910	1 910	1 910
Konsekvensjustert budsjett		1 495	745	1 145	745
Konsekvensjustert ramme		58 424	57 674	58 074	57 674
Andre innsparinger					
Effektivisering som følge av sammenslåing fellestjenester og personal og administrasjon	Andre innsparinger	0	-700	-700	-700
Innsparing abonnement, kurs mm	Andre innsparinger	-300	-300	-300	-300
Prosjekt fjernjobbing	Andre innsparinger	-250	0	0	0
Reduksjon rammer i økonomiplanperioden	Andre innsparinger	0	-200	-2 085	-1 685
Sommerjobb ungdom videreføres med kr 200 000, herav kr 100 000 øremerkes BUA	Andre innsparinger	-200	-200	-200	-200
Strømsparing kirkelig fellesråd	Andre innsparinger	-125	-125	-125	-125
Sum Andre innsparinger		-875	-1 525	-3 410	-3 010
Nye tiltak					
Datakommunikasjon, lisenser, konsulentbistand, DDV kostnad	Nye tiltak	1 615	1 615	1 615	1 615
Kontrollarbeid budsjett økning	Nye tiltak	76	76	76	76
Norsk Helsenett	Nye tiltak	830	830	830	830
Utbygging av høyhastighets bredbånd	Nye tiltak	996	0	0	0
Økning tilskudd kirkelig fellesråd, lønnsvekst og strøm	Nye tiltak	725	725	725	725
Sum Nye tiltak		4 242	3 246	3 246	3 246
Nye tiltak og realendringer budsjett		3 367	1 721	-164	236
Budsjettendringer					
Lønnsoppgjør 2022 helårseffekt i 2023	Budsjettendringer	791	791	791	791
Sum Budsjettendringer		791	791	791	791
Budsjettendringer		791	791	791	791
Ramme 2023-2026		62 582	60 186	58 701	58 701

Tiltak som ikke er innarbeidet i kommunedirektørens forslag

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Søkolog prosjektmidler	700	700	700	700
Sum	700	700	700	700

Sammendrag budsjett

Budsjett 2023 for tjenesteområdet bygger i all hovedsak på foregående års budsjett, justert for lønnsutvikling og prisjusteringer.

Fellestjenester har fellesutgifter for hele organisasjonen innenfor digitaliseringsområdet. Farsund kommunes årlige kostnad ifm eierskap og deltakelse i DDV inngår i dette budsjettet. Enheten har også kostnadene for de ulike nasjonale felleskomponenter som digitaliseringsarbeidet baseres på.

Om tjenesteområdet

Politisk virksomhet

Ordføreren er kommunens øverste politiske leder, valgt av kommunestyret. Varaordfører er ordførers stedfortreder. Ordfører leder formannskaps- og kommunestyremøter, og er kommunens rettslige representant. Godtgjørelse til ordfører og andre folkevalgte, dekning av folkevalgtes utgifter som kjøregodtgjørelse og tapt arbeidsfortjeneste er budsjettmessig lagt til denne enheten. Videre er kontingentutgifter som medlemskap i KS plassert her. KS er kommunesektorens organisasjon og utviklingspartner. KS er landets største offentlige arbeidsgiverorganisasjon og forhandlingspart i lønnsoppgjørene.

Næring, turisme og friluft

Dette er en enhet uten ansatte, og er en budsjettmessig ordning for å formidle tilskudd fra kommunen til Lista Fyr as, Lister Nyskaping og Lister Friluftsråd og andre aktuelle aktører som for eks. Farsund og Lista Handelsstand. På denne enheten utgiftsføres også overføringer fra kommunens næringsfond til søkere som har fått innvilget støtte. Det er formannskapet som er delegert budsjettmyndighet for denne enheten.

Tilskudd kirke og trossamfunn

Fra denne enheten utbetales tilskudd til kirke og trossamfunn.

Kommunens økonomiske ansvar er regulert i lov om Den norske kirke av 07.06.1996 nr. 31 (kirkeloven) § 15 og omfatter blant annet utgifter til drift og vedlikehold av kirker, gravplasser og utgifter til administrasjon.

Personal og organisasjon

Personal- og organisasjon er en intern støttetjeneste og bistår hele organisasjonen innenfor HR-området, eksempelvis i saker om ansettelse, helse, miljø og sikkerhet (HMS), medarbeideroppfølging, konflikthåndtering, tariff og lønn, organisasjonsutvikling, pensjon, forsikring, lederstøtte, organisasjonsutvikling samt generell rådgivning innenfor fag-, og ansvarsområdet.

Personalområdet er komplekst og i konstant utvikling som følge av endrede krav og tilpasninger til skiftende behov og rammebetingelser. Området har alt fra rutinepregede utfører oppgaver til strategiske oppgaver som i større grad er koblet mot kommunens ledelse og strategiske beslutninger for øvrig.

Enheten består av 4 ansatte med til sammen 3,25 årsverk. I tillegg er hovedverneombud og tillitsvalgte med frikjøpt tillitsvalgtressurs (Hovedavtalen) avlønnet fra dette området.

Administrativ ledelse

Enheten består av kommunedirektør og kommunalsjef for sektorene Oppvekst og kultur, Helse og omsorg og Teknisk.

Sammen med leder for enhet økonomi, leder fellestjenester og leder for enhet personal utgjør dette kommunedirektørens ledergruppe. Kommunalsjefene utøver kommunedirektørens funksjon i den enkelte sektor.

Kommunedirektøren er kommunes øverste administrative leder og står ansvarlig overfor kommunestyret. Kommunedirektørens oppgaver og ansvar fremgår av kommunelovens bestemmelser og av kommunens delegeringsreglement.

Kommunedirektøren skal sørge for at:

- Saker som legges fram for folkevalgte organer er forsvarlig utredet og at vedtak blir iverksatt
- Administrasjonen drives i samsvar med lover, forskrifter, overordnede instruksjoner og at den er i gjenstand for betryggende kontroll

Kommunedirektøren har møte- og talerett, personlig eller ved en av sine underordnede, i alle folkevalgte organer bortsett fra kontrollutvalget. Normalt møter kommunedirektøren i kommunestyret, formannskapet og administrasjonsutvalget, mens kommunalsjefer og ev. virksomhetsledere møter i andre utvalg og råd.

Fellestjenester

Enheten har ansvar for drift av politisk møtevirksomhet, dokumentcenter og service- og innbyggertjenester.

Enheten har rådgiver- og saksbehandlerfunksjoner innenfor personvern, innbyggerdialog, beredskap, planarbeid og juridiske temaer. Enheten har 12 årsverk.

Økonomikontoret

Økonomikontoret har på vegne av kommunedirektøren ansvar for kommunens regnskap og lønnsutbetaling, budsjett- og økonomiplanprosesser samt finansforvaltning. Avdelingen skal sørge for å videreutvikle budsjett- og rapporteringsverktøy i tråd med kommunens behov. Det arbeides med de mulighetene som ligger i felles økonomimodell i DDV for å oppnå effektivisering i alle ledd i organisasjonen. Økonomikontoret har tilsammen 9 årsverk i budsjettet for 2023.

Status og utfordringer

Digitaliseringsarbeid foregår i alle sektorer, og det er avgjørende at hele organisasjonen har en gjennomarbeidet strategi.

Digitalisering av arbeidsoppgaver gir både muligheter og utfordringer. Den raske utviklingen gir muligheter for bedre kvalitet og ressursutnyttelse, men krever samtidig at man lokalt tilegner seg den kompetansen som kreves for å utnytte disse mulighetene på en god måte.

I 2023 vil kommunen, i samarbeid med DDV, gjennomføre en anskaffelsesprosess på ny ERP løsning (økonomi, HR, lønn) kvalitets- og avvikssystem.

Farsund kommune er en stor virksomhet med mange arbeidsteder fordelt på ulike enheter og sektorer. I tiden fremover vil vi videreføre fokuset på administrativ organisering og ledelse.

Kostra-analyse - Adm, styring og fellesutgifter

	Farsund 2020	Farsund 2021	Lyngdal	Lindesnes	Flekkefjord	Kostra- gruppe 01	Agder	Landet uten Oslo
Prioritet								
Netto driftsutgifter pr. innbygger til Adm, styring og fellesutgifter (B) *) **)	3 635	4 394	4 904	4 025	4 474	5 243	5 453	5 498

*) Inflasjonsjustert med deflator

***) Justert for utgiftsbehov

Kostra-analyse - Kirke

	Farsund 2020	Farsund 2021	Lyngdal	Lindesnes	Flekkefjord	Kostrag ruppe 01	Agder	Landet uten Oslo
Prioritet								
Netto driftsutgifter, kirke, i prosent av totale netto driftsutgifter (B)	1,3 %	1,2 %	1,2 %	0,9 %	1,0 %	1,1 %	1,1 %	1,0 %

Oppfølging av kommuneplans samfunnsdel

Kommunens organisasjon og virksomhet

Måltabell

Hovedmål

Et omdømme som fremmer kommunens attraktivitet og konkurransevne

Delmål

Farsund kommune er en attraktiv arbeidsgiver med et felles verdigrunnlag og et anerkjent kompetansemiljø.

Farsund kommune setter innbyggeren og brukeren i sentrum gjennom god innbyggerdialog og brukermedvirkning

Kommunen har en bærekraftig økonomi som sikrer handlefrihet og dermed fremtidens velferdstjenester

Kommunen har god oversikt over beredskapsmessige utfordringer, og et lavt omfang av uønskede hendelser

Farsund kommune er en attraktiv arbeidsgiver med et felles verdigrunnlag og et anerkjent kompetansemiljø.

Strategier (slike skal vi nå målene): • Prioritere systematisk lederutvikling og felles lederkriterier for å sikre tjenester av god kvalitet • Økt innsats for å fremme heltidskultur med mål om økt likestilling og bedre folkehelse • Revidere virksomhetens etiske retningslinjer for å synliggjøre organisasjonens verdigrunnlag • Videreutvikle organisasjonens endringskompetanse

Farsund kommune setter innbyggeren og brukeren i sentrum gjennom god innbyggerdialog og brukermedvirkning

Budsjett 2023, økonomiplan 2023-2026

Strategier (slik skal vi nå målene): • Ta bedre i bruk innbyggerens kompetanse og ressurser • Ta i bruk nye kommunikasjonsarenaer og kommunikasjonsverktøy • Tydelig formidling og klart språk

Kommunen har en bærekraftig økonomi som sikrer handlefrihet og dermed fremtidens velferdstjenester

Strategier (slik skal vi nå målene): • Sikre tydelige sammenhenger mellom styringsdokumentene for å gi grunnlag for langsiktig perspektiv i arbeidet med kommuneplaner, økonomiplaner og årsbudsjettene • Videreutvikle styringssystemene og analyseverktøyene for å sikre god ressursbruk i forhold til behov på kort og lang sikt • Styrke inntektsgrunnlaget gjennom å legge til rette for vekst og verdiskaping samt god formuesforvaltning

Kommunen har god oversikt over beredskapsmessige utfordringer, og et lavt omfang av uønskede hendelser

Strategier : (slik skal vi nå målene): • Prioritere forebygging på alle nivåer i organisasjonen • Sikre oppdaterte beredskapsplaner, risikoanalyser og beredskapsrutiner • Implementere god kompetanse innenfor beredskap på alle nivåer i organisasjonen • Etablere gode samarbeidsarenaer både internt og eksterne

Oppdrag	Delmål	Strategi	Beskrivelse	Frist	Status
F-2: Digitalisering med fokus på innbyggere	Farsund kommune setter innbyggeren og brukeren i sentrum gjennom god innbygger-dialog og brukermedvirkning	-	Ny og forbedret digital informasjon til innbyggerne. Forenklede løsninger for informasjon om kommunale tjenester og søknader om tjenester.	31.12. 2022	Iht. plan
F-3: "Klarspråk" er et fenomen som betyr forenkling og tydeliggjøring av offentlig informasjon for å forbedre tilgjengeligheten for befolkningen	Farsund kommune setter innbyggeren og brukeren i sentrum gjennom god innbygger-dialog og brukermedvirkning	Tydelig formidling og klart språk	«Klarspråk» skal være policy i alle kommunale tekster uavhengig av plattform, sektor og verktøy. Dette er forankret i Farsund kommunes kommunikasjons-strategi vedtatt av kommunestyret 02.09.2021. Samt administrativ publiseringsrutine.	31.12. 2022	Iht. plan
F-4: Beredskap – kompetanseheving og kompetanseplan (2020-21)	Kommunen har god oversikt over beredskapsmessige utfordringer, og et lavt omfang av uønskede hendelser	Prioritere forebygging på alle nivåer i organisasjonen	Det er behov for mer enhetlig opplæring i beredskapsmessige temaer. Ledergruppa bør standardisere denne opplæringen. DSB (Direktoratet for sivilt beredskap) er en viktig bidragsyter innenfor kompetanseheving, vi må i tillegg anvende intern opplæring.	31.12. 2022	Iht. plan
F-5: Beredskap - økt aktivitet og tydeligere forventningskrav til ledere på begge nivåer	Kommunen har god oversikt over beredskapsmessige utfordringer, og	Etablere gode samarbeidsarenaer både internt og eksternt	Økt møte- og øvingsaktivitet er tiltak som ikke krever noe økonomisk, men organisatorisk. Krav til slike	31.12. 2022	Iht. plan

Budsjett 2023, økonomiplan 2023-2026

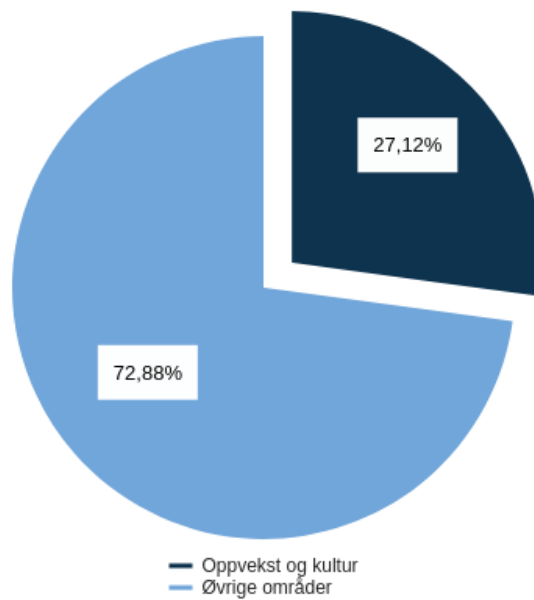
Oppdrag	Delmål	Strategi	Beskrivelse	Frist	Status
	et lavt omfang av uønskede hendelser		tiltak må tydeliggjøres både på enhetsnivå og på kriseledelsesnivå.		
F-6: Informasjonskampanjer overfor kommunens innbyggere om digitaliseringsprosjekter	Farsund kommune setter innbyggeren og brukeren i sentrum gjennom god innbyggerdialog og brukermedvirkning	-	Gjøre kjent for innbyggerne at informasjon, samt forbedrede søknadsfunksjoner for kommunale tjenester, er tilgjengelige på nett.	31.12. 2022	Iht. plan
P-1: Desentralisert høyskoleutdanning. Halvårlige møter med Lister kompetanse for drøfte nye desentrale studietilbud i regionen med utgangspunkt i nåværende og fremtidig behov for kompetanse.	Farsund kommune er en attraktiv arbeidsgiver med et felles verdigrunnlag og et anerkjent kompetanse miljø.	Bidra til gode utdanningstilbud også ut over videregående skole	Halvårlige fellesmøter mellom Lister kompetanse og kommunene i Lister (Lister Personalsjefnettverk). Prioriteringsinnspill fra kommunene og status i hvilke studietilbud som skal tilbys.	31.12. 2023	Pågår, iht. beskrivelse
P-2: Effektivisering og økt kvalitet i tjenesteproduksjonen gjennom LEAN – prosesser	Farsund kommune er en attraktiv arbeidsgiver med et felles verdigrunnlag og et anerkjent kompetanse miljø.	Videreutvikle organisasjonens endringskompetanse	Arbeid med LEAN i helse- og omsorg og renholdstjenesten	31.12. 2023	Pågår, iht. beskrivelse
P-3: Utarbeide / utvikle felles lederkriterier for ledere i Farsund kommune	Farsund kommune er en attraktiv arbeidsgiver med et felles verdigrunnlag og et anerkjent kompetanse miljø.	Prioritere systematisk lederutvikling og felles lederkriterier for å sikre tjenester av god kvalitet		31.12. 2022	Ikke startet
P-4: Lederutvikling / lederopplæring	Farsund kommune er en attraktiv arbeidsgiver med et felles verdigrunnlag og et anerkjent kompetansemiljø.	Prioritere systematisk lederutvikling og felles lederkriterier for å sikre tjenester av god kvalitet	Lederopplæring / utvikling med fokus på refleksjon og veiledning. Enkeltstående kurs / foredrag med sikte på motivasjon og refleksjon.	31.12. 2022	Pågår, iht. beskrivelse
P-5: Lederrekruttering gjennom identifisering av interne ledertalenter	Farsund kommune er en attraktiv arbeidsgiver med et felles verdigrunnlag og et anerkjent kompetansemiljø.	Prioritere systematisk lederutvikling og felles lederkriterier for å sikre tjenester av god kvalitet	Identifisere ledertalenter. Utvikle og motivere gjennom tilbud om deltakelse i lederutvikling / lederopplæring.	31.12. 2024	Pågår, iht. beskrivelse

Budsjett 2023, økonomiplan 2023-2026

Oppdrag	Delmål	Strategi	Beskrivelse	Frist	Status
Ø-2: Analyse av kostnader og tjenesteområdene videreutvikles.	Kommunen har en bærekraftig økonomi som sikrer handlefrihet og dermed fremtidens velferdstjenester	Videreutvikle styringssystemene og analyseverktøyene for å sikre god ressursbruk forhold til behov på kort og lang sikt	Økt fokus på analyse og sammenligning av alle tjenesteområdene gjennom bruk av Framsikt virksomhetsstyring.	31.12. 2024	Iht. plan
Ø-3: Effektivisering av administrative rutiner	Kommunen har en bærekraftig økonomi som sikrer handlefrihet og dermed fremtidens velferdstjenester	Videreutvikle styringssystemene og analyseverktøyene for å sikre god ressursbruk forhold til behov på kort og lang sikt	Selvbetjeningsløsninger for ledere og ansatte tas i bruk på flere områder.	31.12. 2024	Iht. plan
Ø-4: Styringsdokumentene utvikles til å ha samme oppbygning	Kommunen har en bærekraftig økonomi som sikrer handlefrihet og dermed fremtidens velferdstjenester	Videreutvikle styringssystemene og analyseverktøyene for å sikre god ressursbruk forhold til behov på kort og lang sikt	Nytt helhetlig virksomhetsstyringssystem skal bidra til at årsrapporten og økonomiplan får samme oppbygning	31.12. 2024	Iht. plan
Ø-6: Innføring av digitalt virksomhetsstyringssystem	Kommunen har en bærekraftig økonomi som sikrer handlefrihet og dermed fremtidens velferdstjenester	Videreutvikle styringssystemene og analyseverktøyene for å sikre god ressursbruk forhold til behov på kort og lang sikt	Virksomhetsstyringssystem igangsatt for økonomiplanarbeidet 2021-2024. Bruk av systemet skal videreutvikles til effektivt verktøy for økonomistyring og internkontroll.	31.12. 2024	Iht. plan

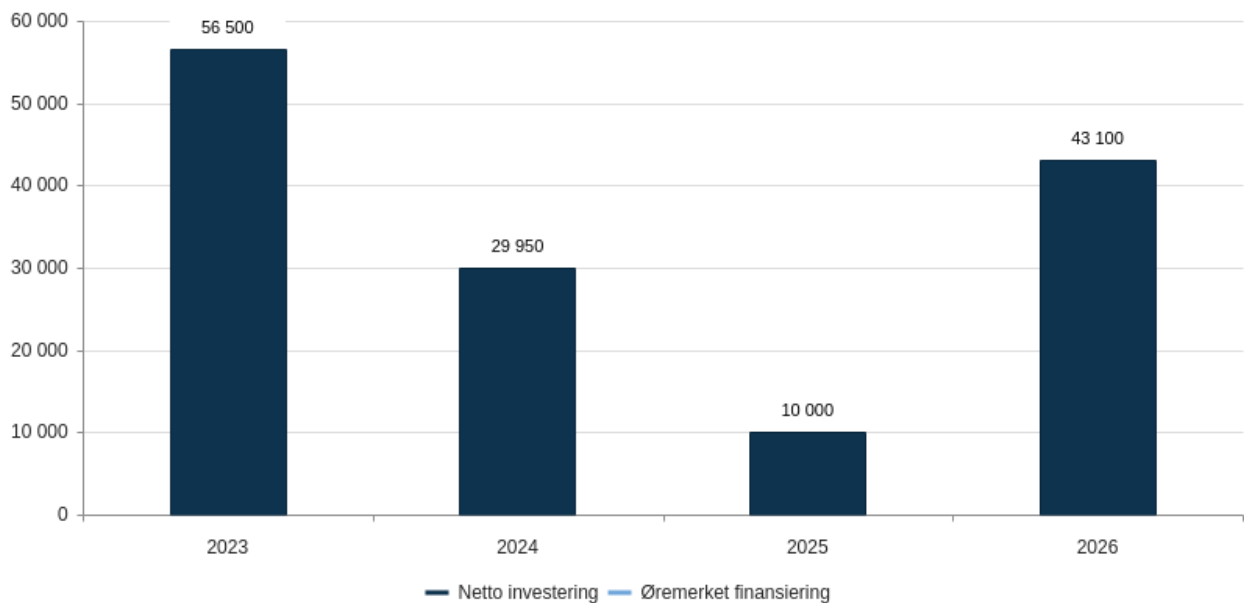
Oppvekst og kultur

Brutto utgifter i % av kommunens totale brutto utgifter

Brutto investeringer per år (graf)

Beløp i 1000 kr

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

Tiltakstype	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Vedtatt budsjett	232 097	232 097	232 097	232 097
Sum Vedtak forrige periode	-150	-950	-950	-950
Konsekvensjustert budsjett	-150	-950	-950	-950
Konsekvensjustert ramme	231 947	231 147	231 147	231 147
Politisk vedtak				
Dekking av ansattkostnad Polentur	370	370	370	370
Polentur - elevkostnad etter vedtak om støtte på kr. 5000 pr. elev	675	675	675	675
Sum Politisk vedtak	1 045	1 045	1 045	1 045
Andre innsparinger				
Innsparing abonnement, kurs mm	-100	-100	-100	-100
Innsparing innkjøp	-107	-107	-107	-107
Innsparings og omstillingskrav for årsverk	-750	-750	-750	-750
Lavere utgifter - lønn lærlinger	-350	-300	-300	-300
Opplevelseskort barn og unge videreføres ikke	-200	-200	-200	-200
Reduksjon rammer i økonomiplanperioden	0	-3 911	-9 908	-11 012
Reduksjon tilskuddsatser private barnehager som følge av effektivisering og dimensjonering av kommunale barnehager.	-500	-500	-500	-500
Redusere utgifter til noe pedagog og/eller assistent på ungdomsskolene	-200	-480	-480	-480
Tiltak "Ungdom i arbeid" videreføres ikke	-100	-100	-100	-100
Sum Andre innsparinger	-2 307	-6 448	-12 445	-13 549
Nye tiltak				
Arrangementer for barn og unge, de eldre, 17. mai og diverse	100	100	100	100
Endring rammebehov jf. modell, grunnskole inkl. SFO-tilbudet	3 311	3 311	3 311	3 311
Fritidsklubb åpent i sommerferien med diverse aktiviteter	120	50	50	50
Lister PPT	98	98	98	98
Lønn til ekstra ressurser -refusjon til private barnehager ihht vedtak etter §31 og §37 - økning i 2022	550	550	550	550
Søskenmoderasjon og redusert foreldrebetaling barnehage	200	200	200	200
Tilskudd - Opplæring av barn og unge som søker opphold i Norge	-2 400	-2 400	-2 400	-2 400
Tilskudd private barnehager - økning	6 700	6 700	6 700	6 700
Volumøkning kommunale barnehager	1 638	1 638	1 638	1 638
Økning i skyssutgifter - oppvekst felles	300	300	300	300
Økning tilskudd til private barnehager i økonomiplanperiode	0	1 260	1 260	1 260
Økning utgifter til gjesteelever i andre kommune	300	300	300	300
Økte utgifter til SFO pga gratis kjernetid for barn på 1. trinn (lovbestemt fra 01.08.22)	2 400	2 400	2 400	2 400
Sum Nye tiltak	13 317	14 507	14 507	14 507
Nye tiltak og realendringer budsjett	12 055	9 104	3 107	2 003
Sum Budsjettallokering	-363	-363	-363	741
Interne rammeendringer	-363	-363	-363	741
Budsjettendringer				
Lønnsoppgjør 2022 helårseffekt i 2023	5 420	5 420	5 420	5 420
Sum Budsjettendringer	5 420	5 420	5 420	5 420
Budsjettendringer	5 420	5 420	5 420	5 420
Ramme 2023-2026	249 059	245 308	239 311	239 311

Tiltak som ikke er innarbeidet i kommunedirektørens forslag

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Bibliotek - lørdagsåpent Farsund og Borhaug + samarbeid med skolene	350	350	350	350
Arrangementer for barn og unge, de eldre	100	100	100	100
Friluftsliv-koordinator	700	700	700	700
Program modul bibliofil	87	87	87	87
Farsund ungdomsskole - Prosjekt Havmonsteret	75	75	75	75
Øke rammen til alternativ opplæringsarena	800	800	800	800
Sum	2 112	2 112	2 112	2 112

Bibliotek - lørdagsåpent Farsund og Borhaug + samarbeid med skolene

Biblioteket har ikke nok ansatt til å gi et normalt tilbud. Enten fast 50 % stilling eller tilsvarende lønnsmidler for til å holde lørdagsåpent Farsund og Borhaug + samarbeide mer med skolene

Friluftsliv-koordinator

Friluftsliv-koordinator:

1. Planlegge nye tiltak og søke ekstern finansiering. 2. Samarbeide med grunneiere og vernemyndigheter. 3. Koordinere arbeidet mellom kultur, helse og teknisk. 4. Samarbeide med Lister friluftsliv om aktiviteter, reiseliv, utvikling

Det er tidkrevende arbeid med friluftsliv i en kommune med så stor del av stiene ligger i naturvernområder og utvalg kulturlandskap. Farsund er en av Agders største landbrukskommune (mange hensyn; beitedyr og dyrket mark). I tillegg mange ulike utfordringer med de mange grunneierne. Mange grunneiere sier opp sti-avtalene fordi kommunen er fraværende. Det trengs en ressurs som arbeidet med dette i 100 % stilling.

Kommunens friluftsliv er folkehelse, trivsel og reiseliv (næringsliv) - et godt sted å bo

Program modul bibliofil

Bibliofil er nytt system som biblioteket er avhengig av for å kunne låne ut.

Tidligere vedtatte tiltak

Farsund ungdomsskole - Prosjekt Havmonsteret

Ved Farsund Ungdomsskole utdannes blant annet morgendagens politikere, industriledere byggmestere, lærere og lobbyister. Kunnskap, og de opplevelsene de får med seg på veien, vil styre de valgene de tar og det engasjementet de lever ut i fremtiden.

Dette gjøres ved å inkludere omfattende tverrfaglige prosjekter gjennom hele skoleåret. Vi inkluderer viktige samarbeidspartnere for at arbeide skal strekke seg utenfor skolens vegger. Hovedprosjektene dreier seg om:

- Bekjempe plast i havet (**Prosjekt Havmonsteret**)
- **Adoptere en strand** (Miljørådet)
- Elevmedvirkning, samarbeid og demokrati (kontinuerlig samarbeid gjennom skoleåret)

Øke rammen til alternativ opplæringsarena

I vedtatt økonomiplan 2022-2025, ble det lagt inn økning av rammen til alternativ opplæringsarena fra kr. 3,2 mill i 2022 til kr. 4 mill. fom 2023. I kommunedirektørens forslag til økonomiplan 2023-2026 er ikke denne økningen innarbeidet.

Sammendrag budsjett

Budsjettforslaget for 2023 er hovedsaklig en videreføring av driften i 2022, men med noen endringer. 12-timers gratis SFO for 1. trinn, flere barn og elever som har behov for spesialundervisning, gjesteelever og skysskostnader gjør at sektoren har behov for økte ressurser. Flyktninger er også et usikkerhetsmoment med tanke på budsjett.

Kultur og idrett har mange aktiviteter som ikke er lovpålagte og det er utfordrende med tanke på å bli prioritert med nok ressurser.

Om tjenesteområdet

Oppvekst- og kultursektoren består av enhetene Borhaug barnehage, Sunde barnehage, Borhaug skole, Vanse skole, Farsund barneskole, Lista ungdomsskole, Farsund ungdomsskole, Farsund voksenopplæring, Kultur og idrett, samt støtteenhetene Førskole felles og Oppvekst felles. Den interkommunale tjenesten Lister Pedagogiske-Psykologisk Tjeneste (PPT) hører også inn under sektoren fordi Farsund er vertskommune.

Det er ca 1200 barn i grunnskolen i Farsund og ca 150 barn i de to kommunale barnehagene.

Oppvekst Felles

Oppvekst felles er et tjenesteområdet innenfor Oppvekstsektoren som ivaretar saker knyttet til skoleområdet; økonomi, it-system, ansettelse, skoleskyss, gjesteelever, saksutredning og planarbeid. Ved enheten er det en 100 % stilling som skolefaglig rådgiver samt en 20 % merkantilstilling som blant annet følger opp enkelte datasystemer og arkivfunksjoner tilknyttet skolene.

Barnehager

Førskole felles består av barnehagemyndigheten og *Styrket tilbud*. Tjenesten har en rådgiver i 100% stilling og spesialpedagoger i tilsammen 3,45% årsverk. Barnehagemyndigheten har ansvar for oppgaver på barnehageområdet som redusert foreldrebetaling, samordnet opptak, økonomi, kommunalt tilskudd, tilsyn, midlertidige dispensasjoner, godkjenninger mv og øvrig saksbehandling etter Lov om barnehager. I tillegg har rådgiver oppvekst ansvar for spesialpedagoger i barnehage på *Styrket tilbud* og lærlinger i Barne- og ungdomsarbeiderfaget. Der er to kommunale barnehager og sju private barnehager i Farsund kommune.

Farsund Ungdomsskole

Farsund ungdomsskole er en full delt 8. til 10. skole med 3 klasser på hvert trinn. Det er 205 elever ved skolen og 33 ansatte. Ved skolen er man svært opptatt av at både elever og ansatte skal trives og føle trygghet, slik at man kan ha et godt fokus på læring. Skolens visjon er derfor: Læring, utvikling og trivsel. Dette kommer også fram i skolens verdier som er; Respekt, Inkludering og Kompetanse.

Borhaug skole

Borhaug skole er en 1-7 skole med 118 elever fordelt på sju klasser. Det er 47 elever som bruker SFO. På skolen er det 14 pedagoger som utgjør 13,2 årsverk, merkantil i 40 % stilling og 9 miljøarbeidere/fagarbeidere som utgjør 5,8 årsverk. På SFO jobber det seks fagarbeidere som samlet utgjør 1,3 årsverk.

Vanse skole

Vanse skole er en barneskole med totalt 328 elever med normalt to klasser på hver trinn. Pga elevtall på årets 1. trinn, har vi valgt å ha en stor klasse og i stedet dele elevene i mindre grupper ved behov. Skolen har totalt 36,25 årsverk fordelt på 42 ansatte. Skolen tilbyr SFO som et morgen- og ettermiddagstilbud med totalt 71 påmeldte. Skolen har også et forsterket tilbud, DSR, Det Store Rommet, for elever med store hjelpebehov.

Skolen er organisert med administrasjonen bestående av rektor, inspektør, SFO leder og merkantil. Ansatte er delt inn i 3 team: 1.-2. trinn, 3.-4. trinn og 5.-7.trinn. SFO har egen leder og fagarbeidere i SFO jobber også i skolen.

Lista ungdomsskole

Lista Ungdomsskole er en 8.-10. skole med totalt 205 elever og 39 ansatte fordelt på 30 årsverk (25 årsverk pedagog og 5 årsverk fagarbeider).

Skolen bruker Laundal naturskole mye i forbindelse med leirskole, tilvalgsfaget arbeidslivsfag og valgfaget friluftsliv.

Dybdelæring, tverrfaglige tema og at elevene forstår sine egne læringsprosesser skal inn i den daglige undervisningen. Dette har blitt jobbet med, og vil prege skolen de neste årene også.

Farsund barneskole

Farsund barneskole tilbyr opplæring for 1.-7.trinn som en del av grunnskoleutdanningen. Det er gode faglige resultater og høy trivsel blant elevene. Skolen har 344 elever fordelt på 15 klasser og sju trinn. Det er tilsatt 32 pedagoger og 7,8 årsverk assistenter. Administrasjonen består av en rektor, inspektør og en merkantil.

Voksenopplæringen

Farsund voksenopplæring har i dag omkring 100-110 elever på to områder, og elevmassen forventes å øke litt utover høsten ved bosetting av flyktninger fra Ukraina.

- Omkring 20 elever får spesialundervisning for voksne etter Opplæringsloven § 4A-2, andre ledd. Dette antallet har vært stabilt over lang tid, selv om elever begynner og slutter på avdelingen.
- Norskopplæring etter Introduksjonsloven og Integreringsloven utgjør resten av elevmassen. Dette er en gruppe sammensatt av bosatte flyktninger, familiegjenforente og arbeidsinnvandrere. Vi har i gruppen opp mot 40 barn som bor på Hero sitt mottak på Lista Fly- og næringspark. Vi har fått inn dyktige lærere til å undervise den økte elevgruppen, og dette gir et sterkere faglig arbeidsmiljø.
- Vi har egnede lokaler, kvalifiserte ansatte til å betjene den økte elevmassen vi nå ser. Tilskudd knyttet til gruppen skal dekke norskopplæringen.

Kultur og idrett

Enhet for kultur og idrett består av ca. 30 ansatte i større eller mindre stillinger fordelt på ca 15 årsverk. Enheten har et betydelig og variert ansvarsområde: Tildeling av drifts- og kulturmidler, diverse arrangementer, prisutdeling, kunst, kultur, idrett, spillemidler, kulturminnevern, kyststien, friluftsliv, kulturarv, aktivitetskort, navne-saker, veinavn, sekretariat ungdomsråd og kulturelle skolesekk/spaserstokk. Vi samarbeider om drift av Farsund kino og Lista museum. Vi har en enhetsleder og en kulturrådgiver og tre underavdelinger; bibliotek, kulturskole og fritidsklubb.

Farsund bibliotek skal være en viktig formidler av kultur, litteratur og kunnskap til kommunens befolkning. Biblioteket består av hovedbiblioteket og filial på Borhaug, og skal være en sosial og kulturell møteplass for alle brukergrupper. Vi har en biblioteksjef i 100 % stilling og fem ansatte.

Vi har en kulturskolerektor i en 50 % stilling og åtte ansatte. Kulturskolen har i skoleåret 2022/2023 240 elever fordelt på musikk, dans og visuell kunst. I tillegg kommer korps og kor-dirigenter.

Ungdomsarbeidet drifter to fritidsklubber og Flipside skatehall og har ansvar for MOT/ungdomsarbeid. Leder for ungdomsarbeidet har en 60 % stilling og der er åtte ansatte.

Borhaug barnehage

Borhaug barnehage har ca 65 barn. Det er ca 19 årsverk fordelt på 23 ansatte. Av disse er det åtte pedagoger, en lærling og 14 fagarbeidere/assistenter.

Barnehagens visjon er "Lykkelig som liten" og våre verdier er trygghet, raushet og humor.

Sunde barnehage

Barnehagen har ca 85 barn i barnehagen i dag. Det jobber 33 ansatte i Sunde barnehage fordelt på fem avdelinger og en tilrettelagt avdeling. Grunnbemanningen utgjør i dag litt over 20 årsverk, hvor av 12 ansatte er pedagoger.

Barnehagens visjon er "Klart mi kan", og verdiene er livlig, romslig og full av gøtts.

Status og utfordringer

Barnehagene og skolene har flotte barn og unge, men vi ser at flere trenger tettere oppfølging av voksne av fysiske, psykiske eller sosiale årsaker. Reformen *Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis* har fokus på hvordan vi som kommune kan få tilstrekkelig kompetanse til å gi et

inkluderende og tilpasset pedagogisk tilbud til alle barn og elever, også de som har behov for særskilt tilrettelegging. Vi er i gang med noen tiltak.

- Økningen i antall barn som har behov for spesialpedagogisk hjelp er en trend i alle Lister-kommunene og vi samarbeider tett med Lister PPT om å tilpasse opplæringen best mulig for det enkelte barn og for å forebygge behovet for spesialundervisning.
- Enkelte barn kan få tilbud om deler av opplæringen på en alternativ opplæringsarena når det er vurdert som nødvendig for at de skal få et forsvarlig opplæringstilbud. Målet er hele tiden at disse elevene skal helt tilbake til skolen og at de er inkludert på nærskolen.
- Vi vil styrke det tverrfaglige samarbeidet med helse om oppfølging av barn med særskilte behov.
- Vi ligger litt over lærernormen for å kunne skape en mest mulig forutsigbar skolehverdag og ta høyde for at elevtallet kan variere i et skoleår.
- Vi er i en prosess med å revidere *Overgangsplan for barnehage og skole* for å sikre gode, trygge overganger og tilpasse opplæringen til det enkelte barn
- Ny oppvekstplan for skolene er under utarbeidelse og vil ferdigstilles i 2023.

Innen kultur og idrett har det vært en satsing på bibliotek. Aktivitetene under *Kultur og idrett* er viktige for innbyggernes livskvalitet og folkehelsen og for å gjøre Farsund til et attraktivt sted å bo.

Kostra-analyse - Grunnskole

	Farsund 2020	Farsund 2021	Lyngdal	Lindesnes	Flekkefjord	Kostra- gruppe 01	Agder	Landet uten Oslo
Prioritet								
Netto driftsutgifter per innbygger (202) grunnskole (B) *) **)	11 460	12 052	12 948	12 772	12 352	12 581	12 390	12 201
Netto driftsutgifter per innbygger (222) skolelokaler (B) *) **)	1 945	1 993	2 115	2 540	2 430	2 368	2 260	2 512
Produktivitet								
Elever per kommunal grunnskole (B)	244	241	177	221	193	186	230	231
Korrigerte brutto driftsutgifter til grunnskole (202), per elev (B) *)	98 319,6	104 552,0	100 878,2	111 781,6	106 950,6	113 954,1	106 704,7	108 141,5
Dekningsgrad								
Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning (B)	5,3 %	7,2 %	9,7 %	7,1 %	6,1 %	8,8 %	8,3 %	7,9 %
Andel elever i grunnskolen som får tilbud om skoleskyss (B)	31,5 %	34,9 %	46,4 %	35,4 %	19,1 %	41,4 %	25,3 %	23,1 %

*) Inflasjonsjustert med deflator

***) Justert for utgiftsbehov

Kostra-analyse - Barnehage

	Farsund 2020	Farsund 2021	Lyngdal	Lindesnes	Flekkefjord	Kostra- gruppe 01	Agder	Landet uten Oslo
Prioritet								
Netto driftsutgifter barnehagesektoren i prosent av kommunens totale netto driftsutgifter (B)	14,1 %	14,1 %	13,2 %	12,7 %	13,0 %	13,8 %	14,5 %	14,4 %
Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år i kroner, barnehager (B) * **)	185 951	192 415	150 985	188 242	194 818	187 274	186 054	183 795
Produktivitet								
Korrigerte oppholdstimer per årsverk til basisvirksomhet, kommunale barnehager (B)	12 540	12 844	13 010	12 278	12 801	12 119	12 179	12 113
Dekningsgrad								
Andel barn 1-2 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 1-2 år (B)	86,9 %	88,8 %	69,8 %	85,1 %	80,4 %	86,1 %	82,6 %	87,2 %
Andel barn 3-5 år med barnehageplass i forhold til innbyggere 3-5 år (B)	94,6 %	96,2 %	99,5 %	97,6 %	99,3 %	97,3 %	97,9 %	97,6 %
Andel barn i kommunale barnehager i forhold til alle barn i barnehage (B)	29,5 %	31,0 %	53,7 %	39,9 %	68,4 %	56,5 %	42,7 %	49,6 %

*) Inflasjonsjustert med deflator

**) Justert for utgiftsbehov

Kostra-analyse - Kultur og idrett

	Farsund 2020	Farsund 2021	Lyngdal	Lindesnes	Flekkefjord	Kostra- gruppe 01	Agder	Landet uten Oslo
Prioritet								
Netto driftsutgifter for kultursektoren per innbygger i kroner (B) *)	2 889	3 065	2 102	3 376	3 075	1 999	2 881	2 684
Netto driftsutgifter til aktivitetstilbud barn og unge per innbygger 6-18 år (B) *)	987	981	856	412	498	636	1 341	1 177
Produktivitet								
Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunale musikk- og kulturskoler, per bruker (B) *)	17 064	17 815	20 031	22 245	16 495	19 112	20 660	23 345
Dekningsgrad								
Andel barn i gr.skolealder på venteliste til komm musikk- og kulturskole, av barn i alderen 6-15 år	1,5 %	0,6 %	0,5 %	1,1 %	0,9 %	2,5 %	1,6 %	3,1 %
Andel elever 6-15 år i kommunens kulturskole, av antall barn 6-15 år (B)	17,4 %	16,7 %	8,4 %	11,3 %	17,2 %	16,7 %	11,3 %	13,3 %

*) Inflasjonsjustert med deflator

Oppfølging av kommuneplans samfunnsdel

Levekår- det gode liv i Farsund

Måltabell

Hovedmål	Delmål
En kommune i vekst med gode levekår, trygge oppvekstvilkår, mangfold og god livskvalitet for alle.	L1: Farsund er en mangfoldig og inkluderende kommune
	L3 : Farsund er en positiv tilflytningskommune, særlig for unge mennesker og barnefamilier
	L4 : I Farsund deltar barn og unge aktivt i samfunnsutviklingen
	L5 : Farsund kommune har trygge oppvekstvilkår med et godt barnehagetilbud og en god skole for alle
	L6 : Farsund har et rikt kulturtilbud der alle innbyggerne har mulighet til å delta

L1: Farsund er en mangfoldig og inkluderende kommune

Strategier (slik skal vi nå målene): 1 Forebygge utenforskap gjennom aktiv inkludering og innbyggermedvirkning 2 Sikre god tverrfaglig innsats for bedre folkehelse og likestilling 3 Tilrettelegge for høyest mulig deltakelse i arbeidslivet 4 Sikre god fysisk tilrettelegging for alle 5 Legge til rette for gode og varierte botilbud

L3 : Farsund er en positiv tilflytningskommune, særlig for unge mennesker og barnefamilier

Strategier (slik skal vi nå målene) : 1 Samarbeide om god tilgjengelighet (vei, kollektivtransport og digitalt) 2 Samarbeide om trygghet i hverdagen (sykehustilbud, politi mm) 3 Bidra til gode utdanningstilbud også ut over videregående skole 4 Utvikle kommunens sentra – med grønne lommer, gode møteplasser, handel og kulturtilbud, fritidstilbud tilrettelagt for miljøvennlig transport 5 Tilrettelegge for bærekraftige løsninger i areal- og boligplanleggingen 6 Bruke natur og kulturverdier som grunnlag for utvikling av attraksjoner for fastboende og besøkende 7 Tilrettelegge attraktive tomte og boligtilbud basert på kommunens fortrinn

L4 : I Farsund deltar barn og unge aktivt i samfunnsutviklingen

Strategier (slik skal vi nå målene): 1 Videreutvikle ungdomsrådets rolle 2 Ta i bruk nye arenaer for medvirkning 3 Fremme engasjement gjennom opplæring i lokal politikk og samfunnsutvikling

L5 : Farsund kommune har trygge oppvekstvilkår med et godt barnehagetilbud og en god skole for alle

Strategier som bearbeides i ny oppvekstplan (skole og barnehage): 1 Skape et godt læringsmiljø 2 Lære grunnleggende ferdigheter 3 Utvikle god skole- og barnehageledelse 4 Fremme folkehelse Øvrige strategier for å nå målene: 5 Fremme 0-tolerance for mobbing herunder skjult og digital mobbing 6 Sikre trygge ferdsel for barn og unge 7 Sikre full barnehagedekning 8 Bidra til rusforebyggende arbeid (MOT mv) 9 Styrke holdningsskapende arbeid i hele samfunnet 10 Prioritere tidlig innsats gjennom forebygging 11 Motvirke frafall i skole gjennom gode overganger, tidlig innsats og bedre tverrfaglig samarbeid 12 Styrke kvaliteten og innholdet i SFO 13 Styrke dialogen og forventningsavklaringene mellom skole og hjem 14 Sikre tilgang på nok lærlingeplasser

L6 : Farsund har et rikt kulturtilbud der alle innbyggerne har mulighet til å delta

Strategier (slik skal vi nå målene) : 1 Fremme deltakelse i kultur- og idrettsliv. 2 Tilrettelegge gode arenaer for kunst- og kulturformidling 3 Tilrettelegge gode og varierte muligheter for utøvelse av idrett og friluftsliv 4 Utarbeide en handlingsplan for stimulering til frivillig arbeid 5 Bidra til godt samarbeid og tilrettelegging av gode sosiale møteplasser

Næringskommuen – Fristende nyskapende

Hovedmål	Delmål
Et næringsliv som tilbyr fremtidsrettede og inkluderende arbeidsplasser.	N4: Farsund utvikler bærekraftige næringer basert på sine rike natur- og kulturverdier
	N5: Farsund har høy kompetanse innen reiseliv-, kultur- og opplevelsesnæringen

N4: Farsund utvikler bærekraftige næringer basert på sine rike natur- og kulturverdier

Strategier (slik skal vi nå målene): 1. En god dialog med regional og nasjonal forvaltning om sambruk av verneområdene 2. Samarbeide med ulike næringer om opplevelsesbaserte reiselivsprodukter 3. Samarbeide om felles regionale besøksstrategier som skal gi best mulig opplevelser i kommune og region

N5: Farsund har høy kompetanse innen reiseliv-, kultur- og opplevelsesnæringen

Strategier (slik skal vi nå målene): 1. Videreutvikle samarbeidet med institusjoner med kompetanse innen våre særegne kultur- og naturhistorie 2. Tilrettelegge for et tett samarbeid med utdanningsinstitusjoner

Kommunens organisasjon og virksomhet

Måltabell

Hovedmål	Delmål
Et omdømme som fremmer kommunens attraktivitet og konkurranseevne	Farsund kommune er en attraktiv arbeidsgiver med et felles verdigrunnlag og et anerkjent kompetansemiljø.

Farsund kommune er en attraktiv arbeidsgiver med et felles verdigrunnlag og et anerkjent kompetansemiljø.

Strategier (slike skal vi nå målene): • Prioritere systematisk lederutvikling og felles lederkriterier for å sikre tjenester av god kvalitet • Økt innsats for å fremme heltidskultur med mål om økt likestilling og bedre folkehelse • Revidere virksomhetens etiske retningslinjer for å synliggjøre organisasjonens verdigrunnlag • Videreutvikle organisasjonens endringskompetanse

Oppdrag

Oppdrag	Delmål	Strategi	Beskrivelse	Frist	Status
O-12: Sikre full barnehagedekning	L5 : Farsund kommune har trygge oppvekstvilkår med et godt barnehagetilbud og en god skole for alle	Sikre full barnehagedekning	Utarbeide en barnehagebehovsplan som sier noe om kommunens samlede kapasitet og fremtidige behov for barnehageplasser (økonomi, barnehageplass i nærmiljøet, framskriving av folkemengden...)	31.12. 2021	Ferdig
O-14: Motvirke frafall i skole gjennom gode overganger, tidlig innsats og bedre tverrfaglig samarbeid.	L5 : Farsund kommune har trygge oppvekstvilkår med et godt barnehagetilbud og en god skole for alle	Motvirke frafall i skole gjennom gode overganger, tidlig innsats og bedre tverrfaglig samarbeid	Oppvekstplan Handlingsplan for folkehelse, mangfold og likestilling Tiltak: <ul style="list-style-type: none"> Sosialfaglig oppfølging: <ul style="list-style-type: none"> -Skolelosen (innarbeidet) -Tettere samarbeid grunnskole og VGS Skolehelsetjenesten må styrkes Psykisk helse må få en større plass i utdanningssystemet. BTI implementering fortsetter gjennom kommunal BTI-	31.12. 2022	Iht. plan

Budsjett 2023, økonomiplan 2023-2026

Oppdrag	Delmål	Strategi	Beskrivelse	Frist	Status
			koordinator i 30 % stilling - ut 2021. Med mulig forlengelse dersom det tilføres mer midler, også fra kommunen.		
O-21: Mulighetsstudie Lista fyr/ Nasjonalt besøkssenter våtmark	L3 : Farsund er en positiv tilflytningskommune, særlig for unge mennesker og barnefamilier	Bruke natur og kulturverdier som grunnlag for utvikling av attraksjoner for fastboende og besøkende	Farsunds største turistattraksjon bør videreutvikles som reiselivsmål. Se på muligheter for spisested, undervisnings- og utstillingsrom. Mulig regionalt prosjekt. 2023 Investering - inngår i Lista Fyr (ikke Oppvekst & Kultur) serviceanlegg	31.12. 2022	Iht. plan
O-29: Galleri Rudjord	L6 : Farsund har et rikt kulturtilbud der alle innbyggerne har mulighet til å delta	Tilrettelegge gode arenaer for kunst- og kulturformidling	Opprette et eget galleri for vår fremste grafiker og kunstner. Gjerne i forbindelse med utviklingen av Lista Fyr. Investering inngår i Lista Fyr (ikke Oppvekst & Kultur) serviceanlegg	31.12. 2023	Ikke startet
O-33: Opplevelsesbaserte reiselivprodukter => Lista Fyr	N4: Farsund utvikler bærekraftige næringer basert på sine rike natur- og kulturverdier	Samarbeide med ulike næringer om opplevelsesbaserte reiselivsprodukter	Tilrettelegge for vind- og vannsport langs Listastrendene, fotturer, sykling og aktiviteter på Lista flypark	31.12. 2023	Ikke startet
O-36: Videreutvikle samarbeid med kompetanse-institusjoner	N5: Farsund har høy kompetanse innen reiseliv-, kultur- og opplevelsesnæringen	Videreutvikle samarbeidet med institusjoner med kompetanse innen våre særegne kultur- og naturhistorie	Tett dialog med Vest-Agder museet, Universitetet i Agder, Universitetet i Oslo, Norges miljø- og biovitenskapelige universitet på Ås. Samarbeid med Norges arkitekthøgskole.	31.12. 2023	Ikke startet
O-37: Utvikle Nordberg fort som arena for ulike forskningsmiljøer knyttet til Listas natur og kultur.	N5: Farsund har høy kompetanse innen reiseliv-, kultur- og opplevelsesnæringen	Videreutvikle samarbeidet med institusjoner med kompetanse innen våre særegne kultur- og naturhistorie	Samarbeide med Vest-Agder museet, Universitetet i Agder, Universitetet i Oslo, Norges miljø- og biovitenskapelige universitet på Ås. Samarbeid med Norges arkitekthøgskole.	31.12. 2022	Iht. plan
O-7: Folkehelse og livsmestring	L5 : Farsund kommune har trygge oppvekstvilkår med et	Skape et godt læringsmiljø		31.12. 2022	Iht. plan Kontinuerlig arbeid knyttet

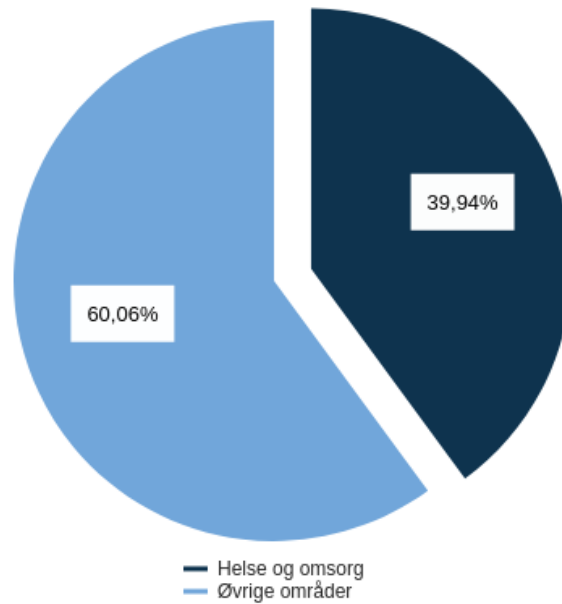

Budsjett 2023, økonomiplan 2023-2026

Oppdrag	Delmål	Strategi	Beskrivelse	Frist	Status
	godt barnehagetilbud og en god skole for alle				til Oppvekstplan
O-9: Utvikle god skole- og barnehageledelse	L5 : Farsund kommune har trygge oppvekstvilkår med et godt barnehagetilbud og en god skole for alle	Utvikle god skole- og barnehageledelse	<p>Oppvekstplan førende:</p> <p>Utvikle god skole- og barnehageledelse: Lederutvikling</p> <ul style="list-style-type: none"> • Øke kvalitet på implementeringsteori og endringsledelse • Økt delingskultur, nettverksgrupper • Tett oppfølging av ansatte og virksomheten <p><u>Tiltak:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Lederutviklingsprogram i samarbeid med LPS, universitetsnivå og andre faginstanser. <p>Barnehage og skolevandring</p>	31. 12. 2022	lht. plan Kontinuerlig arbeid knyttet til Oppvekstplan

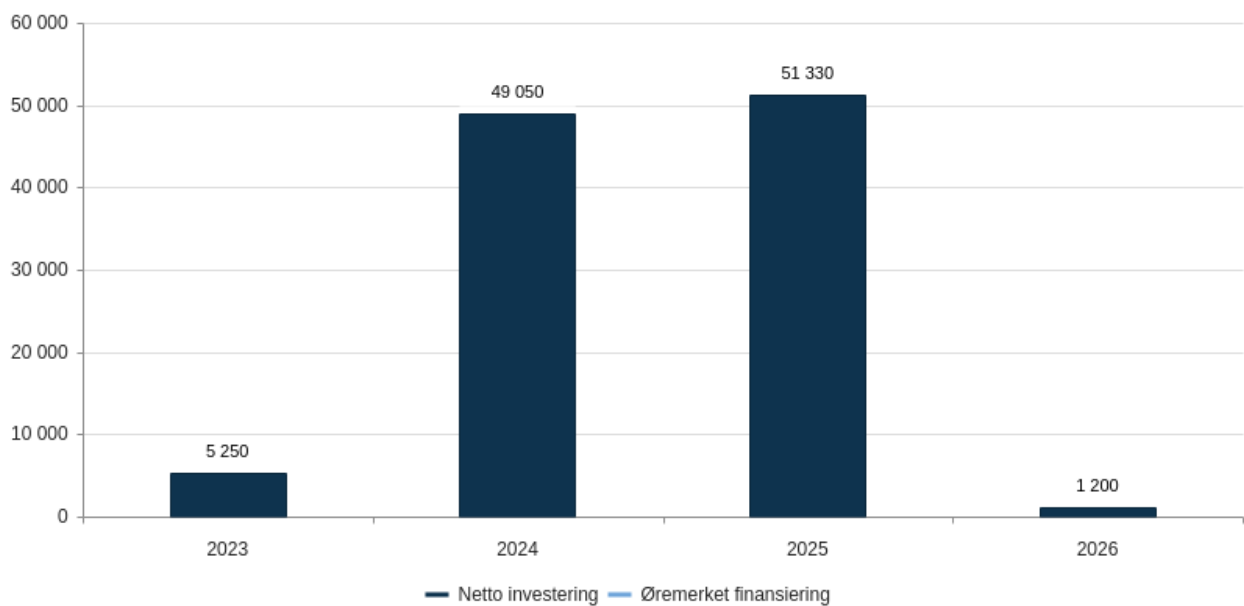
Helse og omsorg

Brutto utgifter i % av kommunens totale brutto utgifter

Brutto investeringer per år (graf)

Beløp i 1000 kr

Budsjett 2023, økonomiplan 2023-2026

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Tiltakstype	Økonomiplan			
		2023	2024	2025	2026
Vedtatt budsjett		308 798	308 798	308 798	308 798
Sum Vedtak forrige periode		10	180	180	180
Konsekvensjustert budsjett		10	180	180	180
Konsekvensjustert ramme		308 808	308 978	308 978	308 978
Andre innsparinger					
Innsparing abonnement, kurs mm	Andre innsparinger	-150	-150	-150	-150
Innsparing innkjøp	Andre innsparinger	-143	-143	-143	-143
Interkommunal legevakt	Andre innsparinger	-4 000	-6 000	-6 000	-6 000
Reduksjon rammer i økonomiplanperioden	Andre innsparinger	0	-5 748	-8 807	-6 807
Sammenslåing av institusjon til en enhet	Andre innsparinger	-400	-400	-400	-400
Sum Andre innsparinger		-4 693	-12 441	-15 500	-13 500
Nye tiltak					
Bruk av vikarbyrå	Nye tiltak	350	350	350	350
Drifts økning fra 7 til 13 beboere somatisk avd	Nye tiltak	4 800	4 800	4 800	4 800
Lister Barnevern	Nye tiltak	1 664	1 664	1 664	1 664
NAV Lister	Nye tiltak	20 722	20 722	16 722	14 722
Ny tjenestemottaker med sammensatte behov for tjenester	Nye tiltak	2 000	2 000	2 000	2 000
Prisøkning i leasing/ økning i bensin/lading.	Nye tiltak	350	350	350	350
redusert statstilskudd ressurskrevende tjenester	Nye tiltak	1 500	1 500	1 500	1 500
utgifter til vikarlege	Nye tiltak	1 000	0	0	0
Volumøkning - ressurskrevende tjenester	Nye tiltak	1 000	1 000	1 000	1 000
volumøkning jamfør befolkningsframskriving	Nye tiltak	0	1 500	1 500	1 500
Volumøkning: ekstra personell ved 1:1 oppfølging	Nye tiltak	3 700	2 500	1 000	1 000
Volumøkning: Flere nye unge tjenestemottakere og økning i behov hos enkelte tjenestemottakere	Nye tiltak	6 283	6 283	6 283	6 283
Økning i behov for koordinering av tjenestene pga volumøkning.	Nye tiltak	673	673	673	673
Økt grunnbemanning heldøgnsomsorg boliger og institusjon.	Nye tiltak	2 000	2 000	2 000	2 000
Sum Nye tiltak		46 042	45 342	39 842	37 842
Nye tiltak og realendringer budsjett		41 349	32 901	24 342	24 342
Sum Budsjettallokering		466	466	466	466
Interne rammeendringer		466	466	466	466
Budsjettendringer					
Lønnsoppgjør 2022 helårseffekt i 2023	Budsjettendringer	7 745	7 745	7 745	7 745
Sum Budsjettendringer		7 745	7 745	7 745	7 745
Budsjettendringer		7 745	7 745	7 745	7 745
Ramme 2023-2026		358 368	350 090	341 531	341 531

Tiltak som ikke er innarbeidet i kommunedirektørens forslag

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Drift av BUA (eks. lønn)	200	200	200	200
Økning i driftstilskudd til privat fysioterapeut 50%	250	250	250	250
Sum	450	450	450	450

Sammendrag budsjett

Utgangspunkt for Helse og omsorgssektoren sitt budsjett forslag 2023 bygger på dagens drift av tjenesteutøvelse. Det er i år betydelig endringer i forutsetning for budsjett 2023 sammenliknet med budsjett for 2022. Pr. 20.10.2022 er det registrert 1261 innbyggere som får en eller flere tjenester i kommunen. Dette er 18 % økning fra 31.12.2021. Det er alt fra enkelt tjenester, som velferdsteknologi, matombringing og trygghetsalarm (tjenester som i liten grad krever personell ressurser) til tjenester som er ressurskrevende mht. personell og krever opp til 2 personal tilstede 24 timer i døgnet.

Tabell 1 viser endring i antall tjenestemottakere de siste fire årene, målt pr 31.12. i tillegg til antall tjenestemottakere pr 20.10.2022. Tabell 2 som viser økning i antall tjenestemottakere med omfattende behov for tjenester. Begge tabellene gjenspeiler de største årsakene til behov for økning i budsjetttrammen i 2023. Tallene er hentet fra kommunalt pasientregister (KPR).

Tabell 1

	2018	2019	2020	2021	20.10.2022
ant. Tjenestemottakere	886	950	945	1020	1261

Tabell 2

	2018	2019	2020	2021
Antall brukere med omfattende behov for tjenester	148	168	191	196

- Volumøkning i forhold til i antall tjenestemottakere og økning i behov for tjenester.
  - Økt behov for heldøgns tjenester/institusjonstjenester. I budsjett 2022 var det lagt opp til reduksjon av 7 institusjonsplasser. Behov i 2022 viser at det vil være behov for disse institusjonsplassene. Dette er i tråd med anslag av behov for heldøgns plasser beregnet ut fra befolkningsframskrivingen i aldersgruppen 80+.
  - Syv nye tjenestemottakere med sammensatt og omfattende behov for tjenester.
  - Det er behov for økt grunnbemanning. Dette gjenspeiler seg blant annet i regnskap over år. Innbyggere som har institusjonsplasser/heldøgnsomsorgsboliger har betydelig større behov for tjenester enn den opprinnelig grunnbemanning tilsier.
- Mindre refusjoner for ressurskrevende tjenester enn forventet i budsjett 2022
- Lister Barnevern flere tiltak utenfor hjemmet enn anslag i budsjett.
- Økte bosetting

Om tjenesteområdet

Helse og omsorg organiseres gjennom tjenesteutøvelse fra ni enheter. Det er i dag 525 ansatte som arbeider i Helse og omsorg, fordelt på 389 årsverk. De ulike enhetene gir flere typer tjenester i forhold til KOSTRA funksjonene. Den enkelte tjenestemottaker får tjenester fra 1 eller flere enheter.

Dagens virksomhet illustreres med tabellen under: Antall årsverk/ansatte og hvilke hovedtjenesteområder de ulike enhetene utfører i sin drift (KOSTRA funksjonene)

Enhet	Antall årsverk/antall ansatte pr. nå 2022	Tjenesteområder				
		Helse og omsorgstjenester til hjemmeboende	Dagtilbud/ Aktivitetstilbud, støttekontakt	Institusjonstjenester	Forebygging Legevakt, fastlege og fysioterapeut, frivilligsentral, frisklivssentral	Annet: NAV, Lister barnevern, Kommunalt kjøkkentjeneste og saksbeh.
Aktivitet og mestring	86,5/144					
Hjemmetjenester Farsund	30,4/52					
Hjemmetjenester Vanse	31,3/55					
Psykisk helse barn og ungdom	30,5/40					
Farsund institusjonstjenester og omsorgsboliger	66,8/83					
Listeheimen	56/71					
Koordinering og forebygging	28,8/35					
Helse felles*	17,4/19					
Lister Barnevern	41/42					

*inkluderer fastlegehjemler og fysioterapeuter med driftstilskudd

HELSE OG OMSORGSTJENESTER TIL HJEMMEBOENDE

Hjemmebaserte tjenester gir tjenester til alle hjemmeboende, uavhengig av alder, diagnose og funksjonssvikt. Hjemmebaserte tjenester består av flere forskjellige tjenester. Det er pr. i dag 6 enheter som yter 1 eller flere av følgende tjenester:

- Praktisk bistand (hjemmehjelp)
- Praktisk bistand til hygiene og egenomsorg
- Praktisk bistand opplæring'
- Brukerstyrt personlig assistanse
- Avlastning i institusjon/ eget hjem/i besøkshjem
- Helsehjelp i hjemmet
- Tjenester fra psykisk helse team
- Individuell plan – hjelp til koordinering av tjenester
- Rehabilitering/habilitering
- Omsorgsstønad

DAGTILBUD /AKTIVITETSTILBUD, STØTTEKONTAKT

Farsund kommune har i tillegg ulike aktivitetstilbud/lavterskeltilbud til mennesker med utfordringer knyttet til rus og/eller psykisk helse:

Treffpunktet i Vanse med åpningstid 5 dager pr. uke

- Aktivitetstilbud for mennesker med rus og eller psykiske utfordringer. Aktivitetstilbudet er organisert under enhet Psykisk helse og barne- og ungdomstjenester.
  - Treffpunktet - 5 dager i uken
  - Ulike lavterskel dagtilbud – 1 til 3 dager i uken
- Lista aktivitetshus– Dagaktivitet for personer med utviklingshemning og personer med sammensatte funksjonsvansker - 5 dager i uken. Aktivitetstilbud er organisert under enhet for aktivitet og mestring.
- Aktivitetstilbud ved Listaheimen er dagtilbud/aktivitetstilbud for hjemmeboende. Det gis i dag tilbud 7 dager i uken.

INSTITUSJONSTJENESTENE

Tjenesteområdet institusjon dekkes av 3 enheter med totalt 54 plasser:

Listaheimen somatisk enhet -13 institusjonsplasser *

Farsund omsorgssenter - 32 institusjonsplasser **

Byggekløssen avlastningsbolig - 9 institusjonsplasser for barn og unge

*Ut fra behov har det fra 25.10.2021 vært nødvendig å ta i bruk fra 6 til 13 institusjonsplasser ved Listaheimen. Dette behovet har fortsatt i 2022 frem til nå og sannsynligvis vil vi måtte benytte alle plassene fremover. (jfr befolkningframskriving og sammensetning i alder.)

**16 av plassene ved Farsund omsorgssenter er forbeholdt korttidsopphold eller avlastningsopphold. Inkludert i disse er kommunens øyeblikkelig hjelp tilbud.

Enhet Aktivitet og mestring drifter Byggeklussen. Byggeklussen er et avlastningstilbud til foreldre med barn og unge med funksjonsnedsettelse. Byggeklussen defineres som institusjon. (Kostra)

FOREBYGGING, LEGEVAKT, FASTLEGE OG FYSIOTERAPI

Det er hovedsakelig tre enheter som har ansvar for dette tjeneste området.

1. Under enhet Forebygging og koordinerende sorterer blant annet fysio- og ergoterapi tjenestene, frivilligsentralen, læring og mestringskurs, koordinering av frisklivetiltak og hjelpemiddelformidling. Enhetene har i tillegg ansvar for drift av kommunens legevakt.
2. Helsestasjon, skolehelsetjeneste, jordmortjeneste, flyktninghelsetjenesten, forebyggende smittevern og familiesenter er organisert inn under enheten Psykisk helse barn- og ungdoms tjenester.
3. Den tredje enheten som inngår i tjenesteområdet er Helse felles og følgende inngår her:
  - Driftstilskudd til fysioterapeuter,
  - Fastlegehjemler og turnuskandidat
  - Kommuneoverlege
  - Miljørettet helsevern.

NAV, LISTER BARNEVERN, KOMMUNALT KJØKKENTJENESTE OG SAKSBEHANDLING

NAV Lister er en interkommunal tjeneste som drifter tjenester i 6 kommuner: Kommunene er Farsund Flekkefjord, Kvinesdal, Lyngdal/Audnedal, Sirdal, og Hægebostad. NAV Lister har ansvar for følgende tjenester:

- Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid
- Kvalifisering ordning
- Ytelser til livsopphold
- Flyktning tjenester
- Introduksjons stønader

Lister barnevern er en interkommunal tjeneste som drifter barnevern i 6 kommuner: Farsund Flekkefjord, Kvinesdal, Lyngdal/Audnedal, Hægebostad og Sirdal. Farsund kommune er vertskommune for Lister Barnevern

Følgende hovedtjenester finner vi i Lister Barnevern:

- Barnevernstiltak når barnet ikke er plassert av barnevernet,
- Barneverntiltak når barnet er plassert av barnevernet og
- Barnevernstiltak utenfor hjemmet.

Kommunalt kjøkken og forvaltning ligger inn under Forebyggende og koordinerende enhet. Forvaltning er «døren inn» til tjenester i kommunen, der alle søknader til helse og omsorgstjenester behandles gjennom samarbeid med søker, pårørende og samarbeidspartnere. Kommunalt kjøkken betjener alle kommunens innbyggere som har behov for at måltider tilberedes og tilrettelegges.

Status og utfordringer

Status på behov og utfordringer i Helse og omsorg sektoren er forsøkt løst gjennom de tiltak som fremkommer i vedtatt plan: Fremtidens helse og omsorgstjenester i Farsund kommune 2012-2022 og revidert helse og omsorgsplan 2017-2027.

Fagplanen er forankret i kommuneplanens samfunnsdel **Levekår- Det gode liv i Farsund med følgende hovedmål og delmål:**

Hovedmål: En kommune i vekst med gode levekår, trygge oppvekstvilkår, mangfold og god livskvalitet for alle.

- *Delmål L1: Farsund er en mangfoldig og inkluderende kommune.*
- *Delmål L2: Farsund kommune har et målrettet folkehelse- og likestillingsarbeid. Innbyggerne har et verdig livsgrunnlag og opplever mestring i eget liv.*

Hovedmålsetting: Farsund kommune skal ha helse og omsorgstjenester som er endringsdyktige, innovative og som kan tilpasse tjenestetilbudene etter innbyggernes behov og innenfor de rammer som kommunen til enhver tid råder over.

Viktig prinsipp er at innbyggere skal ha de samme muligheter og rettigheter og alle skal ivaretas i forhold til bolig, helsetjenester, fritidsaktivitet, teknologi osv. uavhengig av sin diagnose.

Hovedtrekk i handlingsplanen fra revidert helse og omsorgsplan er:

- Fokus på ressurser hos tjenestemottaker og hva er viktig for deg?
- Fra ressurskrevende tjenester (heldøgntjenester) til mindre ressurskrevende tjenester,- styrking av hjemmetjenestene, aktivitetstilbud, avlastning, korttidsopphold og økt bruk av teknologi.
- Reduksjon av administrative ressurser til fordel for tjenesteutøvelse og direkte brukerrelaterte tjenester.
- Økt kompetansenivå innenfor de ulike tjenestene.
- Økt fokus på mestring og muligheter innenfor omsorgs og velferds teknologi.
- Økt fokus på forebygging og samarbeid med frivillige og nettverk.
- Sikre tilrettelagte boliger og boenheter for innbyggere som har behov for dette.
- Organisatoriske endringer og ledelsesutvikling.

Det arbeides parallelt med alle områdene med utgangspunkt i tiltak i helse og omsorgs plan.

Sentralt i Helse og omsorgs plan er en dreining fra institusjonsdrift til en tjeneste med fokus på at den enkelte skal kunne bo selvstendig lengst mulig i egen bolig. Kostra tall bekrefter denne endringen fra ressurskrevende tjenester (institusjonstjenester) til mindre ressurskrevende tjenester (velferdsteknologi, forebygging, rehabilitering/habilitering, hjemmetjenester aktivitet og kombinert med frivilligarbeid) I 2021 utgjorde tjenester til hjemmeboende 71,7% av netto driftsutgifter i pleie og

omsorg. Sammenliknet med Kostragruppen og noen omkring liggende kommuner gjenspeiles her i tabell nr 3.

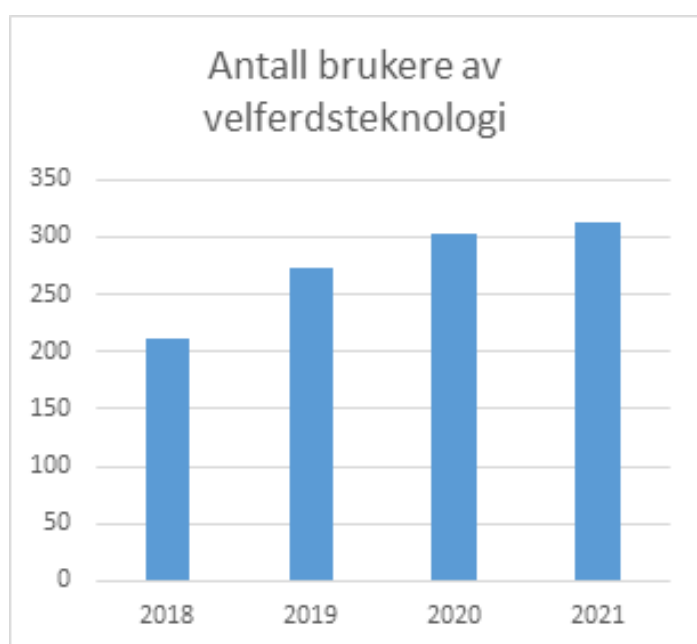
	Kostragruppen 01	Farsund	Lindesnes	Lyngdal	Flekkefjord
Tjenester til hjemmeboende-andel av netto driftsutgifter i pleie og omsorg	56,30 %	71,7	52,6	56	53,6

Også i hjemmetjenesten er det tjenestemottakere med behov for ressurskrevende tjenester. Vi har særlig det siste året merket en økning i forhold til behov for ressurskrevende tjenester. Det er også her stort fokus på bruk av velferdsteknologi inkludert sensorer for på den måte bli mest mulig selvstendig.

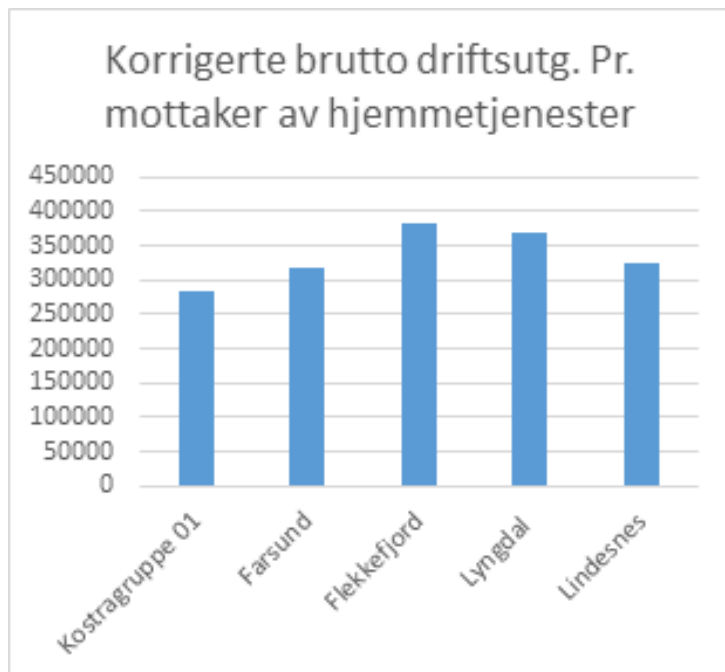
Det jobbes kontinuerlig med å gi tjenestemottakerne mulighet til å klare seg selv med minst mulig tjenester, med blant annet bruk av velferdsteknologi. Tall fra KPR gjenspeiler økning i antall tjenestemottakere som det benyttes velferdsteknologi som erstatning for mer ressurskrevende tjenester eller supplement til tjenesteutøvelse for å redusere behov for ressurskrevende tjenester. Andre viktige tiltak er samarbeid med frivillige og økt fokus på rehabilitering/habilitering, forebygging og aktivitet. Dette i tråd med tiltak for å møte fremtidens utfordring med økning i behov og knapphet på omsorgsytere.

For å møte fremtidens utfordringer er det også stort fokus på teknologi som reduserer bruk av tid som ikke er direkte brukerrettet og i kvalitetsikring av arbeidet. Eksempel på dette er bruk av logistikk system for arbeidslister og kjørelister. I tillegg er det siste året arbeidet med implementering av elektronisk tavle (Imatis) i to enheter og arbeides nå med implementering i hjemmetjenestene Farsund og Vanse. Formålet med elektroniske tavler er å kunne gi mer tid til brukerne, samt hindre "plunder og heft." Tavlen forenkler planlegging og gjennomføring av daglige oppgaver og kvalitet sikrer at brukeren blir ivaretatt på en god faglig måte. For å redusere "plunder og heft" er det i tillegg stort fokus på implementering av Lean i alle enheter.

Diagram under viser utvikling av antall tjenestemottakere som har velferdsteknologi som den eneste tjenesten eller som supplement til andre tjenester.

Tall fra Kostra under produktivitet – korrigerede brutto driftsutgifter pr mottaker av hjemmetjenester, kan være en av flere indikatorer, som forteller om vi arbeider i riktig retning. I forhold til Kostragruppen ligger Farsund kommune høyere på korrigerede brutto driftsutgifter pr mottaker av hjemmetjenester. Sammenliknet med 4 omkringliggende kommuner ligger vi lavest på brutto driftsutgifter pr mottaker av hjemmetjenester.

Oppsummering:

Antallet institusjonsbeboere har sunket, stadig flere mottar hjemmebaserte tjenester samtidig som den gjennomsnittlige pleietyngden pr. tjenestemottaker både i institusjon og i hjemmesykepleie har økt. Det er økt bruk av aktivitetstilbud, hjelpemidler og velferds teknologi samt teknologi som frigjør ressurser til tjenesteutøvelse. Enhetene tilstreber å endre organisering av arbeidet etter brukernes behov og de ressurser vi har.

Utfordringer i helse og omsorgssektoren oppsummert i 5 punkter.

1. **Sterk vekst i yngre brukere** med nedsatt funksjonsevne og et større spekter av helsemessige og sosiale problemer. Dette krever tverrfaglig kompetanse og et helhetlig livsløpsperspektiv på omsorgstilbudet.
2. **Aldring.** Behovsvekst som følge av et økende antall eldre, krever etter hvert utbygging av kapasitet og økt kompetanse på aldring, med spesielt fokus på demens og sammensatte lidelser.
3. **Knapphet på omsorgsytere.** Som følge av endringer i alderssammensetningen i befolkningen skjer det ingen vesentlig økning i tilgangen på arbeidskraft og potensielle frivillige omsorgsytere.
4. **Medisinsk og tverrfaglig oppfølging** Det er behov for en bedre medisinsk og tverrfaglig oppfølging av omsorgstjenestens hjemmetjenestemottakere og beboere i sykehjem og omsorgsboliger. Dette gjelder spesielt mennesker med kroniske og sammensatte lidelser, demens, psykiske problemer og andre med behov for koordinerte tjenestetilbud.
5. **Aktiv omsorg** De fleste undersøkelser peker på dagligliv, måltider, aktivitet, sosiale og kulturelle forhold som viktig del av dagens omsorgstilbud. Dette krever større faglig bredde med plass til

flere yrkesgrupper slik at omsorgstilbudet dekker psykososiale behov og kan gis en mer aktiv profil.

Utfordring ut fra framskriving av folketall.

Dagens og fremtidens utfordringer bygger på sterk vekst av nye yngre brukergrupper med nedsatt funksjonsevne og et større spekter av helsemessige og sosial utfordringer. I gruppen yngre brukere finner vi mennesker med ulike sammensatte og omfattende behov for tjenester. Eldre utgjør en stadig større andel av befolkningen i Farsund og en framskrivning fra 2020 til 2040 viser en forventet utvikling der aldersgruppen 0-19 år og 20- 66 år reduseres mens gruppen 67- 79 år forventes å øke. Størst økning forventes i gruppen 80 år+ med hele 92%. Aldersgruppene 20-66 år utgjør det alt vesentligste av kommunens arbeidsstyrke og det forventes at Farsund vil ha en lavere arbeidsstyrke enn både fylket og landet i perioden fra 2020 til 2040.

En viktig del av Helse og omsorgsplanen er hvordan Farsund kommunen best kan møte utfordringene i.f.t. økningen i eldre og reduksjonen i kommunens arbeidsstyrke på en kvalitetssikret, fremtidsrettet og kostnadseffektiv måte.

"Evaluering av omsorgsplan 2015 (sentralt dokument) viser at de kommunene som har utviklet et godt planverk raskere kan planlegge for og tilpasse seg endrede omsorgsbehov i befolkningen enn de kommunene som ikke har gjort det. «Lokale omsorgsplaner har en positiv effekt på omstillingsevnen».

Vi ser at tjenestetilbudene innenfor helse- og omsorgssektoren er i sterk utvikling, både strukturelt og teknologisk. Teknologi brukes til å mestre egen helse, skape sosial kontakt og mestre hverdagen på en bedre måte . (Telemarksforskning).

Å skape et trygt miljø for tillitsvalgt, lederne og ansatte for innovasjon og omstilling er sentralt nå og i fremtidens helse og omsorgssektor. Verktøyet har vi gjennom helse og omsorgsplan.

Kostra-analyse - Pleie og omsorg

	Farsund 2020	Farsund 2021	Lyngdal	Lindesnes	Flekkefjord	Kostra- gruppe 01	Agder	Landet uten Oslo
Prioritet								
Institusjoner (f253+261) - andel av netto driftsutgifter til plo (B)	22,8 %	22,7 %	44,6 %	38,3 %	41,3 %	38,9 %	39,5 %	42,2 %
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, pleie- og omsorgstjenesten (B) *) **)	22 333	24 241	18 462	23 498	22 954	21 253	20 764	21 657
Tjenester til hjemmeboende (f254) - andel av netto driftsutgifter til plo (B)	70,9 %	71,7 %	52,6 %	56,0 %	53,6 %	56,3 %	54,9 %	52,3 %
Produktivitet								
Korrigerte brutto driftsutg pr. mottaker av hjemmetjenester (i kroner) (B) *)	313 864	318 927	369 304	324 079	382 951	283 982	297 514	303 292
Korrigerte brutto driftsutgifter, institusjon, pr. kommunal plass (B) *)	1 364 027	1 538 959	1 547 846	1 580 389	1 420 157	1 355 357	1 450 544	1 426 523
Dekningsgrad								

Budsjett 2023, økonomiplan 2023-2026

	Farsund 2020	Farsund 2021	Lyngdal	Lindesnes	Flekkefjord	Kostra- gruppe 01	Agder	Landet uten Oslo
Andel hjemmetj.mottakere med omfattende bistandsbehov, 80 år og over (B)	32,0 %	27,2 %	13,7 %	24,1 %	19,0 %	17,8 %	15,9 %	16,1 %
Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på institusjon (B)	7,5 %	5,5 %	10,3 %	8,7 %	13,7 %	9,7 %	9,9 %	10,9 %
Kvalitet								
Årsverk per bruker av omsorgstjenester (årsverk)	0,52	0,51	0,67	0,55	0,68	0,50	0,55	0,58

*) Inflasjonsjustert med deflator

**) Justert for utgiftsbehov

Kostra-analyse - Barnevern

	Farsund 2020	Farsund 2021	Lyngdal	Lindesnes	Flekkefjord	Kostra- gruppe 01	Agder	Landet uten Oslo
Prioritet								
Netto driftsutgifter per innbygger 0-17 år, barnevernstjenesten (B) *) **)	6 551	6 571	11 103	19 291	10 060	11 588	9 893	11 107
Produktivitet								
Andel netto driftsutgifter til barn som er plassert av barnevernet (f.252) (B)	41,0 %	49,0 %	56,0 %	66,2 %	63,0 %	52,7 %	52,9 %	52,5 %

*) Inflasjonsjustert med deflator

**) Justert for utgiftsbehov

Kostra-analyse - Kommunehelse

	Farsund 2020	Farsund 2021	Lyngdal	Lindesnes	Flekkefjord	Kostra- gruppe 01	Agder	Landet uten Oslo
Prioritet								
Netto driftsutgifter til forebyggende arbeid, helse pr. innbygger (B) *) **)	191	210	1 343	1 223	599	492	809	804

*) Inflasjonsjustert med deflator

**) Justert for utgiftsbehov

Kostra-analyse - Sosiale tjenester

	Farsund 2020	Farsund 2021	Lyngdal	Lindesnes	Flekkefjord	Kostra- gruppe 01	Agder	Landet uten Oslo
Prioritet								
Netto driftsutgifter til råd, veiledning og sos.forebyggend arb. pr. innb, 20-66 år (B) *) **)	1 569	1 728	1 603	1 636	1 874	1 914	1 838	1 675

*) Inflasjonsjustert med deflator

**) Justert for utgiftsbehov

Oppfølging av kommuneplans samfunnsdel

Levekår- det gode liv i Farsund

Måltabell

Hovedmål	Delmål
En kommune i vekst med gode levekår, trygge oppvekstvilkår, mangfold og god livskvalitet for alle.	L1: Farsund er en mangfoldig og inkluderende kommune L2 : Farsund kommune har et målrettet folkehelse- og likestillingsarbeid. Innbyggerne har et verdig livsgrunnlag og opplever mestring i eget liv.

L1: Farsund er en mangfoldig og inkluderende kommune

Strategier (slik skal vi nå målene): 1 Forebygge utenforskap gjennom aktiv inkludering og innbyggermedvirkning 2 Sikre god tverrfaglig innsats for bedre folkehelse og likestilling 3 Tilrettelegge for høyest mulig deltakelse i arbeidslivet 4 Sikre god fysisk tilrettelegging for alle 5 Legge til rette for gode og varierte botilbud

L2 : Farsund kommune har et målrettet folkehelse- og likestillingsarbeid. Innbyggerne har et verdig livsgrunnlag og opplever mestring i eget liv.

Strategier (slik skal vi nå målene): 1 Fremme egenmestring – aktivt bygge opp om det enkeltes menneskets ressurser og muligheter til egenomsorg 2 Utvikle en bevisst sosial boligpolitikk 3 Redusere levekårsutfordringer 4 Satse på innovasjon og velferdsteknologi 5 Tilrettelegge gode aktivitetstilbud og møteplasser der eldre kan medvirke og være en ressurs

Kommunens organisasjon og virksomhet

Måltabell

Hovedmål	Delmål
Et omdømme som fremmer kommunens attraktivitet og konkurranseevne	Farsund kommune er en attraktiv arbeidsgiver med et felles verdigrunnlag og et anerkjent kompetansemiljø.

Farsund kommune er en attraktiv arbeidsgiver med et felles verdigrunnlag og et anerkjent kompetansemiljø.

Strategier (slike skal vi nå målene): • Prioritere systematisk lederutvikling og felles lederkriterier for å sikre tjenester av god kvalitet • Økt innsats for å fremme heltidskultur med mål om økt likestilling og bedre folkehelse • Revidere virksomhetens etiske retningslinjer for å synliggjøre organisasjonens verdigrunnlag • Videreutvikle organisasjonens endringskompetanse

Oppdrag

Oppdrag	Delmål	Strategi	Beskrivelse	Frist	Status
H: Barn og unge	L2 : Farsund kommune har et målrettet folkehelse- og likestillingsarbeid. Innbyggerne har et verdig livsgrunnlag og opplever mestring i eget liv.	-	Jamfjør helse og omsorgsplan 2017-2027 - Barn og unge. Følgende tiltak er iverksatt og følges opp: <ul style="list-style-type: none"> Rekruttere psykolog innen 2023 eller innen 2026 BTI- bedre tverrfaglig innsats	31.12. 2024	• Gjentatt utlysninger uten at vi er i mål med psykolog. • BTI- arbeid/ implementering pågår.
H: Boliger og boformer	L1: Farsund er en mangfoldig og inkluderende kommune	-	Jamfjør Helse og omsorgsplan 2017-2027 - boliger og boformer Følgende er gjennomført: <ul style="list-style-type: none"> Øke tilgangen til korttidsplasser ved FOS Vurdere andre boliger som erstatning for Sundeveien 8	01.01. 2025	Iht. plan

Budsjett 2023, økonomiplan 2023-2026

Oppdrag	Delmål	Strategi Beskrivelse	Frist	Status
		<ul style="list-style-type: none"> Vurdere bruk av ledig kapasitet i bemannede boliger i enhet for funksjonshemmede <p>Følgende jobbes videre med i planperioden:</p> <ul style="list-style-type: none"> Bidra til at innbyggere selv tilrettelegger boligen sin for sykdom og alderdom Bidra til at innbyggere anskaffer seg tilrettelagt bolig selv Strategi for spredte boenheter i vanlige bomiljø for mennesker med bo-utfordringer Avventer byggetrinn 2- bygging av 16 omsorgsleiligheter med tilknyttet bemanning i Vanse til vurdering av dimensjonering behov for heldøgnsboliger er gjennomført (2021) Utsatt oppstart av forprosjekt til 2022 Vurdere utprøving av «Fra leie til eie» 		
H: Brukernes helse og omsorgstjenester	L2 : Farsund kommune har et målrettet folkehelse- og likestillingsarbeid. Innbyggerne har et verdig livsgrunnlag og opplever mestring i eget liv.	- Jamfør Helse og omsorgsplan 2017-2027 - brukernes helse og omsorgstjenester. Følgende tiltak er igangsatt og det arbeides med implementering i perioden	31.12. 2024	Iht. plan
		<ul style="list-style-type: none"> Økt samhandling mellom psykisk helsetjeneste, rus og øvrige helse- og omsorgstjenester Sikre tilgjengelighet etter kontortid for brukere med psykisk helse/rus-problematikk Sikre hverdagsrehabilitering som ordinær tjeneste i alle hjemmetjenester Ta i bruk avtaler for samarbeid med pårørende og frivillige Persontrentert omsorg for demente i sykehjemsavdelinger og hjemmetjenester Samordnet ettervern for brukere som kommer tilbake fra behandling og soning Kreftkoordinator Utvikle system for aktiv kommunikasjon mellom pårørende og tjenestene Sikre kompetanse innen migrasjonshelse 		
H: Kompetanse og rekruttering	L1: Farsund er en mangfoldig og inkluderende kommune	- Jamfør helse og omsorgsplan 2017-2027 - kompetanse og rekruttering Følgende tiltak er iverksatt og følges opp i perioden:	31.12. 2024	Iht. plan
		<ul style="list-style-type: none"> Øke tverrfaglighet i tjenesteytingen Videreutvikle system for felles utnyttelse av kompetanse Øke kompetansen innen forebygging og håndtering av utfordrende atferd Øke samhandlings- og samarbeidskompetanse 		

Budsjett 2023, økonomiplan 2023-2026

Oppdrag	Delmål	Strategi	Beskrivelse	Frist	Status
			<ul style="list-style-type: none"> • Utarbeide handlingsplan for kompetanse og rekruttering • Vurdere deltakelse «Menn i helse» • Øke kompetansen innen psykisk helse hos eldre • Øke kompetansen innen traumebasert omsorg • Øke kompetansen innen psykisk helse hos mennesker med utviklingshemming 		
H: Ledelse	L2 : Farsund kommune har et målrettet folkehelse- og likestillingsarbeid. Innbyggerne har et verdig livsgrunnlag og opplever mestring i eget liv.	-	<p>Jamfør Helse og omsorgsplan 2017-2027 - strategi for innovasjon og velferdsteknologi: <u>Ledelse</u></p> <p>Det er foretatt to store organisasjonsendring i sektoren som påvirker ledelsesstruktur</p> <ul style="list-style-type: none"> • Opprettelse av forebyggende og koordinerende enhet med samling av proaktive og forebyggende tjenester som tidligere var fordelt på flere enheter. • Sammenslåing av to enheter til enhet for aktivitet og mestring. Ny organisering der fagledere erstattes av avdelingsleder med tydeligere personal ansvar og oppgaver knyttet til innovasjonsarbeid, økonomi og HMS arbeid. <p>Det er gjennomført og pågår lederutdanning blant enhetsledere, fagleder og spesielt interesserte.</p> <p>Arbeid med ledelsesstruktur og lederopplæring videreføres jfr. vedtatt Helse og omsorgsplan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vurdere ledertetthet i forbindelse med ny organisering av tjenester • Økt kompetanse innen endrings-, innovasjons- og utviklingsledelse • Tydeliggjøring av lederroller • Sikring av ledelsesforankret kvalitetsutvikling og kontroll • Økt kompetanse innen prosjektledelse 	31.12. 2024	Iht. plan
H: Organisering	L2 : Farsund kommune har et målrettet folkehelse- og likestillingsarbeid. Innbyggerne har et verdig livsgrunnlag og opplever mestring i eget liv.	-	<p>Jamfør Helse og omsorgsplan 2017-2027 - Organisering</p> <p>Følgende er iverksatt og følges opp i perioden.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Felles Enhet for aktivitet og mestring (PBO/Aktivitetstilbud) <ul style="list-style-type: none"> ○ Det er foretatt to store organisasjonsendring i sektoren som påvirker ledelsesstruktur. Opprettelse av forebyggende og koordinerende enhet med samling av proaktive og forebyggende tjenester som tidligere var fordelt på flere enheter. ○ Sammenslåing av to enheter til enhet for aktivitet og mestring. Ny organisering der fagledere 	31.12. 2024	Iht. plan

Budsjett 2023, økonomiplan 2023-2026

Oppdrag	Delmål	Strategi	Beskrivelse	Frist	Status
			<p>erstattes av avdelingsleder med tydeligere personal ansvar og oppgaver knyttet til innovasjonsarbeid, økonomi og HMS arbeid.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utrede/vurdere organisering av natt-tjenestene. • System for strukturert oppfølging av hjemmeboende demente og deres pårørende • Turnusløsninger som gir hele stillinger • Tilrettelegge for aktiv deltakelse pårørende og frivillige <p>Følgende iverksettes i perioden</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Utrede/vurdere organiseringen av hjemmetjenestene. 5. Utrede/vurdere organiseringen av boliger med tilknyttet bemanning 6. Utrede/vurdere organisering av resterende institusjonstjenester 		
H: Pro aktive og forebyggende tjenester	L2 : Farsund kommune har et målrettet folkehelse- og likestillingsarbeid. Innbyggerne har et verdig livsgrunnlag og opplever mestring i eget liv.	-	<p>Jamfør Helse og omsorgsplan 2017-2027 - proaktive og forebyggende tjenester</p> <p>Følgende tiltak er påbegynt/iverksatt og følges opp i enhetene:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Målrettet og rask tilrettelegging av hjelpemidler og teknologi i brukerens hjem • Utvidet åpningstid aktivitetstilbud demente • Utvidet tilbud Friskliv, Lærings- og mestringstiltak • Bistå i opprettelse av selvhjelpsgrupper • Fallforebygging og fysisk aktivitet inn i alle aktivitetstilbud, boliger og institusjoner • Ernæring - endret måltidsfrekvens og tidspunkter for måltider • Øke aktivitet/arbeid for mennesker med rus og psykisk helse utfordringer <p>Det jobbes spesielt videre med følgende i perioden i tillegg til igangsatte.</p> <ul style="list-style-type: none"> • «Demensvennlig samfunn» i Farsund • Utprøving av modeller for sysselsetting av utviklingshemmede gjennom "Helt med" 	31.12. 2024	Iht. plan
H: Teknologi , innovasjon og utvikling	L2 : Farsund kommune har et målrettet folkehelse- og likestillingsarbeid. Innbyggerne har et verdig livsgrunnlag og opplever	-	<p>Jamfør Helse og omsorgsplan 2017-2027 Teknologi, innovasjon og utvikling.</p> <p>Følgende tiltak er igangsatt og det arbeides videre med implementering av alle tiltakene i perioden.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veiledning/rådgiving til innbygger som bygger/renoverer eksisterende bolig 	31.12. 2024	Iht. plan

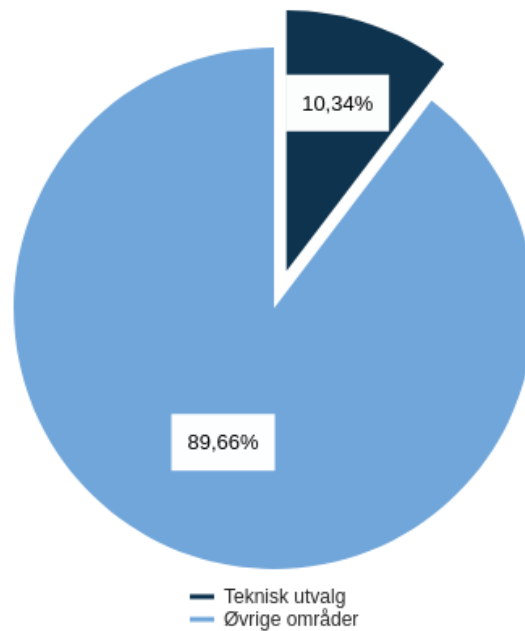

Budsjett 2023, økonomiplan 2023-2026

Oppdrag	Delmål	Strategi Beskrivelse	Frist	Status
	mestring i eget liv.	<ul style="list-style-type: none"> • Teknologi som redskap i samhandling med pårørende til utviklingshemmede • Teknologi som redskap i samhandling med pårørende til demente • Motiwiew i aktivitetstilbud, institusjoner og bemannede boliger • Velferds og omsorgsteknologi er en naturlig del av tjenestetilbudene • Avstandsoppfølging (telemedisin) som naturlig del av hjemmebaserte tjenester 		
H: Øyeblikkelig hjelp og legetjenester	L2 : Farsund kommune har et målrettet folkehelse- og likestillingsarbeid. Innbyggerne har et verdig livsgrunnlag og opplever mestring i eget liv.	<p>Jamfør helse og omsorgsplan 2017-2027 - Øyeblikkelig hjelp og legetjenester.</p> <p>Følgende tiltak er iverksatt og følges opp i perioden:</p> <p>Sikre god individuell oppfølging fra fastlegene for beboere i boliger med tilknyttet bemanning</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fortløpende vurdering av behov for øking i fastlegehjemler • Sikre stabil kommunelegefunksjon • Utvide tilsynslege- tjenester ved institusjonstjenestene 	31.12. 2024	Iht. plan
H-17: Tverrsektoriell handlingsplan for folkehelse, mangfold og likestilling.	L1: Farsund er en mangfoldig og inkluderende kommune	<p>Oversikt over Folkehelse og likestilling er oppdatert i 2020 og er lagt til grunn for arbeid med planstrategi. Dette i tråd med Folkehelseoven § 5</p> <p>Behandlet i Kommunestyret 14.5 2020 sak 20/20.</p> <p>Ny oppdatert oversikt over folkehelse og likestilling påbegynnes senest siste år av planperioden.</p>	31.12. 2024	Iht. plan

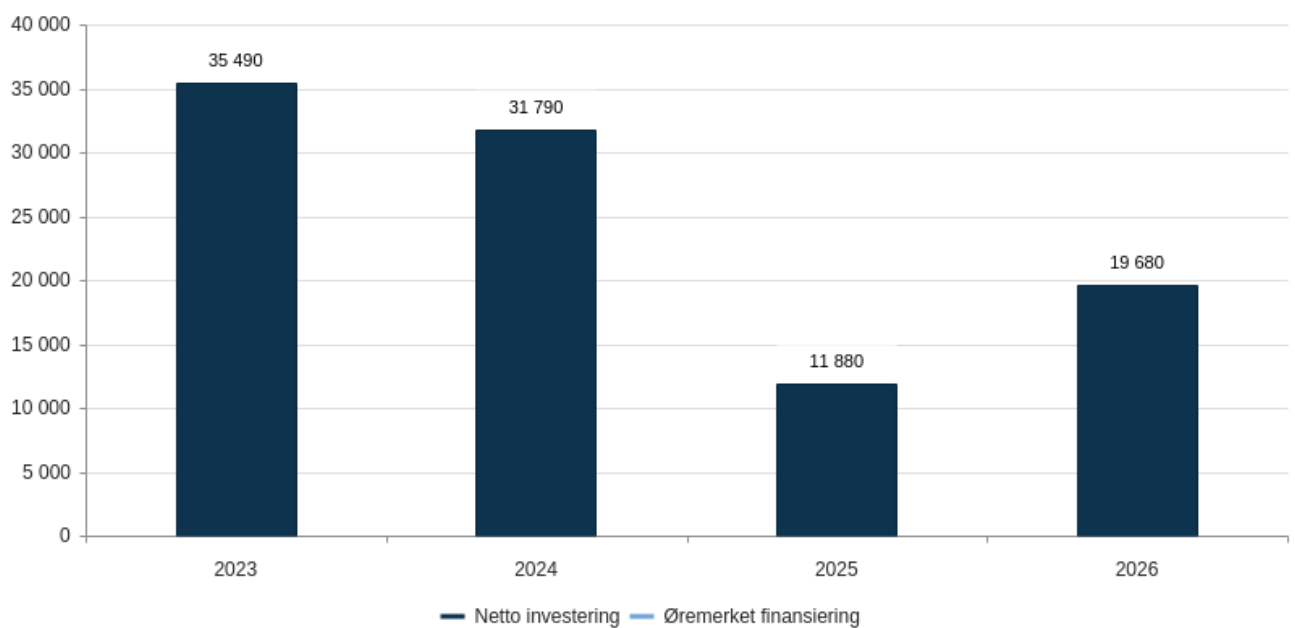
Teknisk utvalg

Brutto utgifter i % av kommunens totale brutto utgifter

Brutto investeringer per år (graf)

Beløp i 1000 kr

Driftsbudsjett med endringer

Beløp i 1000

	Tiltakstype	Økonomiplan			
		2023	2024	2025	2026
Vedtatt budsjett		52 395	52 395	52 395	52 395
Sum Vedtak forrige periode		-400	-400	-1 600	-1 600
Sum Budsjettendring i år		-1 515	-1 515	-1 515	-1 515
Konsekvensjustert budsjett		-1 915	-1 915	-3 115	-3 115
Konsekvensjustert ramme		50 480	50 480	49 280	49 280
Politisk vedtak					
Regulering Hanangermona	Politisk vedtak	150	150	150	150
Sum Politisk vedtak		150	150	150	150
Andre innsparinger					
Innsparing abonnement, kurs mm	Andre innsparinger	-50	-50	-50	-50
Innsparing innkjøp	Andre innsparinger	-250	-250	-250	-250
Reduksjon bemanning landbrukskontor (som følge av økt digitalisering)	Andre innsparinger	-175	-350	-350	-350
Strøm og energisparende tiltak hele kommunen	Andre innsparinger	-1 750	-1 750	-1 750	-1 750
Sum Andre innsparinger		-2 225	-2 400	-2 400	-2 400
Nye tiltak					
Inntekt fra festekontrakt med Baring AS	Nye tiltak	-1 160	-1 160	-1 160	-1 160
Prisstigning på materiell - Bygg og eiendom	Nye tiltak	1 400	1 400	1 400	1 400
Prisstigning på materiell - Teknisk drift	Nye tiltak	1 030	1 030	1 030	1 030
Prisstigning på strøm - Teknisk drift	Nye tiltak	1 400	700	700	700
Reasfaltering av veier og plasser	Nye tiltak	250	250	250	250
Økte forsikringskostnader	Nye tiltak	550	550	550	550
Økte kostnader bioenergi	Nye tiltak	5 200	2 600	2 600	2 600
Økte strømutfgifter - Bygg og eiendom	Nye tiltak	8 000	4 000	4 000	4 000
Økte utgifter Brannvesenet Sør 5%	Nye tiltak	479	479	479	479
Sum Nye tiltak		17 149	9 849	9 849	9 849
Nye tiltak og realendringer budsjett		15 074	7 599	7 599	7 599
Budsjettendringer					
Lønnsoppgjør 2022 helårseffekt i 2023	Budsjettendringer	1 193	1 193	1 193	1 193
Sum Budsjettendringer		1 193	1 193	1 193	1 193
Budsjettendringer		1 193	1 193	1 193	1 193
Ramme 2023-2026		66 747	59 272	58 072	58 072

Tiltak som ikke er innarbeidet i kommunedirektørens forslag

Beløp i 1000

	Økonomiplan			
	2023	2024	2025	2026
Reasfaltering av veier og plasser	250	250	250	250
Sum	250	250	250	250

Sammendrag budsjett

I kommunedirektørens budsjettforslag legges det opp til at Teknisk sektor får et budsjett stort kr 66,7 mill. Konsekvensjustert ramme kr 50,480 mill. fremkommer ved at budsjettammen reduseres for vedtak i forrige periode som innebærer økte inntekter småbåthavn kr 200 000 og reguleringsplan og tiltak for g/s sti Hassel kr 200 000 som utgår pga fylkeskonservatoren ikke får tilgang til arkeologisk registrering, totalt kr 400 000. I tillegg inngår i konsekvensjustert ramme at renteutgifter kr 590 000, avdrag på lån småbåthavn kr 905 000 og interne overføringer mv kr 20 000, totalt kr 1 515 000 flyttes fra småbåthavn til kommunens ordinære budsjett og derfor fremkommer som en reduksjon av teknisk

sektors budsjett. I sum utgjør overnevnte konsekvensjustert budsjett en reduksjon av vedtatt budsjettramme stor kr 1 915 000.

Nye tiltak og realendringer utgjør en økning av budsjettrammen med kr 15 074 000 og består av økte leieinntekter fra festekontrakt Baring Farsund AS kr 1 160 000, regulering Hanangermona (Lyset på Lista) kr 150 000, Strøm og energisparende tiltak hele kommunen kr 1 750 000, Innsparing abonnement, kurs mv kr 50 000, innsparing innkjøp kr 250 000, reduksjon bemanning landbruk (økt digitalisering) kr 175 000, økte strømutfgifter (Tekn. drift kr 1 400 000 og Bygg/eiendom kr 8 000 000) kr 9 400 000, økte biokostnader kr 5 200 000, reasfaltering kr 250 000, økte forsikringer kr 550 000, økte utgifter Brannvesenet Sør IKS (5%) kr 479 000 og prisstigning materiell (Tekn. drift kr 1 030 000 og Bygg/eiendom kr 1 400 000) kr 2 430 000.

Summen av konsekvensjustert budsjett -kr 1 915 000, økning i form av nye tiltak og realendringer + kr 15 074 000 og lønnsvekst + kr 1 193 000 utgjør sektorens budsjettøkning fra 2022 til 2023 stort kr +13 159 000.

Om tjenesteområdet

Tjenesteområdet består av resultatene Teknisk drift, Teknisk forvaltning, Bygg og eiendom og Landbruk som budsjettmessig er plassert under Teknisk utvalg. Virksomheten har ansvaret for de fleste tekniske og beredskapsmessige funksjoner i kommunen. De ansatte er de aller viktigste ressursene vi har i arbeidet med å fremme kommunen som en attraktiv, positiv utviklende arbeidsplass og videreutvikle høy kvalitet på våre tjenester. Teknisk sektor har en stabil personellsituasjon, noe som er en av flere forutsetninger for å oppnå gode resultater på sektorens tjenesteproduksjon. Det totale antall årsverk på sektorens overnevnte 4 enheter som belaster kommunebudsjettet er 55,4 årsverk. I tillegg er det 5,75 årsverk innen vann og avløp som finansieres ved gebyrer til henholdsvis vann og/eller avløpsabonentene. Skjærgårdstjenesten Lister utgjør 2 årsverk og driftes av Teknisk drift og består av kommunene Farsund, Lyngdal, Kvinesdal og Flekkefjord hvor Farsund kommune er vertskommunen.

41- Teknisk drift

Enheten har ansvar for drift, vedlikehold og utviklingsoppgaver som er knyttet til vei, uterom, grøntanlegg, friluftsliv og VAR områdene (vann, avløp og slam/renovasjon):

- løpende drift og vedlikehold av kommunens vann- og avløpsnett, inkludert pumpestasjoner, vannbehandlingsanlegg og renseanlegg for avløp
- løpende drift og vedlikehold av kommunens veinett, parkeringsplasser og parkeringsvaktordning
- løpende drift og vedlikehold av torg, uterom og grøntanlegg som ikke direkte er tilknyttet kommunale bygg.
- løpende drift og vedlikehold av friområder, turstier/-veier, balløkker og lekeplasser.
- utvikling og drift av skjærgårdspark
- grunnverv, kartforretning og jordskifte
- saksbehandling vedrørende avkjørsel, utslipp, skilting, gravetillatelse og dispensasjoner fra byggegrenser
- trafiksikkerhetsarbeid og utarbeidelse av trafiksikkerhetsplan. Deltakelse i nullvisjonen i Lister
- sykkelstasjon i kommunen; Sykkelskommunen Farsund
- planlegging og ledelse av utviklingsprosjekter. Oppgradering av eksisterende og nye anlegg.
- deltagelse i ulike faglige nettverk.
- sanering forurensning.

Vann og avløp

Det offentlige ledningsnett i kommunen består av vann- og avløpsledninger, pumpestasjoner, vannbehandlingsanlegg, dammer og renseanlegg for avløp. Investeringsbehovet og prosjektplanlegging beskrives hvert år i «handlingsplanen for vann og avløp» som vedtas av Teknisk utvalg. Årets største prosjekt er utskifting av vann-, avløp- og overvannssystem i Villaveien, Skolebakken, Heia og Brekneveien på Borhaug, som ferdigstilles våren 2023.

KOSTRA tall 2021 for Farsund kommune viser følgende:

VANN (V)

Vannledninger:	108 km
Dammer:	4 stk (Skidvann, Midvann, Måvann og Kleveland)
Vannverk:	3 stk (Skidvann, Kleveland, Åpta)
Gjennomsnittsalder vannledningsnett:	54 år (Norge 34 år)
Antall meter utskiftet/rehabilitert vannledningsnett i 2021:	1 700 meter
Antall meter nye vannledninger i 2021:	0 meter

Det tas vannprøver fra alle tre vannverk ukentlig, samt 8 andre punkter spredt på ledningsnettet. Resultatene rapporteres årlig til Mattilsynet.

AVLØP (A)

avløpsledninger:	105 km
pumpestasjoner:	42 stk
renseanlegg avløp:	2 stk (Huseby og Åpta)
gjennomsnittsalder avløpsnett:	30 år (Norge 28 år)
Antall meter utskiftet/rehabilitert avløpsledningsnett i 2021:	900 meter
Antall meter fornyet avløpsledningsnett i 2021:	900 meter

Det tas ut avløpsprøver på Huseby RA to ganger i måneden.

KOSTRA tall for 2021 (eks. mva.):

	Farsund	Lyngdal	Kvinesdal	Flekkefjord
Målerleie	100,-	100,-	-	-
Slamavgift	1 522,-	1 267,-	981,-	981,-
Vann etter forbruk (m ³)	8,44	6,94	13,35	6,90
Avløp etter forbruk (m ³)	15,60	8,49	22,11	10,86

	Farsund	Lyngdal	Kvinesdal	Flekkefjord
Tilkobling vann	17 600,- / 8 800,-	10 000,-	10 000,-	27 200,- / 13 600,-
Tilkobling avløp	17 600,- / 8 800,-	10 000,-	10 000,-	27 200,- / 13 600,-
Årsgebyr vann	3 456,20	2 461,-	3 203,-	1 848,-
Årsgebyr avløp	4 742,-	2 663,-	4 667,-	3 016,-

RENOVASJON

Renovasjonselskapet for Farsund og Lyngdal AS står for innsamling av alt avfall i kommunen.

KOSTRA tall for 2021 (eks. mva.):

	Farsund	Lyngdal	Kvinesdal	Flekkefjord	Gruppe 11	Landet
Renovasjon	2 605,-	2 671,-	2 483,-	2 483,-	2 698,-	2 759,-
Feiing	392,-	370,-	333,-	412,-		

Vei/turveier/parkeringsplasser/torv og offentlige plasser

Inkluderer setting av brøytetikker, drenering, fjerning av vegetasjon, grusing, tetting av hull, asfaltering, oppmerking, parkeringsvaktordning etc. Det jobbes med å skifte ut eldre kvikksølvpunkt med LED-lyspunkt.

Drift, vedlikehold, brøyting og utvikling av:	
kommunale veier med/uten fast dekke:	ca. 158 km (92 km asfaltert)
kommunale parkeringsplasser:	ca. 1 300 stk.
kommunale HC parkeringsplasser:	ca. 55
kommunale gang og sykkelstier:	ca. 9 km
drift og vedlikehold av kommunale broer:	Over 200 stk.
gatelys, antall punkter totalt:	ca. 2 000 pkt.

Netto driftsutgifter til kommunale veier og gater pr km (KOSTRA 2021)

Farsund	Lyngdal	Kvinesdal	Flekkefjord	Gruppe 11	Landet
67 557,-	73 813,-	74 718,-	82 965,-	102 933,-	139 947,-

Friluftsliv

Kommunen ved teknisk drift og frivillige rydder og vedlikeholder turstiene i kommunen.

Vedlikehold og utvikling av:	
parker	Byparken, Farøyparken, Selvaagparken, Borshavn
friområder	Varbak, Mosvoldtjern, andre tettstedsnære grøntområder
turveier/stier:	
merkede turstier	ca. 120 km
lysløyper:	ca. 5 km
Kyststi	ca. 40 km
Vita Velo fase 1 (15 km)	4 km med avtaler
Vita Velo fase 2 (2 km)	
Servituttavtaler i skjærgårdsparken:	24 stk.

Balløkker og lekeplasser

Vedlikehold og utvikling av:	
Balløkker	ca. 20 stk.
Lekeplasser	ca. 76 stk.

42- Teknisk forvaltning

Teknisk forvaltning er ansvarlig for behandling av byggesaker, delesaker og private reguleringsforslag etter plan- og bygningsloven, samt oppmåling og matrikkelføring etter matrikkelloven, og behandling av seksjoneringssøknader etter eierseksjonsloven. Avdelingen har videre ansvar for å få utarbeidet relevante områdeplaner og reguleringsplaner i offentlig regi.

I tillegg til enhetsleder er det ved avdelingen en merkantilstilling, to byggesaksbehandlere og en avdelingsarkitekt med arbeidsområde regulering. Det er for tiden 5 årsverk ved enheten.

Tjenester etter matrikkelloven er i sin helhet basert på innleie gjennom anbud.

Tjenestene ved enheten blir i det vesentlige inndeckt gjennom gebyrinntekter.

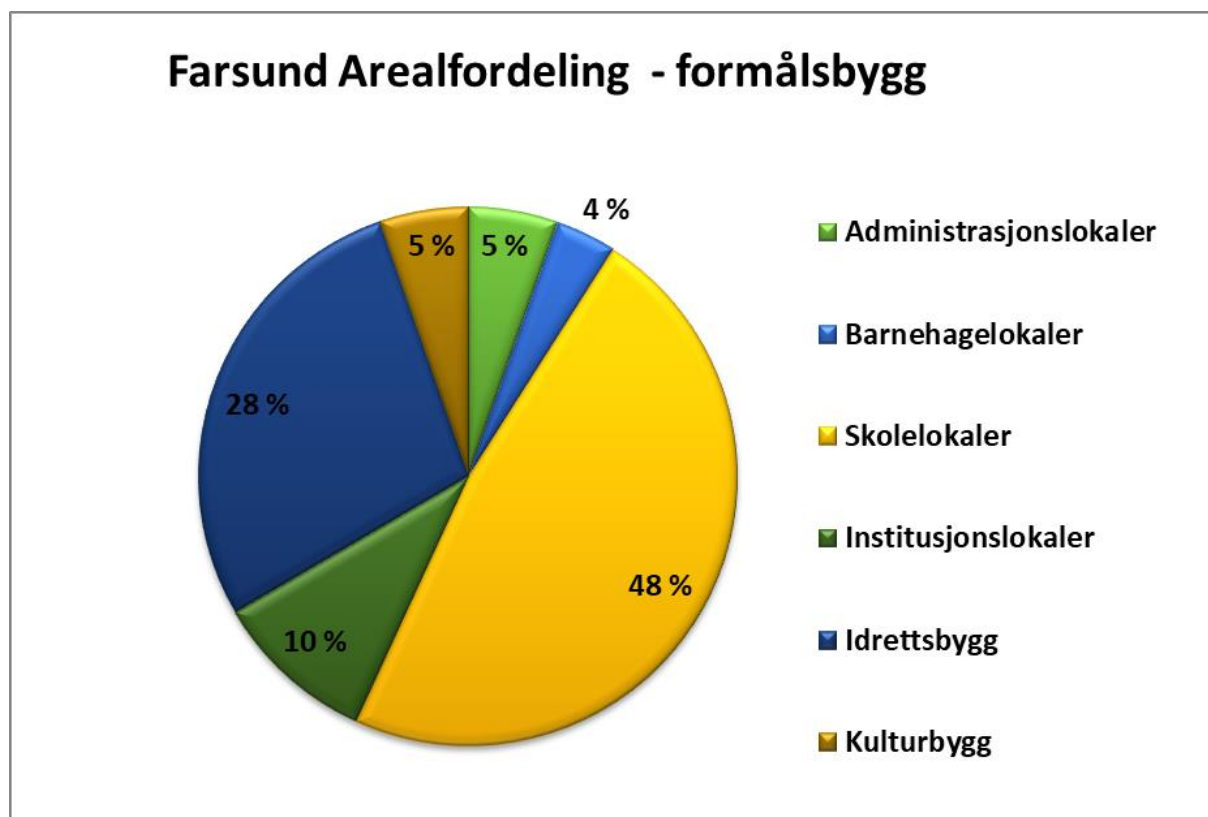
43- Bygg og eiendom

Enheten omfatter forvaltning, drift og vedlikehold av bygg, renhold, eiendom og prosjektgjennomføring.

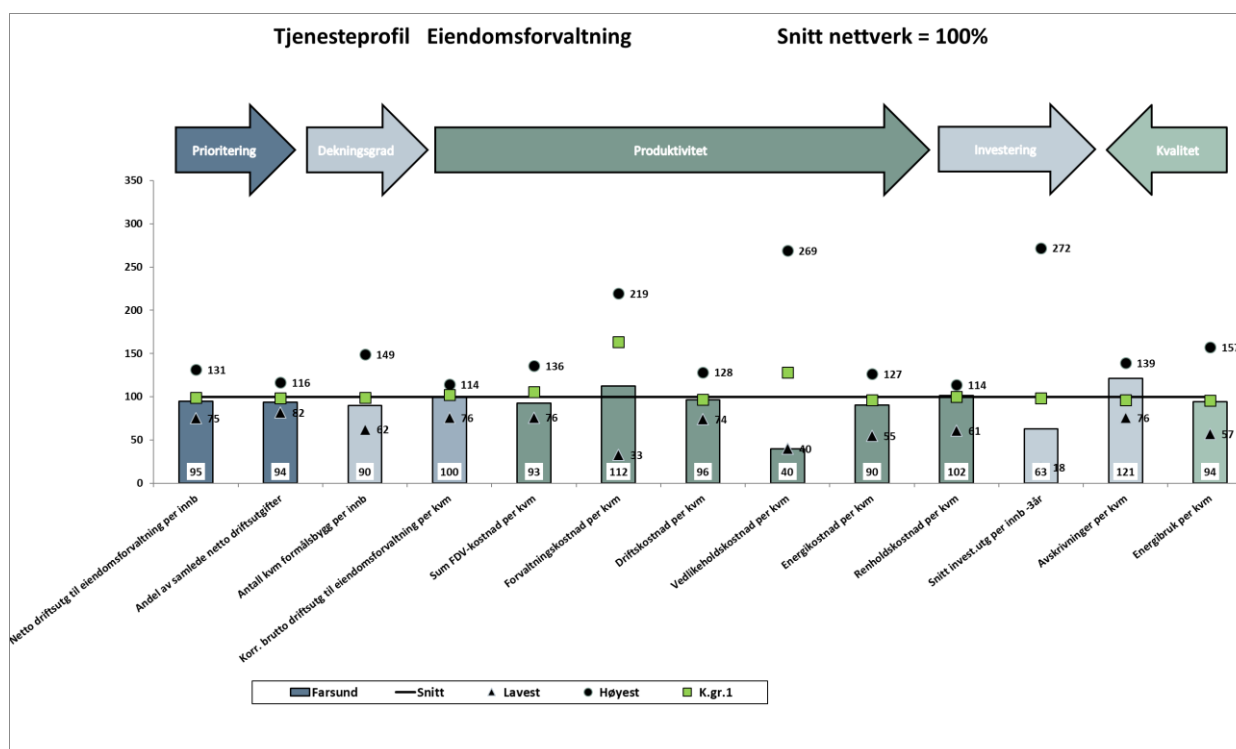
Enheten vedlikeholder, drifter og forvalter 96 315m² (2021) bygningsmasse (bygninger tilhørende vann og avløp er ikke medregnet).

Bygningsmasse

Av den totale bygningsmassen utgjør formålsbygg (skole, barnehage, institusjon, kulturbygg etc.) 51472m². Flipside 2400m² er leid lokale og arealet er inkludert i summeringen for formålsbygg ovenfor. I tillegg leier kommunen til sammen 1273m² fordelt på lokaler til helsestasjonen på Amfi Farsund og deler av NAV bygget.

Styringsindikator	Farsund	Snitt i nettverk	Lavest verdi i nettverk	Høyest verdi i nettverk
Prioritering				
Netto driftsutgifter til kommunal eiendomsforvaltning per innbygger	5 541	5 859	4 397	7 685
Netto driftsutgifter til kommunal eiendomsforvaltning, i prosent av samlede netto driftsutgifter	8,4	8,9	7,3	10,4
Dekningsgrad				
Samlet areal på formålsbyggene i kvadratmeter per innbygger	5,4	6,0	3,7	8,9
Produktivitet				
Korrigerte brutto driftsutgifter til kommunal eiendomsforvaltning per kvm (BTA)	1 082	1 086	821	1 240
Korrigert brutto driftsutgifter til kommunal forvaltning av eiendommer per kvm (BTA)	74	66	22	144
Utgifter til vedlikeholdsaktiviteter i kommunal eiendomsforvaltning per kvm (BTA)	26	65	26	176
Utgifter til driftsaktiviteter i kommunal eiendomsforvaltning per kvm (BTA)	555	577	427	740
Herav Energikostnader for kommunal eiendomsforvaltning per kvm (BTA)	120	133	73	168
Herav Renholdskostnad per kvm (BTA)	165	163	99	185
Sum FDV per kvm (BTA)	655	708	538	962
Investering				
Snitt investeringsutgift per innbygger siste 3 år	3 858	7 004	1 053	20 803
Avskrivninger for kommunal eiendomsforvaltning per kvm eide bygg	446	369	278	512
Kvalitet				
Energibruk per kvm (BTA)	126	134	76	210

Energi

Energiforbruk 2020-2021 for formålsbygg

	2020	2021
• Elektrisk kraft	3.154.269 kwh	2.607.128 kwh
• Bioenergi (flisfyring)	3.177.040 kwh	3.554.772 kwh
• Fyringsolje	0 kWh	0 kWh

Samlet reduksjon av energiforbruk fra 2019-2020 var 113.274 kwh. Samlet reduksjon av energiforbruk fra 2020-2021 var 169.409 kwh.

Byggeprosjekter

I 2021 har vi gjennomført flere prosjekter. De største prosjektene i 2021 har vært utbygging Farsund Barneskole og forprosjektering for utbygging av Vanse skole. Enheten har i tillegg hatt prosjektledelse for prosjekter i andre enheter og gjennomført anskaffelsesprosesser.

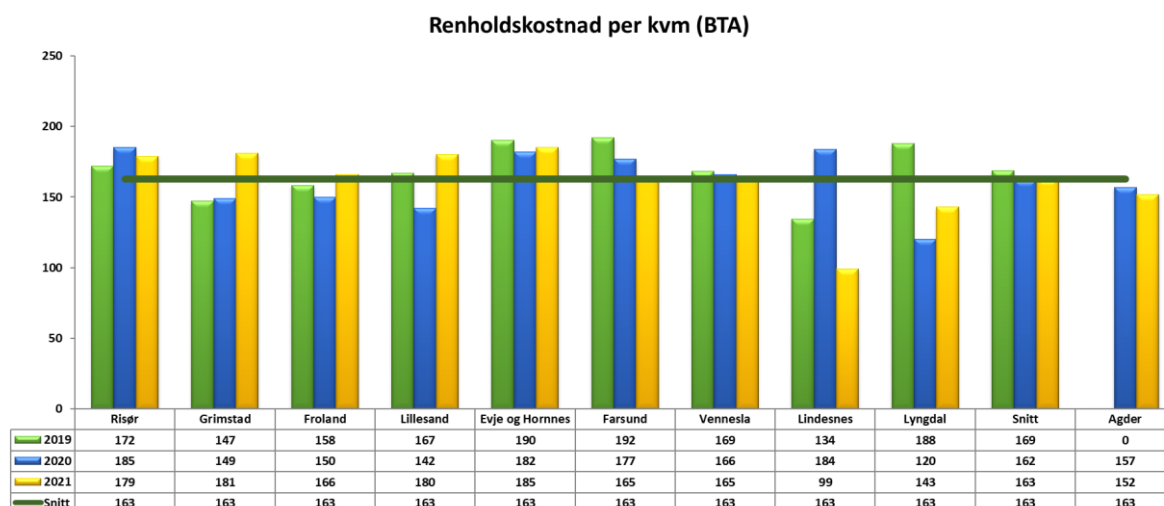
Eiendom

Farsund kommune er en betydelig eier av grunneiendommer og spredte parseller. Disse ble i sin tid ofte anskaffet for gjennomføring av kommunale planer som f.eks. formålsbygg, boligbygging, næringsutvikling, sentrumsutvikling, fremføring av vei, vann og kloakk mv. Kommunen eier også div. bebygde eiendommer.

Kommunen avhender ofte eiendommer til private aktører når behovet vurderes å ikke lenger være tilstede. I fjor (2021) ble det avhendet eiendommer for samlet kr. 3.859.596 som er både tomter, spredte parseller og boliger.

Renhold

Det jobbes kontinuerlig med forbedringer og effektivisering i avdelingen.

45 - Landbruk

Enheten har ansvar for kommunens landbruks-/natur- og vilt-forvaltning. I tillegg til myndighetsoppgavene etter særlovene i landbruket, forvalter enheten de statlige tilskuddsordningene til landbruksnæringen. Målet er å tilrettelegge for en optimal og bærekraftig bruk av produktive arealer til jordbruk, skogbruk og natur-/kulturlandskaps-kvaliteter. Forvaltning av kommunale landbrukseiendommer inngår i våre oppgaver. Oppgavene er fordelt på 4 medarbeidere med 3,4 årsverk:

- Jordbrukssjef: Jord-/konesjonslov, forskriftssaker innen jordbruket, saksbehandler for utvalg for landbruk, næringsutvikling/søknader til Innovasjon Norge, statlige tilskuddsordninger til kulturlandskap/drenering/tiltak i beiteområder, m.m.
- Saksbehandler jordbruk: Statlige tilskuddsordninger for jordbruksproduksjon, sykdoms- og ferie/fritids- avløsning og regionalt miljøprogram.
- Skogbrukssjef: Skogbruksloven og viltloven, sekretær for viltnemnda, Tilskudd til nærings- og miljø-tiltak i skogbruket. Daglig ansvar for viltforvaltningen. Enhetsleder.
- Naturforvalter: Utvalgt kulturlandskap – Vest Lista (UKL). Statlig finansierte natur-/miljø-prosjekter. Ivareta og eksponere naturressurser for innbyggere og besøkende.

Tabellen under viser at enheten i 2021 forvaltet statlig overføringer på over kr. 58 millioner til landbruksnæringen, miljø- og landskaps-tiltak.

Formål	Stats-/fylkeskommunale tilskudd i 1000-kr.	
	2021	2020
Produksjonstilskudd/avløsertilskudd- ferie/fritid	51938	45890
Sykdomsavløsning	444	345
Regionalt miljøprogram (RMP)	2609	2363
Spesielle miljøtiltak i landbruket (SMIL)	395	400
Drenerings- og beite-tilskudd	490	430
Utvalgt kulturlandskap Vest Lista (UKL)	850	880
Regional veterinærvaktordning	912	956
Nærings- og miljøtiltak i skogbruket (NMSK)	350	500
Fremmedartsbekjempelse	155	120
Vannområdekoordinator Lygna	500	400
Sjøppelrydding verneområdene, strandtorn, eik, m.m.	625	110
Flomsikring, sjøørret	0	460
Sum statlige/fylkeskommunale midler i året	58768	52854

Status og utfordringer

Teknisk drift: Vi har over flere år investert i effektive maskiner og utstyr, og har i dag en moderne og effektiv maskinpark for våre driftsoppgaver.

I sommerhalvåret tar drift og skjøtsel av parker, torv og veier mye av kapasiteten til enheten.

Teknisk drift har de siste årene innført bruk av digitale systemer for registrering og kontroll over våre driftsanlegg, avvik og hendelser. På bakgrunn av registrerte hendelser og kostnader, blir våre drifts- og investeringsbeslutninger justert og prioritert gjennom året.

Den generelle utfordringer for enheten er økte priser på materiell og kjøpte eksterne tjenester.

For vann og avløp er det spesielt økende rente som gir økende kostnader for tjenesten. Siden vann og avløp driftes etter selvkostprinsippet, vil renteøkningene gi økte kostnader for disse tjenestene i kommunen.

Teknisk forvaltning: Avdelingen har for tiden relativt kort saksbehandlingstid innenfor byggesak og oppmålingssaker, og saksbehandlingstid innenfor lovens frister på plansaker.

Avdelingens inntekter er dels konjunkturavhengig ut fra aktivitetsnivå innen byggebransjen, og vil følgelig kunne variere. Saksbehandlingstid utover lovens krav vil medføre gebyrbortfall. Avdelingen er med nåværende bemanning i stand til å håndtere behandling av innkomne saker innenfor lovens frister ut fra det aktivitetsnivå som er i byggebransjen.

Avdelingens utgifter er stort sett sammensatt av utgifter til brannvesenet sør for forebygging og beredskap, utbetalinger til konsulenter for tjenester etter matrikkelloven og lønnsutgifter. Utbetalinger til konsulenter etter matrikkelloven er proporsjonalt med oppdragsmengden. Utgifter til brannvesenet sør følger vedtatt budsjett for IKS selskapet. Utfordringene i forhold til økonomi er følgelig i det vesentlige bemanningsnivå sett i forhold til konjunkturavhengige gebyrinntekter.

Bygg og eiendom: Den største utfordringen for drift av bygg og eiendom er de høye strøm- og energiprisene. Kostnadene for energi har i 2022 vært meget høye og prognosene for 2023 viser at dette vil vedvare. Kommunen benytter seg av Offentlig fellesinnkjøp på Agder (OFA) -avtalen med Ishavskraft. Avtalen gir langsiktige og mer stabile strømpriser enn spotpris-avtaler.

De 10 siste årene har vi redusert energiforbruket pr m² med 32% (kjøpt energi), og vi jobber videre med å redusere energiforbruket i våre bygg. Ytterligere nye kutt i energibruken vil kunne gi utslag i komfort, tilbud og åpningstider på våre bygg og eiendommer, om de blir gjennomført.

Utover energiprisene, har de høye materialprisene/prisstigning gitt utfordringer de siste årene. Så enheten har ett sterkt fokus på å forvalte de avsatte midlene/ pengene på best mulig måte, slik kommunens samlede eiendomsverdi ikke forringes og fremstår for brukerne og innbyggerne som velholdte. (Kostnaden for drift og vedlikehold ligger under snitt i henhold til KOSTRA-tall/sammenlignbare kommuner).

Landbruk: Enhetens drift og bemanning er stabil, trass i noen utfordringer i 2021 som følge av pandemien.

Av utfordringer er det særlig administrasjonen av det nasjonale prosjektet; Utvalgt kulturlandskap - Vest-Lista, som krever ekstra ressurser, ca. 0,25 årsverk. Det fulgte ingen kompensasjon med da oppgaven ble overført fra Statsforvalteren i 2020. Denne ressursbruken utløser imidlertid betydelig statlige midler til kulturlandskapsskjøtsel som grunneierne og, ikke minst, allmennheten/turister nyter godt av på Vest-Lista.

Naturforvalteren har vært engasjert av fylkeskommunen som regional vannområdekoordinator (Lygna/Åna-Sira) i 30 %-stilling i 2 år. Engasjementet opphørte 1.mars i år og enheten mister da lønnskompensasjonen fra fylkeskommunen. Med naturforvalter i opprinnelig normert stilling (50%) stiller kommunen sterkere for å håndtere naturmiljøet og utfordringer med endret klima, fremmedartskontroll og tilrettelegging for naturoplevelser.

Prosjekt skogbruksplan er ferdigstilt i 2022, - ett år før planlagt. Det er lagt ned betydelig ressurser for at flest mulig skogeiere i kommunen skulle bestille en slik plan (frivillig).

Kostra-analyse - Plan, kulturminner, natur og nærmiljø

	Farsund 2020	Farsund 2021	Lyngdal	Lindesnes	Flekkefjord	Kostra- gruppe 01	Agder	Landet uten Oslo
Prioritet								
Netto driftsutgifter til kart og oppmåling per innbygger (B) *) **)	74	109	15	145	253	131	100	98

*) Inflasjonsjustert med deflator

***) Justert for utgiftsbehov

Kostra-analyse - Vann, avløp og renovasjon

	Farsund 2020	Farsund 2021	Lyngdal	Lindesnes	Flekkefjord	Kostra- gruppe 01	Agder	Landet uten Oslo
Produktivitet								
Tilknytningsgebyr vann (ekskl. mva) - høy sats (gjelder rapporteringsåret+1) (kr) *)	18 075,2	17 600,0			29 600,0	5 083,5	1 888,0	4 144,1
Tilknytningsgebyr vann (ekskl. mva) - lav sats (gjelder rapporteringsåret+1) (kr) *)	9 037,6	8 800,0			14 800,0	1 842,0	944,0	1 366,5
Årsgebyr for avløpstjenesten - ekskl. mva. (kr) *)	4 046	3 940	2 963	4 591	3 885	4 761	5 375	4 435
Årsgebyr for vannforsyning - ekskl. mva. (gjelder rapporteringsåret+1) (kr) *)	3 159	3 076	2 930	2 617	1 909	3 814	3 510	4 033
Kvalitet								
Estimert gjennomsnittsalder for kommunalt spillvannnett med kjent alder (år)	36,0	37,0	38,0	29,0	44,0		33,0	34,0
Vann - Estimert gjennomsnittlig husholdningsforbruk per	244	214	203	198	369		212	180

Budsjett 2023, økonomiplan 2023-2026

	Farsund 2020	Farsund 2021	Lyngdal	Lindesnes	Flekkefjord	Kostra- gruppe 01	Agder	Landet uten Oslo
tilknyttet innbygger (l/pers/døgn)								
Vann - Estimert vannlekkasje per meter kommunal ledning per år (m3/m/år) (B)	1,4	1,2	3,3	1,5	7,8	2,0	3,4	3,7
Grunnlagsdata (Nivå 3)								
Gebysats per m3 vann ved målt forbruk - ekskl.mva (kr/m3) (kr) *)	8,0	7,8	12,8	9,6	8,3	14,1	11,1	14,3
Gebysats ved målt forbruk avløp, ekskl mva (kr) *)	16,0	15,6	13,6	21,5	19,2	20,0	18,1	16,9
Tilknytningsgebyr (ekskl. mva) avløp - høy sats (gjelder rapporteringsåret +1) (kr) *)	18 075,2	17 600,0			29 600,0	6 727,0	1 888,0	5 606,6
Tilknytningsgebyr (ekskl. mva) avløp - lav sats (gjelder rapporteringsåret +1) (kr) *)	9 037,6	8 800,0			14 800,0	2 601,9	944,0	1 812,1

*) Inflasjonsjustert med deflator

Kostra-analyse - Samferdsel

	Farsund 2020	Farsund 2021	Lyngdal	Lindesnes	Flekkefjord	Kostra- gruppe 01	Agder	Landet uten Oslo
Produktivitet								
Brutto driftsutgifter ekskl. avskrivninger i kr pr. km kommunal vei og gate (B) *)	60 069	49 165	49 934	83 318	101 213	73 757	113 983	107 360
Brutto driftsutgifter i kr pr. km kommunal vei og gate (B) *)	97 506	89 753	77 239	128 523	141 262	125 023	179 707	182 969
Dekningsgrad								
Antall parkeringsplasser skiltet for forflytningshemmede pr. 10 000 innb (B)	58	58	44	32	42	35	25	18

*) Inflasjonsjustert med deflator

Oppfølging av kommuneplans samfunnsdel

Levekår- det gode liv i Farsund

Måltabell

Hovedmål

En kommune i vekst
med gode levekår,
trygge oppvekstvilkår,
mangfold og god
livskvalitet for alle.

Delmål

L1: Farsund er en mangfoldig og inkluderende kommune

L3 : Farsund er en positiv tilflytningskommune, særlig for unge mennesker
og barnefamilier

L5 : Farsund kommune har trygge oppvekstvilkår med et godt
barnehagetilbud og en god skole for alle

L7 : Farsund er ledende i Agder på naturforvaltning og omstilling til
lavutslippssamfunnet

L1: Farsund er en mangfoldig og inkluderende kommune

Strategier (slik skal vi nå målene): 1 Forebygge utenforskap gjennom aktiv inkludering og innbyggermedvirkning 2 Sikre god tverrfaglig innsats for bedre folkehelse og likestilling 3 Tilrettelegge for høyest mulig deltakelse i arbeidslivet 4 Sikre god fysisk tilrettelegging for alle 5 Legge til rette for gode og varierte botilbud

L3 : Farsund er en positiv tilflytningskommune, særlig for unge mennesker og barnefamilier

Strategier (slik skal vi nå målene) : 1 Samarbeide om god tilgjengelighet (vei, kollektivtransport og digitalt) 2 Samarbeide om trygghet i hverdagen (sykehustilbud, politi mm) 3 Bidra til gode utdanningstilbud også ut over videregående skole 4 Utvikle kommunens sentra – med grønne lommer, gode møteplasser, handel og kulturtilbud, fritidstilbud tilrettelagt for miljøvennlig transport 5 Tilrettelegge for bærekraftige løsninger i areal- og boligplanleggingen 6 Bruke natur og kulturverdier som grunnlag for utvikling av attraksjoner for fastboende og besøkende 7 Tilrettelegge attraktive tomte og boligtilbud basert på kommunens fortrinn

L5 : Farsund kommune har trygge oppvekstvilkår med et godt barnehagetilbud og en god skole for alle

Strategier som bearbeides i ny oppvekstplan (skole og barnehage): 1 Skape et godt læringsmiljø 2 Lære grunnleggende ferdigheter 3 Utvikle god skole- og barnehageledelse 4 Fremme folkehelse Øvrige strategier for å nå målene: 5 Fremme 0-toleranse for mobbing herunder skjult og digital mobbing 6 Sikre trygge ferdsel for barn og unge 7 Sikre full barnehagedekning 8 Bidra til rusforebyggende arbeid (MOT mv) 9 Styrke holdningsskapende arbeid i hele samfunnet 10 Prioritere tidlig innsats gjennom forebygging 11 Motvirke frafall i skole gjennom gode overganger, tidlig innsats og bedre tverrfaglig samarbeid 12 Styrke kvaliteten og innholdet i SFO 13 Styrke dialogen og forventningsavklaringene mellom skole og hjem 14 Sikre tilgang på nok lærlingeplasser

L7 : Farsund er ledende i Agder på naturforvaltning og omstilling til lavutslippssamfunnet

Strategier (slik skal vi nå målene): 1 Legge vekt på bærekraftige løsninger og synliggjøre miljøkonsekvenser i alle sammenhenger 2 Samarbeide med regionen og fylket om omstilling til lavutslippssamfunnet

Næringskommunen – fristende og nyskapende

Måltabell

Hovedmål	Delmål
Et næringsliv som tilbyr fremtidsrettede og inkluderende arbeidsplasser.	N1: Kommunen har gode og forutsigbare rammebetingelser for videreutvikling av eksisterende og etablering av ny næringsvirksomhet.
	N2: Farsund er fylkets største jordbrukskommune, med et bærekraftig og innovativt landbruk
	N3: Farsund er ledende innen blå vekst
	N4: Farsund utvikler bærekraftige næringer basert på sine rike natur- og kulturverdier

N1: Kommunen har gode og forutsigbare rammebetingelser for videreutvikling av eksisterende og etablering av ny næringsvirksomhet.

Strategier (slik skal vi nå målene): 1. Sikre en oppdatert og fremtidsrettet næringsplan, planavklarte næringsarealer og byggeklare næringstomter 3. Sikre god infrastruktur på land og sjø (farled) 4. Videreutvikle konkurransedyktige havner med effektiv havnedrift 5. Støtte opp under arbeidet for en operativ lufthavn 6. Tilrettelegge for en attraktiv bokommune 7. Videreutvikle en utadrettet og fremoverlent kommuneorganisasjon 8. Legge til rette for omstilling og nyetableringer i bysentrum

N2: Farsund er fylkets største jordbrukskommune, med et bærekraftig og innovativt landbruk

Strategier (slik skal vi nå målene): 1. Sikre en bærekraftig forvaltning av dyrka mark 2. Utnytte landets gunstigste klima for allsidig skogproduksjon 3. Markedsføre kommunens posisjon som fylkets største jordbrukskommune 4. Tilrettelegge for bruk av kulturlandskapet som ressurs for opplevelse, reiseliv og landbruk 5. Stimulere til produksjon og bruk av kortreist mat 6. Profilering og aktiv søking etter nye etableringer

N3: Farsund er ledende innen blå vekst

Budsjett 2023, økonomiplan 2023-2026

Strategier (slik skal vi nå målene): 2. Tilrettelegge for videreutvikling av eksisterende virksomheter og etableringer innenfor akvakultur både på land og i sjø 3. Tilrettelegge for et tett samarbeid med utdanningsinstitusjoner

N4: Farsund utvikler bærekraftige næringer basert på sine rike natur- og kulturverdier

Strategier (slik skal vi nå målene): 1. En god dialog med regional og nasjonal forvaltning om sambruk av verneområdene 2. Samarbeide med ulike næringer om opplevelsesbaserte reiselivsprodukter 3. Samarbeide om felles regionale besøksstrategier som skal gi best mulig opplevelser i kommune og region

Kommunens organisasjon og virksomhet

Måltabell

Hovedmål

Delmål

Hovedmål	Delmål
Et omdømme som fremmer kommunens attraktivitet og konkurransevne	Farsund kommune er en attraktiv arbeidsgiver med et felles verdigrunnlag og et anerkjent kompetansemiljø.

Farsund kommune er en attraktiv arbeidsgiver med et felles verdigrunnlag og et anerkjent kompetansemiljø.

Strategier (slike skal vi nå målene): • Prioritere systematisk lederutvikling og felles lederkriterier for å sikre tjenester av god kvalitet • Økt innsats for å fremme heltidskultur med mål om økt likestilling og bedre folkehelse • Revidere virksomhetens etiske retningslinjer for å synliggjøre organisasjonens verdigrunnlag • Videreutvikle organisasjonens endringskompetanse

Oppdrag

Oppdrag	Delmål	Strategi	Beskrivelse	Frist	Status
T-1: Tilrettelegge nye lavterskeltilbud	L1: Farsund er en mangfoldig og inkluderende kommune	Forebygge utenforskap gjennom aktiv inkludering og innbyggermedvirkning.	Fokus på utvikling av nærtuområdene og møteplasser, bla. Mosvoldtjern -2023 Utvikling av lekeplasser i sentrumsområdene 2021-2022	31.12. 2023	Iht. plan
T-10: Tilrettelegging for tilstrekkelig parkering i gåavstand	N1: Kommunen har gode og forutsigbare rammebetingelser for videreutvikling av eksisterende og etablering av ny næringsvirksomhet.	Legge til rette for omstilling og nyetableringer i bysentrum	Utbygging av nye parkeringsplasser i Farsund sentrum. Kommunen har gått til innkjøp av Storgaten 19 for å etablere offentlige parkeringsplasser.	31.12. 2024	Forsinket
T-11: Sentrumsnært fortetting	L3 : Farsund er en positiv tilflytningskommune, særlig for unge mennesker og barnefamilier	Tilrettelegge for bærekraftige løsninger i areal- og boligplanleggingen	Reguleringsplan boligfortetting Farsund sentrum (Nytorget). Opsjonsavtale inngått med Hellvik Hus Flekkefjord Eiendomsutvikling AS 17.02.2022.	31.12. 2022	Forsinket Iht. plan
T-13: Utbygging av Kjørestad	L3 : Farsund er en positiv tilflytningskommune, særlig for unge mennesker og barnefamilier	Tilrettelegge attraktive tomte- og boligtilbud basert på kommunens fortrinn	Salg av eiendommen innen 18 måneder etter vedtakelse av ny reguleringsplan, jf . opsjonsavtale inngått med Hellvik Hus Flekkefjord	31.12. 2024	Iht. plan

Budsjett 2023, økonomiplan 2023-2026

Oppdrag	Delmål	Strategi	Beskrivelse	Frist	Status
			Eiendomsutvikling AS 17.02.2022.		
T-16: Dreneringstiltak	N2: Farsund er fylkets største jordbrukskommune, med et bærekraftig og innovativt landbruk	Sikre en bærekraftig forvaltning av dyrka mark		31.12. 2024	Iht. plan
T-17: Tiltak for å hindre uttørking / flom / avrenning	N2: Farsund er fylkets største jordbrukskommune, med et bærekraftig og innovativt landbruk	Sikre en bærekraftig forvaltning av dyrka mark	Informasjon og effektiv saksbehandling. Internt samarbeid landbruk-naturforvalter-teknisk	31.12. 2024	Iht. plan
T-18: Vannkvalitets-overvåking	N2: Farsund er fylkets største jordbrukskommune, med et bærekraftig og innovativt landbruk	Sikre en bærekraftig forvaltning av dyrka mark	Fokus på økt behov for drenering som miljøtiltak og utnyttelse av statlig tilskuddsordning.	31.12. 2024	Iht. plan
T-2: Fysisk tilrettelegging: - Vita Velo - Utvalgt kulturlandskap (UKL) -Vest Lista	L1: Farsund er en mangfoldig og inkluderende kommune	Sikre god fysisk tilrettelegging for alle	Fase 1: Lista fyr – Varnes fyr Fase 2: Lomsesanden – Nesheim 6. Lomsesanden – Alcoa Miljøpark Fase 3: Lista fyr – Nesheim	31.12. 2024 Ferdig 31.12. 2024	Iht. plan
T-20: Bygge flere skogsveier	N2: Farsund er fylkets største jordbrukskommune, med et bærekraftig og innovativt landbruk	Utnytte landets gunstige klima for allsidig skogproduksjon	Regionalt prosjekt (Lyngdal, Hægebostad, Flekkefjord og Farsund) for utarbeiding av planer for den enkelte eiendom og skogressursoversikt.	31.12. 2022	Ferdig
T-21: Revidere skogsressursoversikt	N2: Farsund er fylkets største jordbrukskommune, med et bærekraftig og innovativt landbruk	Utnytte landets gunstige klima for allsidig skogproduksjon	Regionalt prosjekt (Lyngdal, Hægebostad, Flekkefjord og Farsund) for utarbeiding av planer for den enkelte eiendom og skogressursoversikt.	31.12. 2022	Ferdig
T-23: Møte økt etterspørsel etter bioenergi	N2: Farsund er fylkets største jordbrukskommune, med et bærekraftig og innovativt landbruk	Utnytte landets gunstige klima for allsidig skogproduksjon	I samarbeid med næringen informere og tilrettelegge for lønnsom lauvtreddrift.	31.12. 2024	Iht. plan
T-24: Planting for å øke karbonfangsten	N2: Farsund er fylkets største jordbrukskommune, med et bærekraftig og innovativt landbruk	Utnytte landets gunstige klima for allsidig skogproduksjon	Sørge for at alle hogstflater blir replantet og etablering av klimaskogprosjekter.	31.12. 2024	Iht. plan

Budsjett 2023, økonomiplan 2023-2026

Oppdrag	Delmål	Strategi	Beskrivelse	Frist	Status
T-27: Samarbeid om tilrettelegging i kulturlandskapetT-27: Samarbeid om tilrettelegging i kulturlandskapet	N2: Farsund er fylkets største jordbrukskommune, med et bærekraftig og innovativt landbruk	Tilrettelegge for bruk av kulturlandskap som ressurs for opplevelse, reiseliv og landbruk	Kontakt med grunneiere og samordne kommunale prosjekter og planer. Sekretariat for UKL–Vest Lista	31.12. 2024	Iht. plan
T-28: Markedsføre lokalprodusenter / synliggjøre næringenT-28: Markedsføre lokalprodusenter / synliggjøre næringen	N2: Farsund er fylkets største jordbrukskommune, med et bærekraftig og innovativt landbruk	Stimulere til produksjon og bruk av kortreist mat	Eksponeere næringen med omtale av bøndenes hverdag og gårdsdrift i media og sosiale plattformer.	31.12. 2024	Iht. plan
T-3: Universell tilrettelegging i sentrumsområdene	L1: Farsund er en mangfoldig og inkluderende kommune	Sikre god fysisk tilrettelegging for alle	Universell tilrettelegging ligger til grunn i alle nye tiltak som gjennomføres	31.12. 2024	Iht. plan
T-30: Faste adm. møter med Fylkesmannens miljøvernavdeling og Nasjonal besøkssenter våtmark.	N4: Farsund utvikler bærekraftige næringer basert på sine rike natur- og kulturverdier	En god dialog med regional og nasjonal forvaltning om sambruk av verneområdene	Naturforvalteren integreres i prosessene.	31.12. 2024	Iht. plan
T-32: Tilrettelegging sambruk av verneområdene	N4: Farsund utvikler bærekraftige næringer basert på sine rike natur- og kulturverdier	Samarbeide med ulike næringer om opplevelsesbaserte reiselivsprodukter	Kommunen jobber som bindeledd mot Fylkesmannen der grunneiere og andre ønsker aktivitet i verneområdene.	31.12. 2024	Iht. plan
T-36: Oppfølging av næringsplanen Havbrukerforum	N1: Kommunen har gode og forutsigbare rammebetingelser for videreutvikling av eksisterende og etablering av ny næringsvirksomhet.	Videreutvikle konkurransedyktige havner med effektiv havnedrift	Ble etablert i 2016. Består av havnefogd, Leder FFS, leder Farsund Chartering, leder Asco, leder Einar Øgrey og ordfører	31.12. 2024	Iht. plan
T-4: Gode sammenhengende forbindelser for gående og syklende for alle	L1: Farsund er en mangfoldig og inkluderende kommune	Sikre god fysisk tilrettelegging for alle	Fokus i sykkelkommunesamarbeid: 1 Ny forbindelse Ulgjell – Indremyra- forsinket etter at det ikke er oppnådd avtale med grunneiere - Forsinket 2 Sykkelparkering Eilert Sundt- Ferdig Oppgradering av trappegater/viktige snarveier (forskjønning/tilrettelegging, lys og skilt) - Under arbeid	31.12. 2024	
T-5: Senterutvikling	L3 : Farsund er en positiv tilflytningskommune, særlig for unge mennesker og barnefamilier	Utvikle kommunens sentra - med grønne lommer, gode møteplasser, handel og kulturtilbud,	Videre arbeid med gjennomføring av gatebruksplan/Farsund sentrum gjelder gatenettet	31.12. 2022	Ferdig

Budsjett 2023, økonomiplan 2023-2026

Oppdrag	Delmål	Strategi	Beskrivelse	Frist	Status
		fritidstilbud tilrettelagt for miljøvennlig transport	rundt nye Eilert Sundt og omfatter: <ul style="list-style-type: none"> • Strandgaten - • Theis Lundegaards gate - • Inger Sundts gate - <p>Jansens plan</p>		
T-6 Trygg ferdsel: Oppfølging av trafikksikkerhetsplanen	L5 : Farsund kommune har trygge oppvekstvilkår med et godt barnehagetilbud og en god skole for alle	Sikre trygg ferdsel for barn og unge	Oppfølging ligger kontinuerlig i alle enheter, i form av sjekklister og prioriteringslister Nytt tiltak: Sertifisering til Trafikksikker kommune Samarbeid med fylkeskommunen	31.12. 2024	Iht. plan
T-7 Ferdigstillelse av Røssevika næringsområde	N1: Kommunen har gode og forutsigbare rammebetingelser for videreutvikling av eksisterende og etablering av ny næringsvirksomhet.	Sikre en oppdatert og fremtidsrettet næringsplan, planavklarte næringsarealer og byggeklare næringsstomter	Arbeidet pågår. Forventes ferdigstilt i 2022.	31.12. 2022	Iht. plan
T-9: Fjerne unødig parkering i sentrum	N1: Kommunen har gode og forutsigbare rammebetingelser for videreutvikling av eksisterende og etablering av ny næringsvirksomhet.	Legge til rette for omstilling og nyetableringer i bysentrum	Utarbeidelse og håndheving av skiltplan for sentrum – skiltplan godkjent 2021.	31.12. 2022	Ferdig

Interkommunale samarbeid og selvkostområder

PPT Lister

Sammendrag budsjett

Budsjett er lagt i tråd med forutsetning om maks økning sammenfallende med deflator. Det er ikke lagt inn vesentlige budsjettendringer 2023, bemanningsnøkkel for budsjett 2022 er videreført til budsjett 2023.

Om enheten

Lister PPT er en interkommunal tjeneste som utfører lovpålagte oppgaver etter opplæringslovens § 5-6 og barnehagelovens § 33 for deltakerkommunene Farsund (vertskommune), Flekkefjord (går ut av samarbeidet 01.01.24), Hægebostad, Kvinesdal, Lyngdal og Sirdal. Tjenesten består av 17,05 årsverk hvorav 1,2 stilling er tilknyttet Lister Logopedtjeneste (LLT). Pr.dd. har tjenesten 684 aktive klienter (42 flere enn sist), 164 henvist det siste året (74 flere enn sist). Det siste året har tjenesten skrevet omtrent 366 sakkyndige vurderinger (36 flere enn sist) og omtrent 298 test-rapporter (57 flere enn sist).

Status og utfordringer

Lister PPT er i en pågående OU-prosess som blant annet har omfattet en nedbemanning på to rådgiverstillinger, og bortfall av nestlederstilling (0,5st). Vi har redusert sykefraværet signifikant og er nå innenfor sektormål for oppvekst. Flekkefjord kommuner har vedtatt å avslutte samarbeidet f.o.m. 2024, noe som medfører større endringer i tjenesten, i tillegg er vi i påvente av samlokalisering som en del av OU-prosessen. Tjenesten er bedt om å ta del i TIBIR-programmet, og det er sterkt behov for en oppgaveprioritering - for å sikre balanse mellom oppgave/forventning og kapasitet. Tjenesten produserer mer enn i fjor, men dette går på bekostning av annet arbeid vi er forventet å bidra i - det er også en betydelig økt sårbarhet relatert lengre fravær ettersom opplæring av rådgiver tar lang tid (ikke aktuelt med vikar).

Lister Barnevern

Sammendrag budsjett

Lister felles har en økning i budsjett i underkant av 5% fra budsjett 2022 - 2023.

I hovedsak skyldes økningen lønnsvekst og økte utgifter i forbindelse med etableringen av Hildurs Hus hybeltiltak.

Totalbudsjettet for Farsund har en økning på 10%, som skyldes økte utgifter til ettervern og tiltak utenfor hjem.

Om enheten

Lister barnevern er en interkommunal tjeneste som består av 6 kommuner, Flekkefjord, Kvinesdal, Lyngdal, Sirdal, Hægebostad og Farsund.

Tjenesten har i underkant av 41 årsverk og er inndelt i mottak, undersøkelse, tiltak, familieteam og omsorg/ettervern. I tillegg har tjenesten enhetsleder, nestleder og merkantil.

Budsjettmessig er tjenesten delt inn i 3 hovedgrupper, drift, tiltak utenfor hjem og tiltak i hjem.

Lister barnevern har over lang tid satset på å bygge opp kompetanse i egen tjeneste for å unngå å måtte kjøpe tiltak fra private tilbydere. Som et resultat av denne satsingen har vi bla et eget miljøterapeutteam (familieteam) som jobbet tett i hjemmet i de mest alvorlige sakene.

Vi har også hatt en satsing over lengre tid ifh ettervern og har 2 ettervernkonsulenter som kun jobber med denne gruppen. I tillegg har vi 3 miljøarbeidere som jobber tett med ungdommene våre. «Hildurs Hus» er møteplassen til alle på ettervern hos oss, og der har vi faste middagstreff og andre sosiale tilstellinger. Vi har i tett samarbeid med ungdommene «våre» pusset opp 3 leiligheter som ligger i tilknytning til Hildurs Hus og som noen av våre ungdommer har flyttet inn i.

Målsettingen er å gi ungdommene best mulig komplett tiltak i egen region og unngå institusjonsplassering og kostbare private botiltak.

Status og utfordringer

Lister barnevern sender ut aktivitetsrapport til deltakerkommunene hver måned, og viser til disse for mer detaljer.

Hovedutfordringen til barneverntjenesten og Lister kommunene er oppvekstreformen som gjelder fra 01.01.22, og det å bli enige om hvilke faktiske grep den enkelte kommune/Lister bør ta ut fra føringene i reformen. Kommunen får både et større faglig og økonomisk ansvar, noe som vil bli særlig merkbart på fosterhjemsområdet. Målet med reformen er at kommunene skal styrke arbeidet med tidlig innsats og forebygging for å avdekke, forebygge og motvirke omsorgssvikt og skjevutvikling. Lister barnevern vurderer at videre satsing på arbeidet med BTI (Bedre Tverrfaglig Innsats) og PMTO/Tibir satsingen som skal rulles ut i Lister de kommende år er av avgjørende betydning for å lykkes best ifht barnevernsreformen.

Effektivisering og omstilling

Kommunestyret vedtok 09.12 21 i sak om budsjett 2022 og økonomiplan:

«Innen 31.01.22 igangsettes et administrativt prosjekt for budsjett 2023. Målsettingen er at det i forkant av budsjettkonferansen i juni 2023 fremlegges en komplett liste over konkrete effektiviseringstiltak som kan innarbeides i rådmannens forslag til økonomiplan for 2023 – 2026. Nevnte tiltak skal være ferdig utredet mht tid og kostnad (innsparing). Ved oppstart av prosjektet skal det være utarbeidet en klar milepælsplan som omfatter hele prosjektperioden fra oppstart og helt frem til rådmannen legger fram budsjettforslag høsten 2023.»

I formannskapsmøte 27.01 ba rådmannen om: «å bruke inntil kr. 250.000,- av fond for organisasjonsutvikling til ekstern kompetanse i forbindelse med innsparingsvedtak, jfr. Budsjettvedtak. Formannskapet tok dette til etterretning»

Etter anbudskonkurranse ble Telemarsksforskning valgt til å foreta utredning av mulige innsparingstiltak/ områder for innsparing. Arbeidet innbefattet samtidig en gjennomgang av vår administrative organisering. Telemarkforskning leverte i juni 2022 en rapport med forslag til organisatoriske endringer og mulige innsparingstiltak. Rapporten ble presentert på budsjettkonferansen i juni, og kan leses [her](#).

I kommunedirektørens forslag til budsjett 2023 og økonomiplan 2023 - 2026 er følgende tiltak innarbeidet:

Tiltak

Beløp i 1000 kr

Tiltak	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024	Øk.plan 2025	Øk.plan 2026	Tjenesteområde
Effektivisering som følge av sammenslåing fellestjenester og personal og administrasjon	0	-700	-700	-700	Formannskap
Innsparing innkjøp	-143	-143	-143	-143	Helse og omsorg
Innsparing innkjøp	-107	-107	-107	-107	Oppvekst og kultur
Innsparing innkjøp	-250	-250	-250	-250	Teknisk utvalg
Innsparings og omstillingskrav for årsverk	-750	-750	-750	-750	Oppvekst og kultur
Interkommunal legevakt	-4 000	-6 000	-6 000	-6 000	Helse og omsorg
Reduksjon bemanning landbrukskontor (som følge av økt digitalisering)	-175	-350	-350	-350	Teknisk utvalg
Reduksjon tilskuddsatser private barnehager som følge av effektivisering og dimensjonering av kommunale barnehager.	-500	-500	-500	-500	Oppvekst og kultur
Sammenslåing av institusjon til en enhet	-400	-400	-400	-400	Helse og omsorg
Totalsum	-6 325	-9 200	-9 200	-9 200	

Videre vil det jobbes med utredning av følgende tiltak:

Tiltak	Anslag innsparing TMF i 1000 kr	Sektor
Felles natt tjeneste	500	Helse og omsorg
Redusert kommunalt ansvar for idrettshaller og idrettsanlegg	1 500	Oppvekst og kultur
Større grad av fremmedregi(anbud) innenfor tekniske tjenester	1 000	Teknisk
Effektivisering som følge av interkommunalt samarbeid økonomifunksjon	500	Formannskap

Farsund kommune som arbeidsgiver

Organisasjon og ansatte

Farsund kommune er organisert med to administrative styringsnivå (to-nivåmodell). Kommunedirektør og kommunalsjefer (3 stk.) utgjør det strategiske toppledernivået, mens 22 selvstendige resultatenheter ledes av egne enhetsledere med ansvaret for drift (enhetsledernivået). I tillegg finnes tre ledere for interne støttefunksjoner (personal, økonomi og fellestjenester).

Farsund kommune har til sammen mer enn 800 fast ansatte. Lønn utgjør en betydelig del av kommunens driftsbudsjett, ansatte er vår viktigste ressurs i forhold til å levere kvalitativt gode tjenester til våre innbyggere. Rekruttering av medarbeidere med rett kompetanse er derfor en av de viktigste oppgavene i årene som kommer. Samtidig er det av stor betydning at man beholder og videreutvikler den kompetansen som allerede finnes i organisasjonen.

Kommunen som organisasjon er avhengig av å være dynamisk og tilpasningsdyktig for å imøtekomme endringer i rammevilkår og tjenestebehov samt kontinuerlige krav til rasjonell og effektiv drift. I sum underbygger dette kommunens behov for å til enhver tid vurdere og gjennomføre organisasjons- og bemanningsmessige tilpasninger for å effektivisere kommunens drift og redusere kostnader.

Sykefravær og arbeidsmiljø

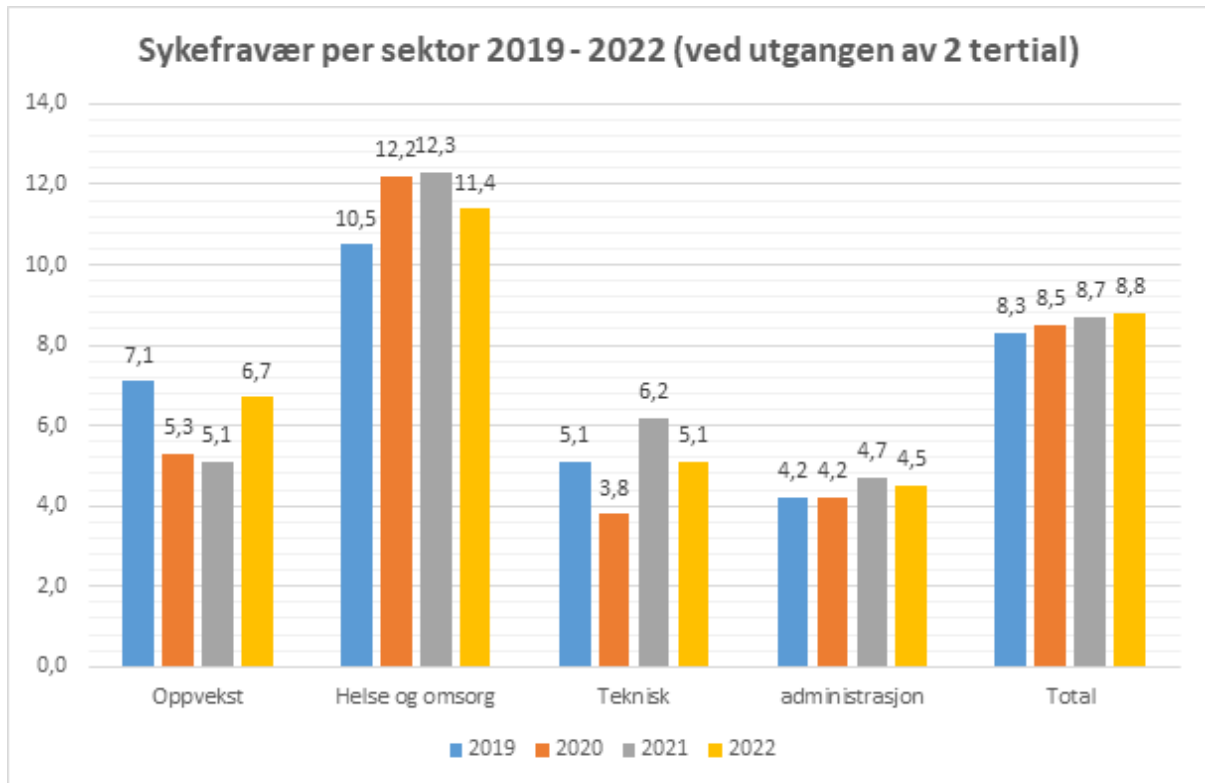
Det samlede sykefraværet i Farsund kommune ved utgangen av 2. tertial 2022 var 8,8 %, og på tilsvarende nivå som forrige år. Fraværet er noe høyere enn vedtatt målsetting på 7,5 %. Sykefravær per sektor (samlet fravær ved utgangen av 2. tertial) for perioden 2019 – 2022 fremgår av figuren nedenfor.

De siste årene har vært preget av koronapandemi med strenge smittevernregler. Dette har utvilsomt hatt en virkning på kommunens sykefravær. Figuren nedenfor viser fraværutviklingen over de siste 4 årene innen de ulike sektorene og for kommunen totalt.

Farsund kommune har som mål at sykefraværet innen utgangen av økonomiplanperioden (innen 2024) skal være redusert til 6,5 % på kommunenivå. Arbeidsmiljøutvalget vedtar årlige delmål for kommunen og sektorene, mens enhetsledere utarbeider mål (og delmål) for egen enhet.

Det ble i 2020 utført et betydelig arbeid med revidering / forbedring av kommunens samlede HMS system. HMS håndbok med samtlige tilhørende rutiner, prosedyrer, skjema og maler har blitt gjennomgått. I tillegg har det blitt utarbeidet nye rutiner der det har blitt identifisert et behov for slike. Det er også utarbeidet en egen tiltaksplan med mål om økt nærvær. Tiltaksplanen er et resultat av et arbeid med betydelig medarbeiderinvolvering gjennom ordningen med tillitsvalgte, verneombud om ledere på ulike nivå.

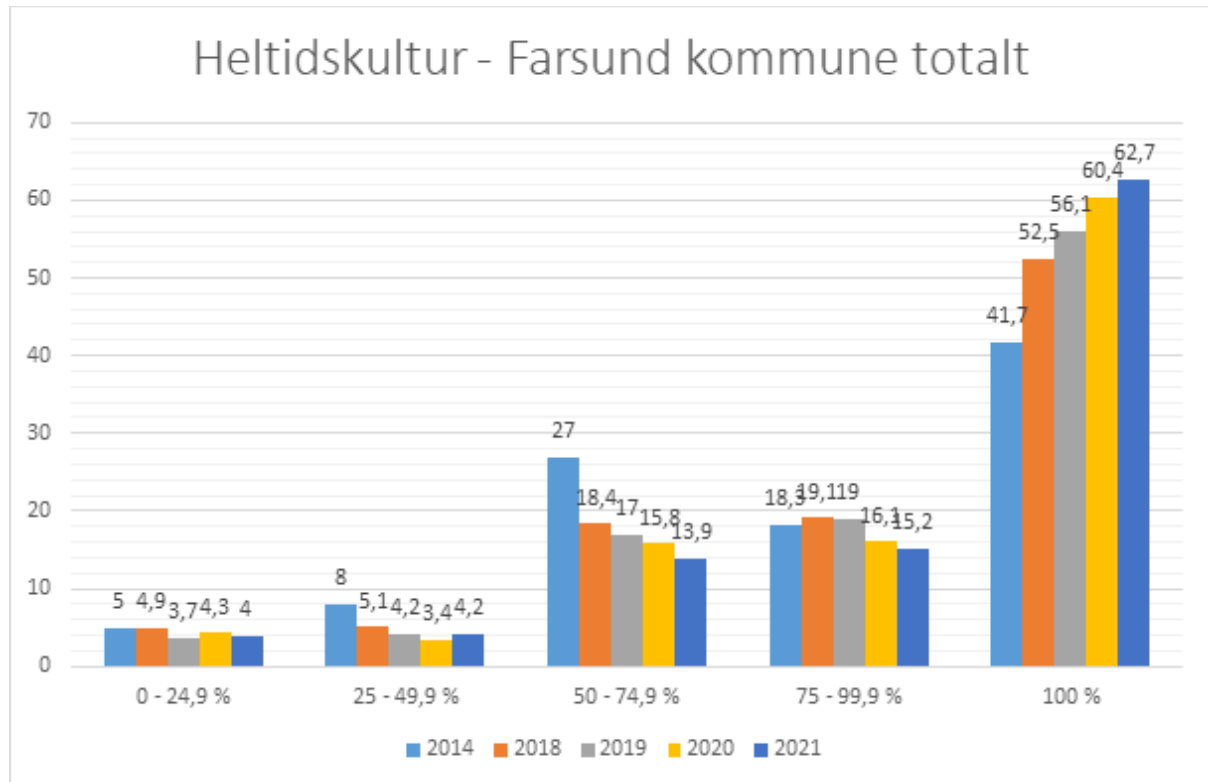
Det ble i 2020 gjennomført en medarbeiderundersøkelse for ansatte i Farsund kommune (10-faktor medarbeiderundersøkelse). Tilsvarende undersøkelse ble gjennomført i 2016 og skal etter planen gjennomføres på ny i 2023. Resultatene fra undersøkelsen viser at Farsund kommune scorer på nivå, eller over nivå for landsgjennomsnittet på alle områder. Undersøkelsen har blitt, og blir brukt som grunnlag for utviklings- og forbedringsprosesser ved hver enkelt enhet.

Tabellen under gir en oversikt over resultatene i 10 – faktor medarbeiderundersøkelse i 2016 og 2020 (skala 1-5 hvor 5 er best).

Nr	Faktor	2016 (landet)	2020 (landet)
Faktor 1	Oppgavemotivasjon	4,3 (4,3)	4,3 (4,2)
Faktor 2	Mestringstro	4,3 (4,3)	4,4 (4,3)
Faktor 3	Selvstendighet	4,2 (4,2)	4,3 (4,2)
Faktor 4	Bruk av kompetanse	4,2 (4,2)	4,2 (4,2)
Faktor 5	Mestringsorientert ledelse	3,9 (3,9)	3,9 (3,9)
Faktor 6	Rolleklarhet	4,3 (4,3)	4,3 (4,2)
Faktor 7	Relevant kompetanseutvikling	3,7 (3,7)	3,7 (3,7)
Faktor 8	Fleksibilitetsvilje	4,5 (4,5)	4,5 (4,4)
Faktor 9	Mestringsklima	4,0 (4,1)	4,1 (4,1)
Faktor 10	Nytteorientert motivasjon	4,7 (4,7)	4,7 (4,6)

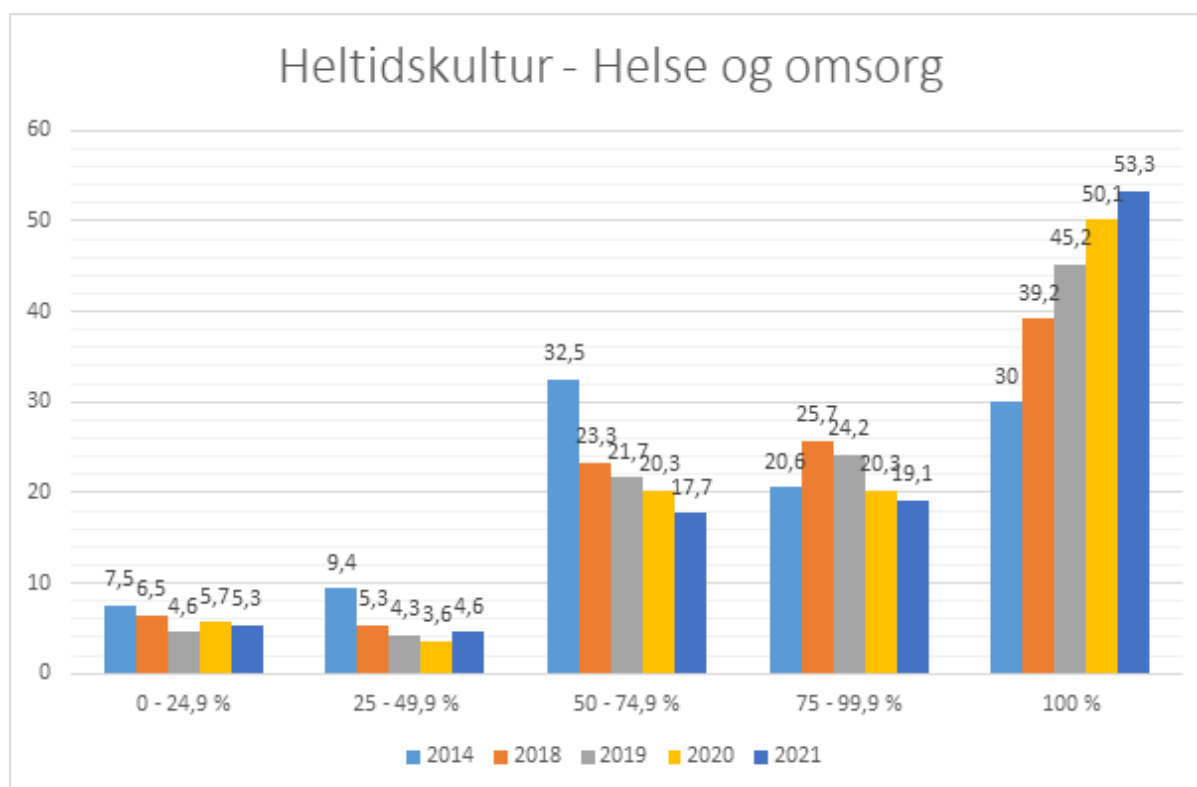
Heltidskultur

Farsund kommune har et stort fokus på heltidskultur. Andelen heltidsansatte har økt betydelig de senere årene og lå ved inngangen til 2022 på 62,7 % slik figuren nedenfor viser. Andelen heltidsansatte har økt med mer enn 50 % i Farsund kommune fra 2014 til i dag.

Ettersom deltidsproblematikken er størst innenfor helsesektoren, så er det der fokuset har vært størst til nå. Vi har bl.a. innført kalenderturnus (årsturnus) innen døgnbaserte tjenester i helse og omsorg, noe som regnes som et godt verktøy for å sikre en forsvarlig drift, og samtidig gi økte muligheter for heltid.

Figuren nedenfor viser at andelen heltidsansatte innen helse og omsorg samlet nå er 53,3 %. Aller størst økning finnes likevel innenfor enheter med døgnkontinuerlig drift (turnus). Andelen heltidsansatte turnus arbeidende har økt med om lag 90 % på 7 år.

Innenfor andre sektorer er deltidsproblematikken noe mindre. Minst er utfordringen innenfor administrasjonen, mens den i teknisk sektor har vært størst innenfor renholdstjenesten. Renholdstjenesten har imidlertid arbeidet aktivt for heltidskultur i flere år, med svært gode resultater. Andelen heltidsansatte renholdere i 2021 er mer enn firedoblet sammenliknet med tilsvarende andel i 2015 noe som illustreres i tabellen nedenfor.

	År	
	2015	2021
Antall ansatte totalt	37	26
Andel heltidsansatte	14 %	65 %
Årsverk*	23	21,3

*Vaskbart areal har økt betydelig i samme periode

Oppvekstsektoren har tjenesteområder med stor andel deltidsansatte. Deltidsutfordringen er størst blant fagarbeidere og assistenter i skole og barnehage, i kulturskolen og ved ungdomskubbene. Enkelte av tjenesteområdene vil av naturlige årsaker bestå av mange deltidsstillinger. Kulturskolen har eksempelvis drift i korte perioder på ettermiddag / kveld, ungdomskubbene har begrenset åpningstid på kvelder mens fagarbeidere og assistenter har avkortet arbeidsår, dvs. at de arbeider når elevene er på skolen (fri i skolens ferier / fritid).

Kommunen ønsker nå å sette større fokus på heltidskultur også innenfor oppvekstsektoren. Det finnes trolig mulighet for økt grad av heltid ved å i større grad vurdere kombinerte stillinger mellom ulike enheter, men også mellom sektorene.

Lederopplæring / lederutvikling

Farsund kommune vil videreføre fokuset på lederopplæring fremover. Om lag 25 ledere (ulike ledernivå) har siden 2019 deltatt på høyskolebasert utdanning innen ulike emner med fokus på ledelse. Studiet har fokusert på bl.a. relasjonell ledelse, samhandling og konflikthåndtering. Internundervisning, kurs i ulike relevante emner samt erfaringsutveksling er andre eksempler på fokusområder for lederutvikling.

Lærlinger og lærekandidater

Farsund kommune oppfyller både et samfunnsansvar og et eget behov for fremtidig rekruttering av fagutdannede gjennom å ta inn lærlinger og lærekandidater innen ulike yrkesfag. Antall søkere til læreplasser innen sentrale «kommunale fag» har over tid vært synkende, men gjennom dialog og samarbeid med Vest-Agder fylkeskommune og inntak av lærlinger innen nye fag, så har vi likevel klart å opprettholde et akseptabelt nivå. Antallet lærlinger og lærekandidater har økt i 2022 sammenliknet med foregående år, og kommunen hadde per 30.9.2020 totalt 27 aktive læreaftaler (3 lærekandidat og 24 lærlinger). Noen avtaler er nylig inngått, mens andre utløper allerede i høst.